

KONCEPCE PODPORY UMĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ NA LÉTA 2015–2020

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY
PRAHA, 2015

MINISTERSTVO
KULTURY

Pro Ministerstvo kultury České republiky
zpracoval Institut umění – Divadelní ústav

PRAHA, 2015

OBSAH

Usnesení vlády České republiky	4
1. Úvod.....	5
2. Výchozí stav	7
2.1 Vyhodnocení „Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013“	7
2.2 Výchozí situace	9
2.3 Statisticko-ekonomická data	10
2.4 Nová témata a nové zdroje financování umění	18
3. SWOT analýza současného stavu	26
3.1 Silné stránky	27
3.2 Slabé stránky	28
3.3 Příležitosti.....	29
3.4 Hrozby	31
4. Předmět, návrh základních cílů a konkrétních úkolů „Koncepce podpory umění na léta 2015–2020“	33
4.1 Předmět Koncepce	33
4.2 Cíle Koncepce.....	34
4.3 Nástroje podpory	34
4.4 Konkrétní úkoly	36
5. Dopad na státní rozpočet.....	48
6. Pracovní tým	50
7. Zpětná vazba	51
8. Přílohy.....	52
Příloha č. 1: Vyhodnocení úkolů „Koncepce účinnější podpory umění 2007–2013“	53
Příloha č. 2: Výsledky Účtu kultury ČR za rok 2013	77
Příloha č. 3: Přehled platných právních předpisů v oblasti umění	100
Příloha č. 4: Seznam úmluv a ostatních mezinárodních právních nástrojů v oblasti umění.....	101
Příloha č. 5: Koncepční dokumenty dotýkající se oblasti umění.....	102
Příloha č. 6: Metodiky, doporučení a studie	104
9. Seznam vybraných zkratk	105

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 7. prosince 2015 č. 1009

ke Koncepti podpory umění v České republice na léta 2015–2020

Vláda

I. bere na vědomí Koncepti podpory umění v České republice na léta 2015–2020, obsaženou v části III materiálu čj. 1290/15 (dále jen „Koncepte“);

II. ukládá

1. *ministru kultury*

- a) realizovat v letech 2015–2020 podle aktuálních možností státního rozpočtu České republiky Koncepti ve spolupráci s ostatními členy vlády,
- b) seznámit s Konceptí hejtmany, primátory statutárních měst, primátorku hlavního města Prahy, Svaz měst a obcí a zástupce církví a náboženských společností,

2. *členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy spolupracovat s ministrem kultury při realizaci Koncepte;*

III. doporučuje hejtmanům, primátorům statutárních měst, primátorce hlavního města Prahy, starostům obcí a dalším členům zastupitelských orgánů krajů a obcí, aby se seznámili s Konceptí a využili ji, s plným zohledněním předpisů Evropské unie upravujících veřejnou podporu, při zpracování vlastních dokumentů a naplňování vlastních záměrů k podpoře a péči o oblast umění.

Provedou:

členové vlády,

vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy

Na vědomí:

hejtmani, primátoři statutárních měst, primátorka hlavního města Prahy, ředitelé krajských úřadů,

ředitel Magistrátu hlavního města Prahy

Mgr. Bohuslav Sobotka,
v. r. předseda vlády

1. ÚVOD

„Konceptce podpory umění na léta 2015–2020“ (dále jen Konceptce) navazuje na „Konceptci účinnější podpory umění na léta 2007–2013“, historicky první strategický dokument v oblasti umění, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 676 dne 31. 5. 2006.

Konceptce se, na rozdíl od předcházejícího období, nezabývá oblastí kinematografie a filmu. Je tomu proto, že vláda ČR svým usnesením č. 871 ze dne 1. 12. 2010 schválila samostatnou „Konceptci podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011–2016“, která tuto problematiku řeší dostatečně.

Stejně tak se Konceptce detailněji nezabývá oproti předešlé konceptci ani oblastí muzeí a galerií. Vláda ČR v roce 2010 vzala na vědomí první strategický dokument v této oblasti, „Konceptci účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2010–2014“ (tzv. Konceptce rozvoje muzejnictví). V roce 2015 bude do vlády předložen v pořadí druhý strategický dokument, „Konceptce rozvoje muzejnictví v České republice v letech 2015 až 2020“.

Přestože Konceptce se dotýká řady témat, která jsou společná i dalším oblastem kultury, dokument ponechává vlastní specifická řešení na dalších strategických dokumentech, kterými jsou například „Konceptce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015“ nebo „Konceptce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR na léta 2011 až 2015“, a zabývá se pouze přesahovými záležitostmi.

Konceptce je v souladu s cíli Programového prohlášení vlády ČR ze dne 12. 2. 2014, schváleným usnesením vlády č. 96/2014,¹ a s příkazem ministra kultury ČR č. 13/2014,² kterým se stanoví úkoly k naplnění Programového prohlášení vlády ČR č. 96/2014.

Ve svém Programovém prohlášení vlády ČR se vláda mimo jiné zavázala:

- „2) Vláda přijme zákon o kultuře, zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře, který odstraní nedostatky dnešních příspěvkových organizací, odpolitizuje je a zajistí jejich stabilní financování, dále nový památkový zákon, novelu zákona autorského a zákonů mediálních.
- 3) Vláda prosadí nový model prezentace České republiky v zahraničí, založený mj. na vývozu českého umění a české kultury.
- 4) Vláda usnadní dostupnost veřejných kulturních institucí, např. zavedením jednoho dne s volným vstupem a rodinných slev, a prosadí účinnější model rozvoje kreativity dětí prostřednictvím uměleckých aktivit a kulturních zážitků.
- 5) Vláda bude podporovat amatérské umělecké aktivity, regionální kulturu a veřejné kulturní služby poskytované neziskovými organizacemi.“

Vláda se zároveň ve svém programovém prohlášení zavázala k efektivnějšímu využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě a současně k podpoře internetové ekonomiky. V této souvislosti by měly být rovněž zohledněny nové rostoucí obory z oblastí digitální ekonomiky a kulturních a kreativních průmyslů.

1. Vláda ČR. „Programové prohlášení vlády České republiky“ (online). Praha: Vláda ČR (c), 2009–2015 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove-prohlaseni-vlady-cr-115911/>.

2. MK ČR. „Příkaz ministra kultury č. 13/2014, kterým se stanoví úkoly k naplnění Programového prohlášení vlády podle usnesení vlády č. 96/2014“ (online). Praha: MK ČR, 2014 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/Prikaz-ministra-kultury-c13-2014.pdf>.

V neposlední řadě Koncepce vzniká v návaznosti na nově přijatou „Státní kulturní politiku na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)“, která byla vzata na vědomí vládou usnesením č. 266/2015 ze dne 15. 4. 2015. Jejích šest priorit je:

- 1) Podpora kulturní identity, kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu.
- 2) Rozvoj kreativity, podpora kulturních činností a vzniku kulturních statků a poskytování veřejných kulturních služeb, práce s publikem, podpora přístupu ke kultuře a rozvoj participativní kultury usnadňující sociální začlenění.
- 3) Uchování kulturního dědictví.
- 4) Využití kulturního dědictví a kulturních činností, služeb a statků pro rozvoj hospodářství a zvyšování konkurenceschopnosti, podpora mobility.
- 5) Využití nástrojů eCulture pro rozvoj kultury.
- 6) Efektivnější prostředí pro podporu kulturních činností, poskytování veřejných kulturních služeb, vznik kulturních statků a uchování kulturního dědictví.

2. VÝCHOZÍ STAV

2.1 Vyhodnocení „Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013“

Dokument „Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013“ (dále jen Koncepce) vzala vláda ČR na vědomí svým usnesením č. 676 ze dne 31. 5. 2006. Tímto usnesením vláda „uložila ministru kultury Koncepti realizovat ve spolupráci s ostatními členy vlády, vedoucími ostatních ústředních orgánů státní správy, řediteli krajských úřadů a ředitelem Magistrátu hlavního města Prahy“. Současně vláda uložila ministru kultury „ve spolupráci s 1. místopředsedou vlády a ministrem financí zajistit při přípravě státních rozpočtů na léta 2007–2013 finanční prostředky na realizaci Koncepce“.

Cílem Koncepce bylo „zajistit podmínky pro svobodné tvůrčí vyjadřování a prezentaci uměleckých děl včetně jejich kritické reflexe a zpracování a uchování těchto děl jako kulturního bohatství pro další generace. Cílem podpory bylo zároveň zajistit další rozvoj umělecké činnosti a činnosti kulturních subjektů, které kulturní dědictví spravují.“

Koncepce obsahovala celkem pět opatření, v rámci kterých byly stanoveny jednotlivé úkoly. Reálná ekonomická situace České republiky v letech 2007–2013 a snižování veřejných rozpočtů vedlo k tomu, že se nepodařilo záměry Koncepce z velké části naplnit.

Konkrétní plnění jednotlivých úkolů je Přílohou č. 1 tohoto dokumentu. Následující tabulka shrnuje plnění úkolů:

Tabulka č. 1: Plnění úkolů „Koncepte účinnější podpory umění na léta 2007–2013“

		Splněno	Částečně	Nesplněno
1	Metodika kooperativního financování			x
2	Metodika dotací, včetně evaluace		x	
3	Optimalizace dotačních programů		x	
4	Mimorozpočtové zdroje		x	
5	Věda a výzkum		x	
6	Koncepte umění a vzdělávání		x	
7	Informační databáze	x		
8	Statisticko-ekonomická data		x	
9	Potenciál kulturního průmyslu		x	
10	Činnost Rady pro umění		x	
11	Média a reflexe umělecké tvorby		x	
12	Metodika architektury a veřejný prostor	x		
13	Program podp. soudobé výtvarné a arch. tvorby			x
14	Strategie podpory audiovizu (kinematografie)	x		
15	Program tvůrčích a studijních stipendií		x	
16	Další vzdělávání pracovníků v oblasti umění		x	
17	Zpřístupňování, digitalizace		x	
18	Akvizice muzeí a galerií			x
19	Kritéria pro celoroční výstavní činnost			x
20	Integrace cizinců a umělecké projekty		x	
21	Metodika řízení a evaluace příspěvkových organizací		x	
22	Analýza kulturních služeb příspěvkových organizací			x
23	Zmapování potřeb a kritéria pro investiční projekty		x	
24	Podpora nové činnosti neziskových organizací		x	
25	Zahraniční prezentace		x	
26	Podpora projektů mezinárodní výměny		x	
27	Iniciace nové mezinárodní spolupráce			x
28	Podpora mezinárodních nevládních organizací		x	
29	Šíření povědomí, dobrého jména		x	
	CELKEM	3	20	6

Celkem se podařilo zcela naplnit 3 úkoly, 6 úkolů nebylo splněno vůbec a 20 úkolů bylo splněno částečně či velmi omezeně. Úkoly předcházející Koncepte, které byly splněny částečně či vůbec, byly znovu přehodnoceny a zapracovány do návrhové části dokumentu.

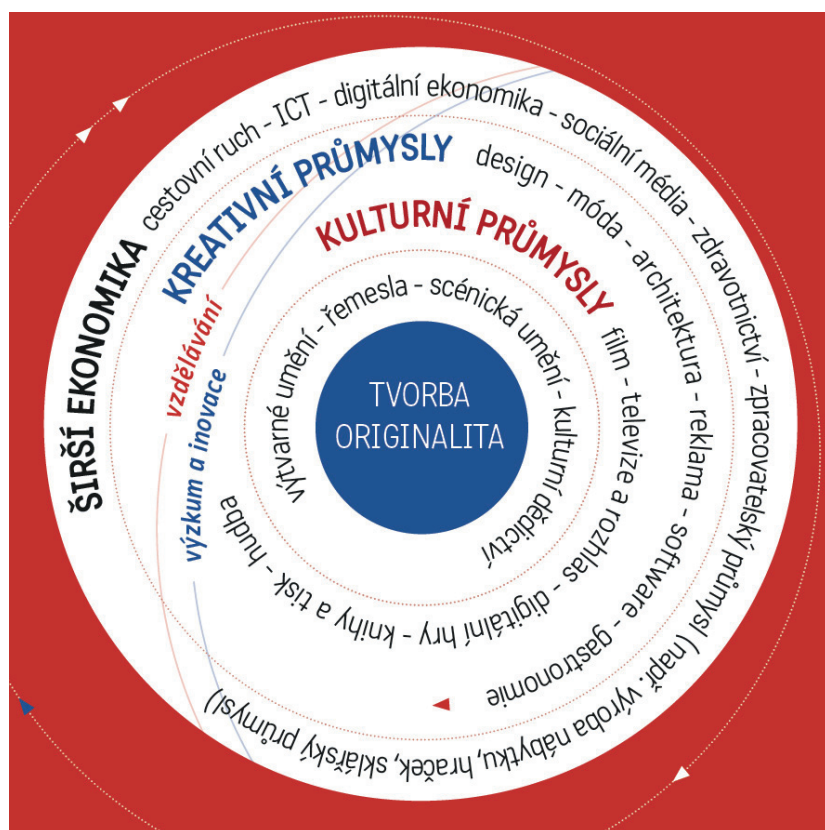
2.2 Výchozí situace

2.2.1 Umění jako součást kulturních a kreativních odvětví

Umělecké činnosti (služby, díla, výkony) jsou nedílnou součástí konceptu kulturních a kreativních odvětví (dále jen KKO), který překonává dosavadní oddělené vnímání neziskových a tržních kulturních aktivit a umožňuje komplexní pohled na oblast kultury bez ohledu na druh a způsob financování subjektů, které kulturní činnosti vykonávají. Umění je v rámci konceptu KKO vnímáno jako jeho základ a jádro, díky němuž se mohou rozvíjet a zkvétat návazné aktivity, které přispívají k ekonomickému růstu a zaměstnanosti.

V České republice (dále jen ČR) je realizováno množství uměleckých aktivit a působí zde řada subjektů, které nejsou zakládány za účelem vytváření zisku, ať už se jedná o formu příspěvkových organizací založených státem či městem nebo o nevládní neziskové organizace, které pracují v různých právních formách, jako je dříve obecně prospěšná společnost, nyní ústav, spolek či jiná právní forma. Tyto organizace nabízejí umělecké služby širokého záběru, ať už se jedná o hudbu, tanec, divadlo, výtvarné umění či literární tvorbu, které spadají do tzv. tradičních umění. David Throsby³ ve své publikaci „Economics and Culture“ z roku 2001 označuje tradiční uměleckou tvorbu jako core creative arts (základní kreativní umělecké obory), které jsou založené na čisté tvorbě a originalitě. Péče o původní tvorbu je základním předpokladem pro rozvoj všech návazných činností kulturních a kreativních odvětví.

Obrázek č. 1: Tradiční umění a kulturní a kreativní průmysly

Zdroj: Institut umění – Divadelní ústav, 2015.

3. Throsby, David C. „Economics and Culture“. Cambridge: Cambridge University Press, 2001, xv, 208 s. ISBN 05-215-8639-9.

2.2.2 Umění jako součást kulturního dědictví národa a umělecká rozmanitost

V oblasti péče o nemateriální kulturní dědictví – lidová hudba, divadlo, tanec, obřady, tradiční řemeslné postupy – byla v roce 2008 ratifikována „Úmluva UNESCO o zachování nemateriálního kulturního dědictví“. V květnu 2009 vstoupila úmluva v platnost pro ČR a stala se součástí právního řádu ČR a má povahu zákona, což je vůbec poprvé v historii, kdy v něm má nemateriální složka českého kulturního dědictví výslovnou oporu. MK ČR podává k úmluvě průběžné hodnotící zprávy, je pověřeno její implementací a finančně přispívá do mezinárodního fondu při této úmluvě.

V lednu 2011 byla vládou ČR schválena v pořadí již druhá „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR na léta 2011–2015“. V roce 2015 bude do vlády předložen nový návrh.

Pro rok 2008 se státní příspěvková organizace Institut umění – Divadelní ústav stala hlavním organizátorem národního projektu „Společně napříč kulturami“, který byl zaměřen na:

- propagaci a přiblížení problematiky spojené s mezikulturním dialogem směrem ke změně myšlení v české společnosti, ale i v minoritách, komunitách a u imigrantů s důrazem na školní a mimoškolní vzdělávání mládeže,
- integraci cizinců a romské komunity s využitím kulturních a uměleckých aktivit.

V roce 2008 byl také založen jako součást národního projektu „Společně napříč kulturami“ Portál mezikulturního dialogu (<http://www.mezikulturnialog.cz>), který zůstal zachován a slouží jako otevřená platforma především pro subjekty neziskového sektoru a jejich aktivity v oblasti kultury a vzdělávání zaměřené na téma mezikulturního dialogu, které přispívají k řešení cílů migrační a integrační politiky v ČR.

V červenci 2010 byla ČR ratifikována „Úmluva UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů“ (2005) a v roce 2014 ČR poprvé odevzdala průběžnou hodnotící zprávu. Implementací této úmluvy je pověřeno MK ČR ve spolupráci s příspěvkovými organizacemi a neziskovými organizacemi v kultuře. V souvislosti s implementací úmluvy se v Praze na podzim 2013 uskutečnilo Mezinárodní setkání věnované způsobu a systému implementace Úmluvy UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů v zemích střední a východní Evropy. ČR rovněž každoročně finančně přispívá do Mezinárodního fondu pro kulturní rozmanitost.

2.2.3 Neprofesionální umění

Neprofesionální umění (amatérské umění) má v ČR v jednotlivých uměleckých oborech několik století trvající tradici. Vzhledem k demografickému obrazu země (převažují sídla do 5 tis. obyvatel) je nezastupitelnou součástí místní kultury, která ovlivňuje kvalitu života a je součástí image míst a regionů. V některých oborech prakticky neexistuje profesionální část, případně je marginální povahy (např. vokální hudba, dechová hudba, taneční folklor). Neprofesionální umělecká tělesa jsou významným reprezentantem ČR v zahraničí a jejich umělecká úroveň je oceňována (např. dětské pěvecké sbory, amatérské divadlo). Zejména prezentaci těles podporují všechny stupně veřejné správy. Jako celostátní odborný servis působí státní příspěvková organizace Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (dále jen NIPOS).

2.3 Statisticko-ekonomická data

2.3.1 Účet kultury ČR

Jedním z úkolů implementace „Státní kulturní politiky ČR na léta 2009–2014“ bylo vytvoření Účtu kultury ČR. Tímto úkolem byla pověřena státní příspěvková organizace NIPOS. Cílem vytvoření účtu je zmapování všech finančních toků přicházejících do kultury z nejrůznějších zdrojů a stejně tak finančních toků z kultury vycházejících. Účet by měl také ukázat úroveň a efektivnost hospodaření v jednotlivých oblastech, rozsah použitých pracovních a investičních zdrojů, výši mezd a v neposlední řadě vyjádřit pomocí finančních ukazatelů váhu kultury v ekonomice.

Posledně zveřejněné výsledky Českého statistického úřadu a Účtu kultury ČR za rok 2013⁴ ukazují, že výdaje domácností na kulturu oproti roku 2012 poklesly, dosáhly 42,8 mld. Kč, což je téměř o 6 % (2,7 mld. Kč) méně než v předcházejícím roce. Přesto – s ohledem na výrazné snížení zastoupení podniků a neziskových institucí ve zdrojích vstupujících do kultury – podíl domácností proti minulému roku mírně vzrostl.

Výdaje domácností směřovaly nejvíce do sféry médií a tisku (televize, rozhlas, kino, knihy a tisk atd.), a to ve výši 30,8 mld. Kč, což představuje podíl téměř 72 %. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (interpretační a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání (5,8 mld. Kč). Výdaje domácností na kulturu mají nejčastěji podobu vstupného, koncesionářských poplatků, jiných poplatků za služby, úhrad školného, zápisného a úhrad nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových čistých peněžních výdajích domácností dosáhl zhruba 3,2 %.

V rámci ostatních zdrojů financování kultury (téměř dvoutřetinový podíl na celkových zdrojích) mají nejvýznamnější postavení finanční a nefinanční podniky (137,2 mld. Kč) a nevládní neziskové instituce (2,5 mld. Kč). Zdrojem doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (2,3 mld. Kč). V porovnání s předcházejícím rokem byly ostatní zdroje o více než 14 mld. Kč (9,1 %) nižší. V souvislosti s pokračujícím ekonomickým poklesem v roce 2013 se výrazně snížily zejména zdroje tvořené v neziskových institucích a v podnikové sféře.

Co se týká jejich rozdělení do jednotlivých oblastí, směřovaly ostatní zdroje zejména do reklamy (61,5 mld. Kč), médií (27,8 mld. Kč) a tisku (20,8 mld. Kč). Na druhé straně mnohem méně do oborů živé umělecké tvorby, ve kterých tradičně převažuje účast zdrojů veřejných. (Účet kultury ČR za rok 2013 – viz příloha.)

2.3.2 Účast na kultuře v číslech

Statistická sledování v souvislosti s účastí na kultuře sleduje z pověření MK ČR v oblasti umění státní příspěvková organizace NIPOS. Následující tabulka č. 2 ilustruje, že ve sledovaném období mezi roky 2009–2013 se oblast profesionálních scénických umění (divadlo, hudba) udržuje přibližně na stálých číslech a návštěvnost mírně roste. Oblast festivalů je dynamičtější a počet návštěvníků výrazně stoupá. Naopak, přestože počet výstavních sálů se drží na podobném počtu, počty návštěvníků výstav dramaticky klesají.

4. Český statistický úřad a NIPOS. „Výsledky Účtu kultury ČR za rok 2013“ (online). Praha: Český statistický úřad a Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2015 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2010/01/Výsledky-úctu-kultury-ČR-za-rok-2013.pdf>.

Tabulka č. 2: Údaje o počtu kulturních subjektů a počtu návštěvníků za rok 2009–2013 (veřejné i privátní instituce)

		2009	2010	2012	2013
Hudební soubory	Počet hudebních souborů	29	30	39	44
	Počet hudebních těles v nich	44	47	68	67
	Počet koncertů celkem	2 196	2 166	2 546	2 739
	Počet koncertů v zahraničí	403	346	323	364
	Počet návštěvníků	429 686	439 331	426 164	455 096
	Procento návštěvnosti	72,9	74,8	76,3	77,1
	Počet prodaných abonentních vstupenek	56 258	65 391	46 478	49 505
	Procento skladeb českých skladatelů na repertoáru	26,1	26,3	27,5	30,4
Divadla	Počet divadel (bez stagion)	137	151	153	152
	Počet stálých scén	150	160	166	174
	Kapacita stálých scén (počet sedadel)	36 033	36 648	36 789	39 616
	na 1 000 obyvatel	3,4	3,5	3,5	3,8
	Počet návštěvníků (v tis.)	5 657	5 805	5 699	5 846
	na 1 000 obyvatel	539	552	542	556
	Počet představení v ČR	26 921	26 883	27 526	27 500
Výstavní činnost	Počet vlastních výstavních sání	405	411	412	433
	Počet uspořádaných výstav	2 682	2 719	2 716	2 642
	Počet návštěvníků výstav	3 116 181	2 324 445	2 249 067	1 971 400
	Počet tvůrčích symposií	138	93	328	285
	Počet účastníků těchto symposií	7 843	2 945	7 426	8 677
	Počet titulů vydaných katalogů	245	229	212	237
Festivally (včetně filmu)	Počet festivalů celkem	330	348	417	494
	Počet představení, koncertů a filmů	8 411	11 087	10 281	15 105
	Počet doprovodných programů	2 019	2 194	2 240	2 795
	Počet návštěvníků festivalů na představeních, koncertech a filmech	1 381 539	1 762 355	1 884 693	2 142 578
	Počet návštěvníků festivalů na doprovodném programu	471 706	470 742	528 356	503 271

Zdroj: S využitím podkladů ze statistických zjišťování NIPOSu.⁵

Oficiální statistika neprofesionální umění nesleduje. V jednotlivých oborech lze uvádět pouze expertní odhady, které je možné v těch oborech, v nichž existuje tzv. postupový systém přehlídek (krajské přehlídky, z nichž se postupuje do celostátních) doplnit čísly o účastnících. To však nevypovídá o stavu jednotlivých oborů, neboť v každém z nich existuje různě velká část, která na přehlídky nejezdí ani svá díla do soutěží neposílá. Systém postupových přehlídek existuje v 16 oborech (činoherní a hudební divadlo, venkovské divadlo, divadlo dospělých pro děti, umělecký přednes a divadlo poezie, loutkové divadlo, dětské divadlo, studentské divadlo, netradiční divadlo, pantomima a pohybové divadlo, školní dětské pěvecké sbory, studentské sbory, filmová tvorba dospělých, filmová tvorba dětí, scénický tanec dětí, scénický tanec mládeže a dospělých, dětský folklorní tanec). V dalších oborech existují nepostupové celostátní přehlídky (fotografie, dechová hudba, komorní a symfonická hudba, výběrové dětské pěvecké sbory, folklorní tanec dospělých, dětská a mladá výtvarná tvorba, seniorské divadlo).

5. NIPOS. „Základní statistické údaje o kultuře v ČR. II. díl. Umění: Divadla, hudební soubory, výstavní činnost a festivaly“. Praha: NIPOS, 2014. ISBN 978-80-7068-282-1 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Statistika_2013_II.UMENI_.pdf.

Odhady počtu neprofesionálních těles v některých uměleckých oborech: amatérské divadlo 3 tis. těles, z toho přehlídkovým systémem projde cca 500 inscenací; pěvecké sbory 1 500 těles všech typů (dětské, mužské, ženské, smíšené, komorní do 25 osob a velké sbory). Pro představu ve 14 krajských postupových přehlídkách školních dětských pěveckých sborů se každoročně představí cca 200 sborů s více než 5 tis. zpěváky, ve středoškolských sborech vystupuje cca 40 sborů s 1 500 zpěváky. Dospělých souborů scénického tance je cca 100, z toho zhruba 80 projde postupovým systémem (cca 1 tis. tanečníků), dětských je cca 300, každoročně 290 projde systémem (cca 2,5 tis. dětí). Každoročně je natočeno cca 300 filmů ve všech kategoriích, z toho je 40 dětských snímků. Do národní soutěže amatérské fotografie je každoročně posláno více než 1 tis. fotografií.

2.3.3 Výdaje státu na oblast umění mezi roky 2007–2014

Největší objem finančních prostředků vynakládá MK ČR v této oblasti na provoz příspěvkových organizací státu – národních kulturních institucí, které působí v oblasti tradičního umění, ať už jako poskytovatelé veřejných kulturních služeb v oblasti umění nebo jako zprostředkovatelé v oblasti umění: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) a Institut umění – Divadelní ústav (IDU).

Jako poskytovatelé veřejných kulturních služeb v oblasti umění působí v oblasti divadla Národní divadlo v Praze (ND), Státní opera Praha (SOP; do konce roku 2011 samostatná příspěvková organizace) a Laterna magika (LM; samostatná příspěvková organizace do konce roku 2009), v oblasti hudby Pražský filharmonický sbor (PFS) a Česká filharmonie (ČF) a v oblasti současného výtvarného umění součástí České filharmonie Galerie Rudolfinum (GR).⁶

V segmentu tradiční lidové kultury (zejména hudba, zpěv, tanec a řemesla) působí státní příspěvková organizace Národní ústav lidové kultury ve Strážnici (NÚLK), která se zabývá zvláště výzkumnou, vydavatelskou a výstavní činností, což umožňuje zviditelnit konkrétní umělecké projevy.

K roku 2006 může MK ČR podle zákona o některých druzích podpory kultury samo rozhodnout o rozdělení, sloučení, případně splnutí dosavadních státních příspěvkových organizací anebo o jejich zřízení či zrušení. Naposledy toho využilo v případě divadla Laterna magika, které od 1. 1. 2010 sloučilo s Národním divadlem v Praze, a od 1. 1. 2012 v případě sloučení Státní opery Praha rovněž s Národním divadlem.

V letech 2010 a 2011 MK ČR rovněž vydělilo administrativně a kompetenčně Galerii Rudolfinum z příspěvkové organizace Česká filharmonie a včlenilo ji do Uměleckoprůmyslového musea v Praze. Počínaje lednem 2012 se galerie vrátila zpět pod křídla České filharmonie, kde je doposud.

Tabulka č. 3: Výdaje MK ČR pro příspěvkové organizace v oblasti umění 2009–2014 dle skutečnosti k 31. 12. daného roku (v tis. Kč)⁷

	ND	SOP	LM	PFS	ČF	IDU	NIPOS	NÚLK
2009	505 596	147 725	21 850	29 243	91 616	45 968	34 647	38 323
2010	477 088	139 194		27 270	70 202	35 445	31 392	35 848
2011	436 801	120 702		28 656	81 271	52 981	31 446	35 569
2012	607 044			28 696	147 152	31 734	29 945	37 041
2013	626 847			30 096	143 282	30 581	31 740	34 015
2014	606 179			34 726	148 567	37 800	31 035	39 411
CELKEM	3 259 555	407 621	21 850	151 417	682 090	234 509	190 205	220 207

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

6. Poskytovateli veřejných kulturních služeb v oblasti umění jsou i další příspěvkové organizace MK ČR jako jsou Národní galerie v Praze či Muzeum umění Olomouc. Pro účely této koncepce je zde uváděna jako příklad pouze Galerie Rudolfinum, neboť v ostatních případech se jedná o sbírkotvorné instituce v oblasti muzeí a galerií, které jsou zahrnuty pod „Koncepci účinnější péče o movité kulturní dědictví“.

7. Údaje za příspěvkovou organizaci ČF obsahují i příspěvek na provoz Galerie Rudolfinum, která je organizační součástí ČF. V letech 2010 a 2011 byla Galerie Rudolfinum z organizační struktury ČF vyjmuta. V letech 2011 probíhalo Pražské Quadriennale, které navýšilo rozpočet IDU o účelově vázanou dotaci ve výši 25 000 tis. Kč.

MK ČR podporuje rovněž příspěvkové organizace měst a obcí prostřednictvím dvou programů – Programu podpory profesionálních divadel, Programu podpory symfonických orchestrů a pěveckých sborů a v jediném roce 2008 též prostřednictvím Programu státní podpory současného umění a architektury v galeriích a výstavních síních (viz tabulka č. 6).

Tabulka č. 4: Skutečné výdaje MK ČR v jednotlivých programech podpory umění (v tis. Kč)

	Program symfonických orchestrů a pěveckých sborů	Program profesionálních divadel	Program státní podpory současného umění a architektury v galeriích a výstavních síních
2007	19 000	64 716	0
2008	18 125	65 800	4 500
2009	16 726	65 000	0
2010	13 736	55 000	0
2011	7 100	56 000	0
2012	6 627	55 100	0
2013	12 253	59 377	0
2014	19 000	64 900	0
CELKEM	112 567	485 893	4 500

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

Výdaje MK ČR na podporu tradičního profesionálního umění v oblasti nestátních neziskových organizací se realizují prostřednictvím několika zdrojů. Především se jedná o oblast dotačních programů na podporu divadla, hudby, tance, výtvarného umění a literatury. Další podpora je směřována do oblasti neprofesionálního umění,⁸ kam se zahrnují kulturní aktivity zdravotně postižených a seniorů, tradiční lidová kultura, neprofesionální umělecké aktivity, kulturní aktivity národnostních menšin, podpora projektů integrace romské komunity a dále mimořádné kulturní projekty, vztahující se k výročí v jednotlivých letech (např. v roce 2014 Rok české hudby apod.), kde se ve velké míře prezentuje rovněž amatérská umělecká oblast.

Další podpora pro tuto oblast směřuje z MK ČR na zahraniční kulturní spolupráci – obecně v oblasti umění formou grantů na mezinárodní spolupráci v zahraničí, dále v oblasti literatury prostřednictvím podpory národních stánků na mezinárodních knižních veletrzích a dále na podporu kontaktů neprofesionálních uměleckých souborů.

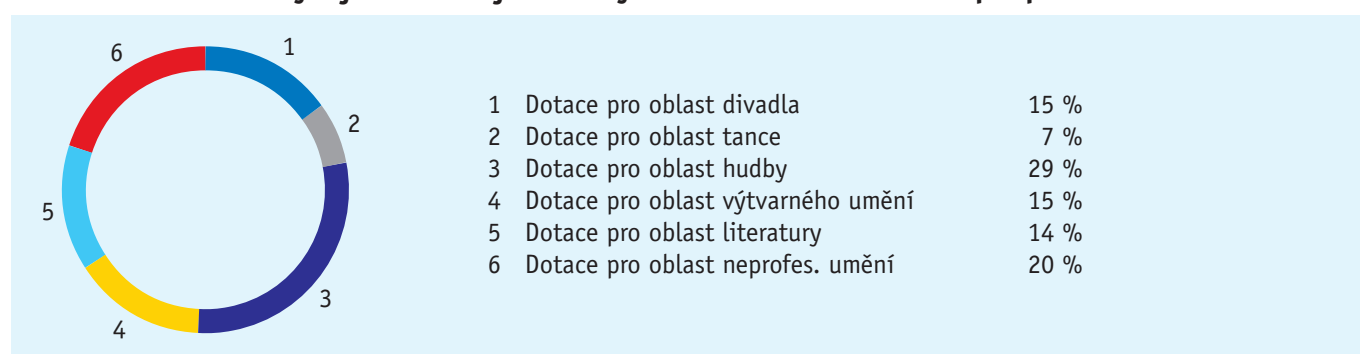
8. V tabulce č. 8 označeno jako Dotace pro oblast neprofesionálního umění.

Tabulka č. 5: Skutečné výdaje MK ČR v jednotlivých dotačních řízeních na podporu umění (v tis. Kč)

	Dotace pro oblast divadla	Dotace pro oblast tance	Dotace pro oblast hudby ⁹	Dotace pro oblast výtvar. umění	Dotace pro oblast literatury	Dotace pro oblast neprofes. umění
2007	37 190	15 591	55 570	25 236	28 720	47 047
2008	42 875	19 285	59 609	33 379	34 403	56 166
2009	32 080	13 350	63 048	32 009	25 451	46 202
2010	28 865	11 344	50 093	27 980	29 289	41 017
2011	35 035	12 543	71 162	28 150	29 264	43 545
2012	28 315	12 345	56 155	42 070	32 300	38 472
2013	22 610	9 850	61 125	25 588	31 264	34 600
2014	33 281	18 860	86 174 ¹⁰	43 503	36 564	42 009
CELKEM	260 251	113 168	491 027	257 915	247 255	349 058

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

Graf č. 1: Skutečné výdaje MK ČR v jednotlivých dotačních řízeních na podporu umění

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

Napříč obory podporuje MK ČR nestátní neziskový sektor v oblasti umění rovněž prostřednictvím Programu poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely podle zákona č. 203/2006 Sb. – konkrétně zde je vyčíslena tato podpora v oblasti profesionálního umění a dále v oblasti neprofesionálního umění a tradiční lidové kultury (tzv. stipendia) – viz tabulka č. 9.

Nově obnoveným zdrojem financování od roku 2012 je Státní fond kultury ČR, který je otevřen všem subjektům státních i nestátních organizací v oblasti umění. V tabulkách jsou uvedeny výše skutečně vynaložených výdajů podle jednotlivých typů výběrových řízení dle účetní závěrky vždy k 31. 12. daného roku.

9. Uvedené částky jsou včetně dotací na Mezinárodní hudební festival Pražské jaro: 2007–2011 každoročně 15 mil. Kč, 2012 12 mil. Kč, 2013 18 mil. Kč a 2014 16 mil. Kč.

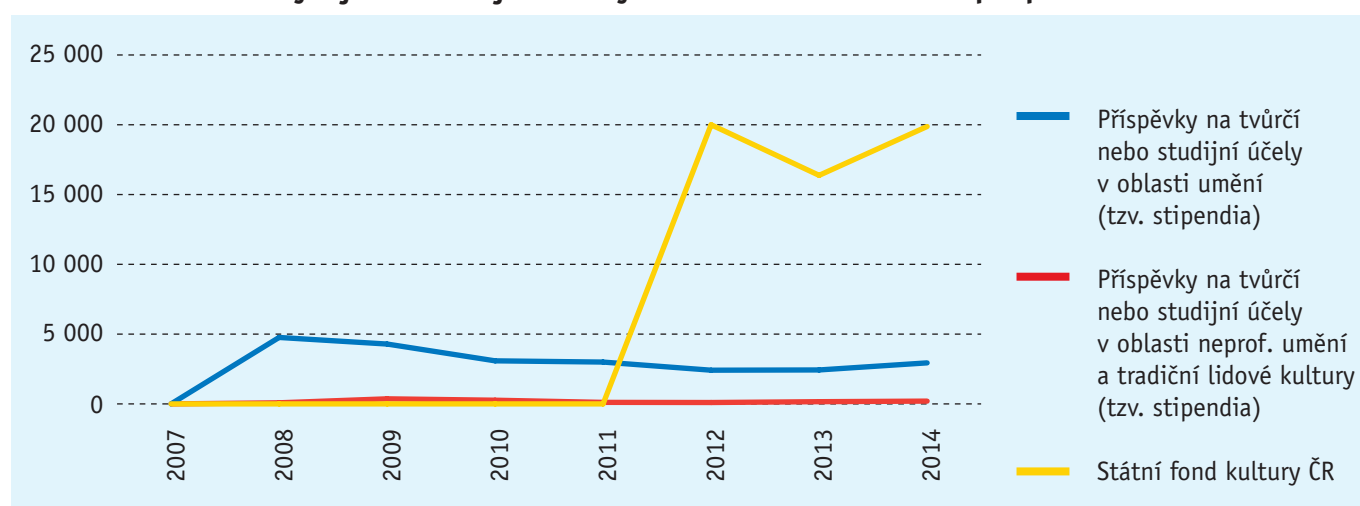
10. V roce 2014 bylo realizováno v oblasti umění rovněž mimořádné výběrové dotační řízení na podporu projektů u příležitosti Roku české hudby 2014, které zahrnovalo projekty z oblasti hudby, ale i divadla; v tabulce zahrnuto pouze pod oblast hudby. Celkově byla na toto výběrové řízení vynaložena částka ve výši 11 829 tis. Kč.

Tabulka č. 6: Skutečné výdaje MK ČR v jednotlivých dotačních řízeních na podporu umění (v tis. Kč)

	Příspěvky na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti umění (tzv. stipendia)	Příspěvky na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti neprof. umění a tradiční lidové kultury (tzv. stipendia)	Státní fond kultury ČR
2007	0	0	0
2008	4 761	80	0
2009	4 289	365	0
2010	3 086	265	0
2011	2 998	110	0
2012	2 415	100	20 000
2013	2 433	160	16 376
2014	2 940	200	19 875
CELKEM	22 922	1 280	56 254

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

Graf č. 2: Skutečné výdaje MK ČR v jednotlivých dotačních řízeních na podporu umění

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

Podpora zahraniční spolupráce formou výběrového řízení probíhá v oblasti profesionálního umění jednak v rámci tzv. Programu stipendií, dále potom podporou prezentace české literatury na mezinárodních knižních veletrzích, prostřednictvím výběrového řízení na podporu zahraniční spolupráce při OMV MK ČR a dále podporou úspěšných projektů z programu Evropské unie Kultura, nyní Kreativní Evropa – Kultura při SOEU MK ČR. Zahraniční spolupráce v případě dovozu zahraničních umělců do ČR je potom podporována z výběrových dotačních řízení OULK MK ČR.

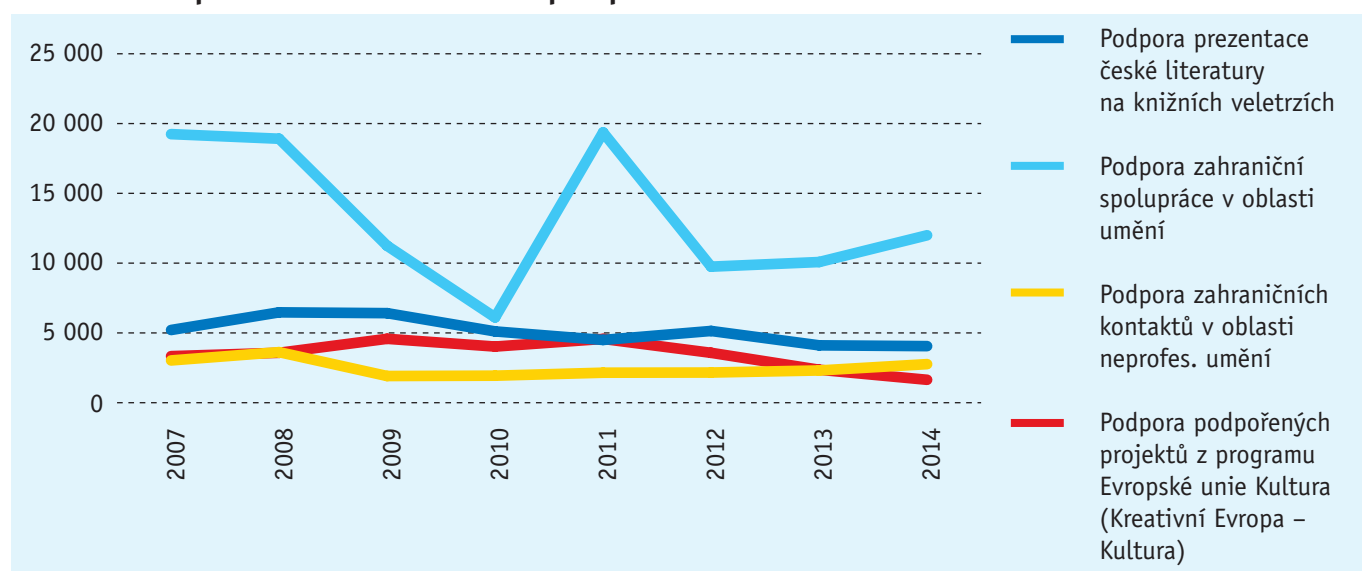
Formou výběrového řízení probíhá podpora zahraniční spolupráce i v oblasti neprofesionálního umění, kde je každoročně vypisován Program na podporu zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit.

Tabulka č. 7: Skutečné výdaje MK ČR v jednotlivých dotačních řízeních na podporu umění – spolupráce se zahraničím (v tis. Kč)

	Podpora prezentace české literatury na knižních veletrzích	Podpora zahraniční spolupráce v oblasti umění	Podpora zahraničních kontaktů v oblasti neprofes. umění	Podpora podpořených projektů z programu Evropské unie Kultura (Kreativní Evropa – Kultura)
2007	5 209	19 243	3 028	3 336
2008	6 474	18 913	3 623	3 576
2009	6 416	11 245	1 912	4 578
2010	5 108	6 110	1 936	4 022
2011	4 496	19 365	2 150	4 569
2012	5 140	9 747	2 161	3 574
2013	4 110	10 079	2 310	2 362
2014	4 053	11 996	2 763	1 642
CELKEM	41 006	106 698	19 883	27 659

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

Graf č. 3: Podpora zahraniční kulturní spolupráce 2007–2014

Zdroj: Na základě údajů MK ČR.

2.4 Nová témata a nové zdroje financování umění

2.4.1 Nová témata

2.4.1.1 Statut umělce

V roce 2014 uspořádalo UNESCO mezi svými členskými zeměmi, včetně ČR, rozsáhlé dotazníkové šetření (zahrnující vládní organizace plus neziskový sektor) na téma statut umělce v současném světě. Cílem byl screening implementace doporučení UNESCO ke statutu umělce z roku 1980¹¹ a jeho revitalizace. Dotazníkové šetření zahrnovalo popis aktuální sociální situace tvůrců, umělců a interpretů v jednotlivých zemích a soustřeďovalo se na čtyři nejdůležitější skutečnosti, které v současné době mají největší dopad na sociální a ekonomický statut umělce, konkrétně:

- 1) digitální technologie a internet,
- 2) nadnárodní mobilita umělců,
- 3) sociální zabezpečení,
- 4) svoboda uměleckého projevu.

Dotazníkové šetření se stalo součástí monitorovací zprávy, která bude představena a dále rozpracována na zasedání Mezivládního výboru pro rozmanitost Úmluvy UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů (2005) v prosinci 2015.

Aktuální doporučení ke statutu umělce a jejich implementace v ČR jsou rovněž součástí návrhové části této koncepce.

2.4.1.2 Sociální aspekty umění

Umění má kromě základní estetické funkce i významné sociální přínosy. V posledních letech se stupňuje úsilí o nastavení metodik pro jejich měření. Sociální přínosy¹² mají velmi široké rozpětí, mezi základní kategorie jsou řazeny tyto oblasti:

- **Sociální začleňování**, kdy je umění považováno za důležitou součást integračních programů pro skupiny sociálně vyloučených osob. Mezi tyto skupiny patří např. imigranti a členové minoritních subkultur. Zároveň se tato problematika týká i seniorů, osob s fyzickým a mentálním postižením a dlouhodobě nemocných. A pochopitelně umění napomáhá i k začlenění osob s kriminální minulostí či s vysokou náchylností k trestné činnosti. Integrační umělecké programy zahrnují spíše akce krátkodobého charakteru, které z hlediska vyhodnocení přínosu umění poskytují pouze malý vzorek a obtížně měřitelné efekty. Nicméně mezi často zmiňované dopady participace na společných kulturních akcích se řadí např. větší sebedůvěra a sebevědomí účastníků, podněcování ke kreativitě a kritickému myšlení, vyšší účast v procesu vzdělávání, identita komunity, snížení sociální izolace, omezení trestního chování, zmírnění dopadu chudoby atd.

11. UNESCO. „Recommendation concerning the Status of the Artist“ (online). UNESCO, 1980 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13138&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

12. Nekolný, Bohumil a kol. „Paradigmata moderní kulturní politiky“. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2014. 107 s. ISBN 978-80-7008-317-8.

- **Umění a vzdělávání.** Tato oblast je v kulturní politice velice důležitá, neboť vzdělávání je jednou z klíčových sociálně začleňovacích aktivit a umožňuje mladým lidem objevovat nové zájmy a sebe sama. Přítomnost umění ve vzdělávání mladých lidí – a s ním spojený rovný přístup k rozvíjení kreativity a talentu – by měla být v dnešní době samozřejmostí. V posledních dvaceti letech se v zahraničí (Velká Británie, USA) rozšířilo zkoumání toho, jakou roli má umění ve vzdělávání a jak na žáky působí. Bylo zjištěno, že účast mladých lidí na uměleckých projektech a programech ve vzdělávání posiluje kognitivní schopnosti a myšlení, které je možné uplatnit v jakýchkoli činnostech, a zlepšuje osobnostní sociální charakteristiky, jako například schopnost fungovat ve společnosti, komunikovat a jednat s lidmi, spolupracovat, řešit problémy apod.
- **Komunita a umělecké aktivity.** Ve vztahu umění k rozvoji komunit jsou často popisovány přínosy umění na základě participačních uměleckých programů. Hodnocení těchto programů obvykle dokazuje, že projekty nabízí bezpečné místo pro setkání a vzájemné seznámení jednotlivců z různých sociálních skupin. V rámci komunity tak dochází k posilování identity a vztahu jedince s konkrétním místem. Mezi přínosy patří např. rozvoj komunitní identity a sousedské soudržnosti, rozvoj místní podnikavosti a iniciativ, zlepšení veřejné vybavenosti, vůle participovat na rozhodování.

Studiu sociálních dopadů je věnována stále větší pozornost především v souvislosti se snahou upřednostnit tyto dopady před dopady čistě ekonomickými. V poslední době rozšířenou metodou na měření sociálních dopadů neziskových projektů je metoda Social Return on Investment (SROI), tzv. sociální návratnost investice. Jde o kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod hodnocení investice (či dotace) do veřejně prospěšné služby. Tato analýza poskytuje finanční ukazatele hodnocení a zároveň se díky kvalitativnímu přístupu charakterizuje jako komplexní analýza, která neziskovým projektům lépe vyhovuje na rozdíl od klasické Cost Benefit analýzy (CBA, analýza nákladů a výnosů).

2.4.1.3 Práce s publikem a jeho aktivní zapojování

Termín *audience development* (práce s publikem) rozšířil Arts Council England¹³ v polovině první dekády 21. století. Tehdy jej chápal především jako nový koncept zapojení publika, jehož základem je marketing a obvyklé marketingové nástroje. Do popředí na úrovni Evropské unie se termín dostal na mezinárodní konferenci „European Audiences 2020 and Beyond“, která se uskutečnila v Bruselu na podzim 2012.

Podpora práce s diváky, budování publika a hledání nových diváckých skupin patří i k prioritám nového programu EU Kreativní Evropa. Evropská komise mimo jiné v souvislosti s tématem budování publika zdůrazňuje rovněž potřebu změny chování a nabídky služeb především velkých státních institucí typu galerií, divadel či knihoven, jejichž role se výrazně od doby jejich zakládání v 19. století proměňuje. Podle názoru mnohých odborníků by se tyto instituce měly otevírat návštěvníkům a více se zábavnou a přístupnou formou věnovat oblasti vzdělávání.

V současné době již v zahraničí nehovoří o termínu *audience development*, ale o *audience engagement*, tedy o aktivním zapojení publika. Nová generace diváků chce mít vliv na obsah kulturních projektů. V době, kdy je umělecký obsah snadno dostupný a všichni mohou mít téměř totéž, získává participující divák něco navíc – unikátní nebo personalizovaný obsah.

Kultura ve 21. století hledá také nové publikum a oslovuje diváky ve skupinách, o kterých se dříve neuvažovalo, a vydává se za nimi i na místa, která sloužila nebo slouží úplně jiným účelům – veřejné prostory, průmyslové čtvrti, uprchlické tábory, vyloučené lokality nebo nemocnice, a tak přispívá k jejich oživení a dalšímu rozvoji.¹⁴ Kultura opouští tradiční místa svého působení, přičemž se proměňuje i její role ve společnosti.

13. Arts Council England. „Arts and Audience: Insight“. London: Arts Council England, 2008 (online). ISBN 978-0-7287-1414-4. Dostupné z: http://www.artscouncil.org.uk/media/uploads/Arts_audiences_insight.pdf.

14. Gavrylyuk, Zina a kol. (eds.). „RE: Publikum: Možnosti spolupráce s publikem ve 21. století“. 2. doplněné vydání (online). Praha: Česká kancelář programu Kultura, 2013, 60 s. ISBN 978-80-7008-319-2. Dostupné z: http://www.programculture.cz/media/document/re-publika-200x200_final.pdf.

Budování komunit okolo kulturních institucí se děje různým způsobem. Jedním z těchto způsobů jsou tzv. celosvětové dny (např. Den tance, Den divadla, Den muzeí). Na podobném principu pracují i Noc muzeí, která má v České republice již více než desetiletou tradici, nebo nově i Evropská noc divadel v České republice nebo Noc literatury.

Důležitá je i práce s dětmi, která výrazně ovlivňuje podobu dalších generací publika. Cílem není jen naučit děti chodit na výstavy nebo do opery, ale pomoci jim porozumět zákonitostem umělecké tvorby, aby ji tak mohly lépe chápat, ocenit či samy tvořit. Prostřednictvím dětí mohou nalézt cestu k umění i dospělí. Tato oblast souvisí i s dalším novým tématem – kreativním vzděláváním.

2.4.1.4 Kreativní vzdělávání

Oblast kreativního vzdělávání je velmi široká a obecně znamená podporu vzdělávání vedoucího k rozvoji kreativního potenciálu jedinců (v rámci formálního, neformálního, informálního i celoživotního vzdělávání). Jedná se o téma, kterému je věnována velká pozornost a které souvisí rovněž s výše zmíněným tématem sociálních dopadů v oblasti umění a vzdělávání.

Kreativní vzdělávání zahrnuje spolupráci vzdělávacích a kulturních institucí, lektorské programy kulturních zařízení, podporu alternativních výukových metod zaměřených na rozvoj individuální kreativity s cílem zvýšení účasti a zapojení žáků a studentů do uměleckých aktivit a zvyšování povědomí žáků a studentů o uměleckých oborech a další oblasti.

Jako konkrétní příklad programu zaměřeného na zvyšování kreativity v rámci formálního primárního a sekundárního vzdělávání lze zmínit program kreativních vzdělávacích metod Creative Partnerships¹⁵ (Kreativní partnerství), který vznikl ve Velké Británii v roce 2002. Cílem programu bylo vytvářet dlouhodobé partnerství mezi školami a umělci s cílem inspirovat žáky a pedagogy, prosazovat otevřené prostředí a využívat potenciál kreativních metod na školách.

Britská zkušenost ukázala, že kreativní přístup ve vzdělávání zlepšuje komunikaci škol s rodiči, školní docházku žáků a nejvýraznější přínos měl program zaměřený na žáky ze znevýhodněného prostředí.

Program,¹⁶ jehož metodika byla využita i v ČR, spočívá v tom, že do plánování a realizace výuky ve třídě zapojuje umělce, případně jiné externí experty z tvůrčích profesí. Program je navržen tak, aby poskytoval podporu přímo jednotlivým školám a jejich učitelům potom přímo ve třídách pomáhal nastavit nové způsoby práce se žáky, které vedou k rozvoji jejich klíčových kompetencí, zlepšení studijních výsledků, motivace, chování apod. Specifikum programu je, že škola sama definuje jasný cíl – zakázku, na kterou se chce zaměřit. S učitelé na tomto zadání ve školách pracují umělci, kteří prošli intenzivním školicím procesem zaměřeným na to, aby dokázali se školami pracovat efektivně. Umělci se do programu zapojují ve dvou rozdílných pracovních pozicích:

- **konzultanti kreativity**, tj. umělci nebo odborníci, kteří působí v tvůrčích profesích, jejich úkolem na škole však je podporovat a vést proces plánování kreativních aktivit, nastavovat ve spolupráci s pedagogem cíle kreativního školního projektu, oslovovat a mentorovat umělce – kreativní pracovníky, dohlížet na plnění cílů, konzultovat s pedagogy, vedením školy a umělci průběh aktivit, evaluovat průběh aktivit,
- **umělci**, tj. umělci nebo profesionálové z tvůrčích profesí, kteří přímo ve spolupráci s pedagogem připravují a zajišťují kreativní formy výuky.

V ČR probíhají přípravy implementace programu Kreativní partnerství již od roku 2009. Hlavním iniciátorem je od roku 2010 existující Společnost pro kreativitu ve vzdělávání a na přípravě se podílí řada státních i nestátních neziskových organizací. V letech 2013–2015 se uskutečnil pilotní projekt „Kreativní partnerství pro rovné příležitosti“.¹⁷

15. Viz <http://www.creative-partnerships.com>.

16. Viz <http://www.crea-edu.cz/>; např. taneční projekt „Špalíček Bohuslava Martinů“ (2008 a 2009), viz <http://www.spalicek.eu>.

17. Zpráva o evaluaci projektu je dostupná z: http://www.crea-edu.cz/sites/default/files/zprava_o_evaluaci_final.pdf

2.4.1.5 Využití nových technologií v umění, prolínání žánrů a druhů umění, nová umělecká spolupráce

Nové technologie a rozvoj internetu (digitální revoluce) nabízí nové formy umělecké tvorby a umění i formu komunikace a proměňují vztahy mezi umělci a jejich publikem. Průzkum Evropské komise Eurobarometer 2013¹⁸ ukazuje, že využití internetu ke kulturním účelům je v některých sledováních dokonce nad průměrem 27 členských zemí EU (např. poslech hudby a její stahování nebo stahování filmů).

Podle Českého statistického úřadu¹⁹ v roce 2014 podíl domácností s dostupností internetu historicky poprvé přesáhl hranici 70%. A přestože se číslo každoročně zvyšuje, ČR je ještě stále pod průměrem EU28.

Samotný internet v roce 2014 používalo 6,5 milionu Čechů, což představuje 74,2% obyvatel. Ve věku 16–24 let internet používá dokonce 98% z celkového počtu skupiny. Je proto žádoucí věnovat problematice internetizace maximální pozornost, především s ohledem na možnosti zavádění nových distribučních modelů zvyšujících participaci občanů na kultuře, možnosti tvorby, čtenářství apod.

Umění inklinuje stále silněji k prolínání žánrů, inovaci a experimentu. V rámci stávajících grantových řízení je řada projektů, které se jen těžko dají zařadit do jediné oblasti. Vzniká tak potřeba vytvářet podmínky pro přirozenou spolupráci umělců z více oborů a tyto přesahy podporovat.

Hledání nových cest v umění vede i k rozdílným postupům ve vlastní práci. Umělecká práce se často přibližuje výzkumu, řeší sociální, hospodářskou i environmentální realitu společnosti. Zároveň dochází i k novým typům umělecké spolupráce. Umělci hledají možnosti spolupráce s partnery z jiných oborů, mimo svět umění. Příkladem mohou být umělecké rezidence v průmyslových podnicích, v zemědělství atp. Stejně tak hledají možnosti spolupráce s uměním a kreativními postupy i partneři z jiných oborů (firmy, podniky a organizace všeho druhu), kteří chtějí využít působení umělce pro lepší organizaci práce, inovativnost svých služeb a produktů apod. Příkladem takové spolupráce je program uměleckých intervencí ve firmách, dlouhodobě realizovaný např. švédskou organizací Tillt.²⁰ V ČR je realizován pilotní projekt „KREKR“²¹ v rámci projektu „Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury“.

2.4.1.6 Národní identita a budování brandu ČR

Umění je pilířem národní identity a pracuje se s ním při vytváření národní značky (brand). Řada zahraničních příkladů ukazuje, že umění je hojně využíváno v národních exportních strategiích.

Česká republika v porevolučním vývoji umění jako součásti kreativních odvětví spíše napodobovala zahraniční vzory, neprezentovala se až na výjimky jako umělecky originální, autentická, sebevědomá země, která má co nabídnout a která přichází s původními produkty či službami. Takovéto chování vedlo až ke snížené konkurenceschopnosti na zahraničních trzích.

Oblast umění proto potřebuje jasné impulzy ve formě stanovených priorit podpory. Jednotlivé oblasti umění mají různé potřeby a také různou stávající podporu. Prioritou je vytvoření solidních exportních podmínek pro všechny oblasti umění. Vhodnými příklady mohou být založení Czech Music Export Office a Českého literárního centra. Dalším z nástrojů jsou výroční a tematické projekty (např. Rok české hudby).

2.4.1.7 Ekonomický přínos umění

Umění jako součást kulturních a kreativních odvětví má svoji vyčíslitelnou hodnotu ekonomických dopadů, o čemž svědčí velká řada studií zpracovaných pro zahraniční i české kulturní akce a organizace.

18. European Commission. „Special Eurobarometer 399: Cultural Access and Participation“ (online). European Commission, 2013. Dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf.

19. Český statistický úřad. „Domácnosti a internet“ (online). Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xj/pripojeni-k-internetu-maji-na-vysocine-vice-nez-dve-tretiny-domacnosti>.

20. Viz <http://www.tillt.se>.

21. Viz <http://www.plzen2015.cz/cs/krekr>.

V roce 2013 byla v rámci výzkumného grantu IDU „Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR“ zpracována první verze online aplikace pro výpočet ekonomických dopadů kultury (software), a to na základě certifikované metodiky. Ta vypočítává přímé i nepřímé (multiplikované) dopady kulturních projektů či organizací plynoucích z výdajů návštěvníků těchto akcí. Online aplikace vypočítává ekonomické dopady na základě:

- 1) vstupních údajů vložených uživatelem – zejména počet návštěvníků, výše výdajů návštěvníků na jednotlivé služby a zboží uskutečněných při cestě spojené s návštěvou daného subjektu (ubytování, stravování, doprava, suvenýry apod.), míra motivace (zda byl kulturní subjekt hlavní motivací k návštěvě místa),
- 2) zabudované knihovny funkcí (databáze) vypočtených koeficientů a multiplikátorů, daňových sazeb a obchodních marží dle dat Českého statistického úřadu.

Aplikace po zadání vstupních dat vypočítává a zobrazuje přímý a nepřímý dopad kulturního subjektu, resp. jeho návštěvníků na produkci, hrubou přidanou hodnotu, zaměstnanost, důchod (mzdy) a vybrané daně v ČR.

Online aplikace s názvem Kulturní kalkulačka (KulKal.cz) je dostupná na webové doméně <http://www.kulkal.cz>. Od jejího spuštění tento nástroj využilo přibližně 180 uživatelů, kteří díky ní spočítali ekonomické dopady cca 200 kulturních akcí z celé ČR. S řadou z nich (např. Nová síť, Agentura pro rozvoj Broumova, Sdružení autorů a interpretů) byla také navázána spolupráce pro získávání zpětné vazby pro další vylepšení a aktualizaci aplikace.

Již před spuštěním aplikace KulKal.cz bylo uskutečněno několik studií ekonomických dopadů kulturních akcí v ČR, např. pro Pražské Quadriennale (dále jen PQ), mezinárodní hudební festivaly Pražské jaro, Smetanova Litomyšl či Český Krumlov. Ekonomická studie PQ 2011 tak například ukázala, že akce přinesla státu dvakrát více, než činily státní dotace, podobně zisková byla pro samotné hlavní město. Studie prokázala, že šlo o jeden z neúspěšnějších kulturních projektů roku 2011 nejen po umělecké, ale i po ekonomické stránce. Průzkum mezi 18 000 unikátními platícími návštěvníky ukázal, že zde lidé utratili v souvislosti s akcí více než 164 milionů Kč, což přineslo navýšení obrátu hotelů, restaurací a dalších ekonomických subjektů ve výši až 393 milionů Kč. Každá koruna rozpočtu PQ 2011 tedy vygenerovala téměř šest korun na obrátu české ekonomiky a dvě koruny na HDP.²²

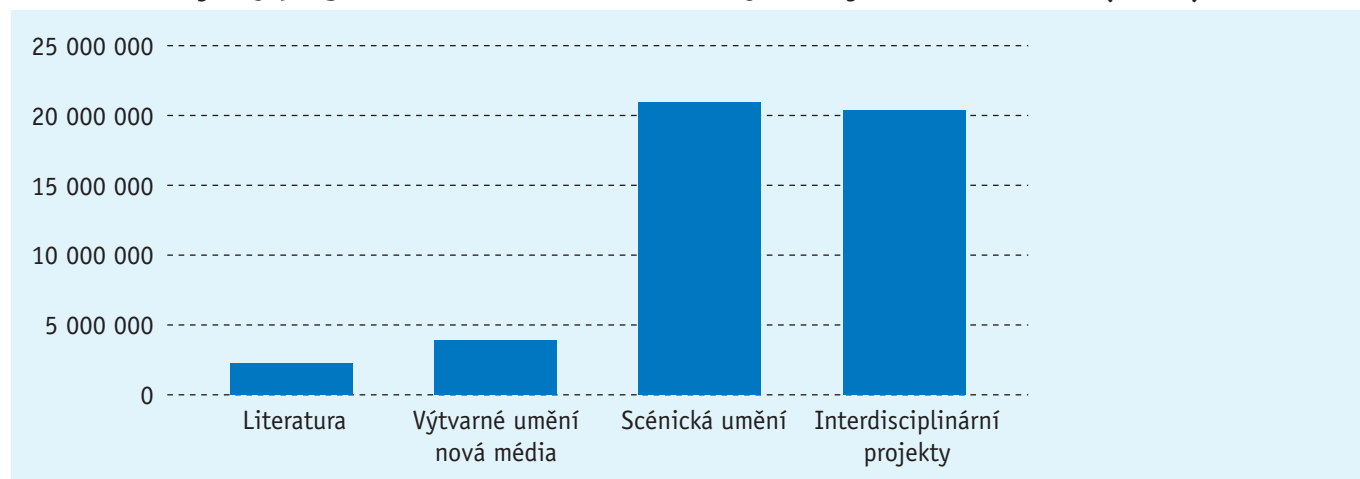
2.4.2 Nové zdroje financování umění

2.4.2.1 Zahraniční podpora umění

V oblasti umění není v ČR příliš možností, kde usilovat o zahraniční finanční podporu. Od roku 2001 ČR přistoupila k programu Evropské unie Kultura v rámci programového období pro léta 2001–2006, který je věnován podpoře mezinárodních projektů v oblasti kultury. Do programu se v tomto prvním programovacím období zapojilo do 150 projektů celkem 254 českých organizací. Ve druhém programovacím období pro léta 2007–2013 se do 148 projektů zapojilo celkem 160 českých organizací.

V letech 2007–2013 české organizace mohly žádat v rámci programu EU Kultura o podporu projektů v několika programových liniích, z nichž nejvyšší grant (50% celkových nákladů) mohly obdržet projekty z linie 1.1 Dlouhodobé projekty mezinárodní spolupráce (až do výše 2 mil. eur na 4 roky).

22. Economic impact. „Analýza ekonomického dopadu: Pražské Quadriennale 2011“ (online). Praha: Economic impact, 2011. Dostupné z: <http://www.economicimpact.cz/images/analyzapq11.pdf>.

Graf č. 4: Projekty programu EU Kultura s účastí českých subjektů 2007–2013 (v EUR)

Zdroj: Na základě podkladů Kanceláře Kreativní Evropa – Kultura.

Nejvyšší počet podpořených evropských projektů ve sledovaném období získaly nestátní neziskové organizace, poté příspěvkové organizace (v letech 2007–2013 byly nestátní neziskové organizace podpořeny 73x a příspěvkové organizace 43x z celkových 160 případů). Dále byly podpořeny podnikatelské subjekty, vzdělávací organizace a města.²³

V novém programu EU Kreativní Evropa pro období let 2014–2020 došlo ke sloučení programů Kultura a MEDIA, dílčí program Kultura je dále zaměřen především na podporu neziskových projektů subjektů z kulturních a kreativních odvětví. V rámci dílčího programu Kultura bylo v roce 2014 podpořeno 14 projektů s českou účastí, za rok 2015 jsou známy výsledky pouze v rámci výzvy Projektů evropské spolupráce, kde bude podpořeno 10 českých organizací (9 projektů).

Program Kreativní Evropa podporuje kromě výše uvedených projektů také Evropské hlavní město kultury Plzeň 2015.

Kromě programu Kreativní Evropa lze na podporu projektů s kulturním a uměleckým rozměrem čerpat i v dalších tzv. komunitárních programech EU. V programovacím období 2014–2020 se to týká např. programů Erasmus+ (oblast vzdělávání), Evropa pro občany (aktivní evropské občanství), Cosme (podpora podnikání), Horizont 2020 (výzkum) či programů přeshraniční spolupráce.

Na oblast kultury však plyne největší finanční podpora z EU do členských států, tedy i ČR, prostřednictvím tzv. Strukturálních fondů (dále jen SF). Podpora těchto programů je vždy vázána na zvyšování konkurenceschopnosti, tedy na posilování ekonomického růstu a zaměstnanosti. ČR využila SF v programovém období (2007–2013) především na podporu kulturního dědictví v návaznosti na cestovní ruch (Integrovaný operační program), nicméně prostřednictvím dalších programů (např. na podporu vzdělávání, evropské územní spolupráce, obnovu venkova) byly podpořeny i projekty s kulturním a uměleckým rozměrem v oblasti vzdělávání, příhraniční spolupráce, komunitních aktivit apod.

V mnohých členských státech jsou, oproti ČR, SF více využívány na podporu projektů z oblasti umění. Jako příklad lze uvést podporu exportu a internacionalizace, kdy vznikají programy zahrnující podporu účasti na zahraničních festivalech a veletrzích a s tím spojených marketingových aktivit či programy na propojení oblasti vzdělávání a uměleckých organizací apod.

SF tak představují zatím v ČR nedostatečně využitý finanční nástroj na podporu umění, např. na aktivity spojené s budováním kapacit či rozvojem lidských zdrojů. Umění je v tomto smyslu chápáno jako základ rozvoje kulturních a kreativních odvětví přispívajících k ekonomickému růstu a zaměstnanosti.

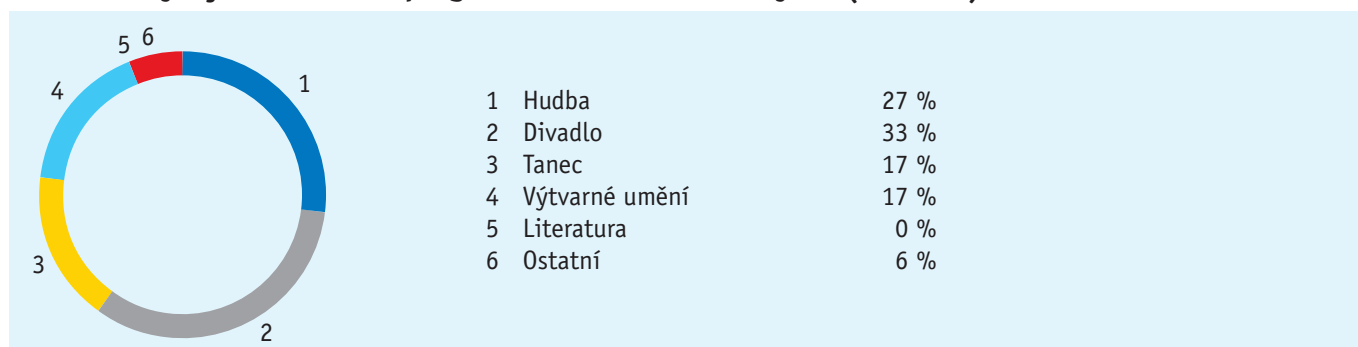
23. Müllerová, Magdalena a Svoboda, Ondřej (eds.). „Kultura 07–013: Česká účast v projektech spolupráce financovaných programem EU Kultura“. Praha: Kancelář Kreativní Evropa – Kultura, 2014, 192 s. ISBN 978-80-7008-331-4. Dostupné z: http://www.programculture.cz/media/document/e_kultura_culture_final.pdf.

2.4.2.2 Program CZ 06 Kulturní dědictví a současné umění

Program CZ 06 Kulturní dědictví a současné umění podpořený zeměmi Evropského hospodářského prostoru (EHP: Norsko, Island a Lichtenštejnsko) v rámci Finančních mechanismů ve stávajícím programovém období rozšířil okruh podpory rovněž o podporu současného umění. V roce 2014 poprvé na podporu dosáhlo rovněž 16 projektů z oblasti umění v celkové výši alokace 40 004 tis. Kč. Jedná se o programovou oblast 17 Podpora rozmanitosti v kultuře a umění v rámci evropského kulturního dědictví.

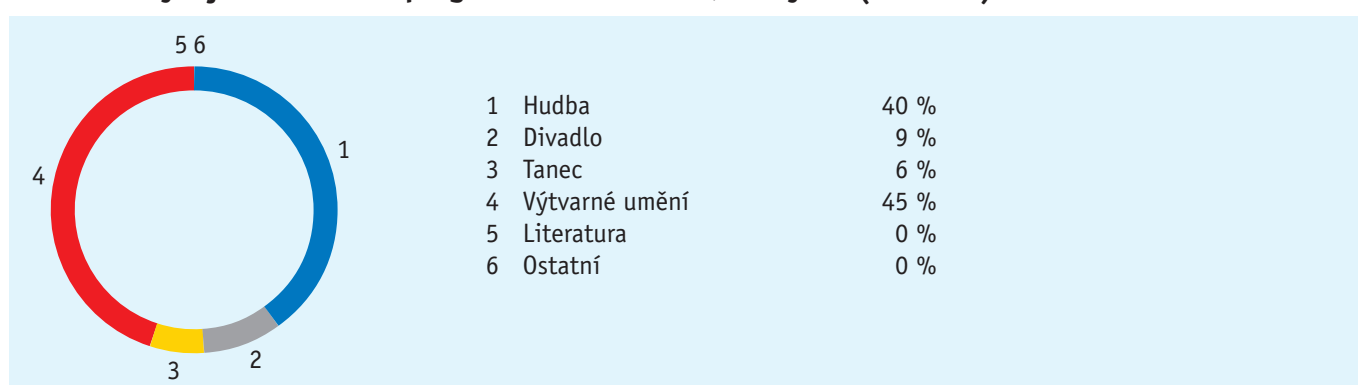
Na jaře 2015 byly vybrány projekty z druhé výzvy v této programové oblasti, pro kterou bylo alokováno a následně rozděleno 32 728,327 tis. Kč.

Graf č. 5: Výdaje na umění v programové oblasti 17, I. výzva (v tis. Kč) – kromě oblasti filmu

Zdroj: Na základě dat Ministerstva financí ČR.

Graf č. 6: Výdaje na umění v programové oblasti 17, II. výzva (v tis. Kč) – kromě oblasti filmu

Zdroj: Na základě dat Ministerstva financí ČR.

2.4.2.3 Crowdfunding v umění

Crowdfunding neboli způsob získávání finančních prostředků od podporovatelů a příznivců za předem dohodnutou formu odměny je v oblasti kultury v ČR dosud stále ještě na vzestupu.

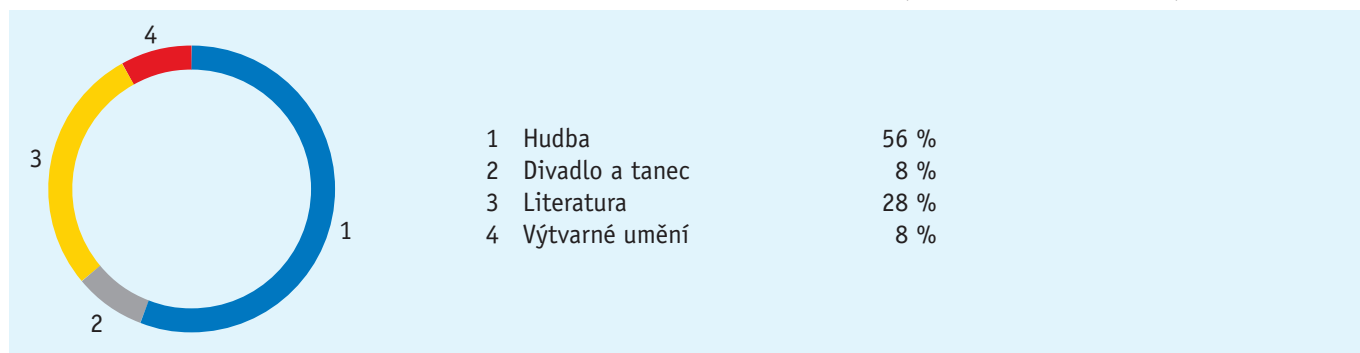
V oblasti kultury a tedy i umění doposud všechny vzniklé crowdfundingové platformy pracují se systémem odměn. Zatím se neobjevil žádný příklad **equity crowdfundingu**, kde investoři mají možnost získávat přímo podíl v nabízených firmách. Zde je určitě otevřen velký potenciál do budoucna pro oblast kulturních a kreativních odvětví.

Podle analýzy, která byla zpracována z dat získaných z jednotlivých crowdfundingových platforem, se od roku 2011 do konce února 2015 podařilo v oblasti umění podpořit projekty celkovou částkou 17 985 tis. Kč. V současné době české umění může hledat podporu na celkem devíti platformách.

Některé z platforem nabízejí kromě možnosti zveřejnění nabídky projektů usilujících o získání finanční podpory i konzultační služby zaměřené na koncipování, prezentaci a fundraising projektů, a přispívají tak k budování kapacit uměleckých organizací i jednotlivců.

Jako nový druh spolupráce lze označit rovněž spolupráci platformy Hithit s Vodafone Foundation, a to prostřednictvím grantového programu Vpohybu. Projekty, které zvítězí v grantovém řízení, musí získat zároveň podporu veřejnosti přes crowdfunding na <http://www.hithit.com>. Druh podpory veřejnosti je odstupňován podle získané výše grantu. V případě získání podpory na Hithit.com Vodafone Foundation ještě svoji podporu zdvojnásobí.

Graf č. 7: Crowdfunding v jednotlivých oblastech umění v tis. Kč (2011 až únor 2015)

Zdroj: Vlastní výpočet na základě dostupných dat jednotlivých crowdfundingových platforem.

3. SWOT ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

	Prospěšné faktory	Škodlivé faktory
Vnitřní prostředí	<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> – Silná tradice a spojení s národní identitou a kulturní gramotností společnosti; – Vysoká míra kreativity a inovativnosti; – Silný komunitní a lokální prvek; – Hustá síť uměleckých institucí a dostupná infrastruktura; – Silné propojení se vzděláváním; – Tradice řemeslných dovedností, speciálních technik a pracovních postupů v oblasti umění; – Existence různorodých nástrojů finanční podpory; – Schopnost mezinárodní spolupráce a exportu v určitých uměleckých žánrech a druzích; – Více než stoletá kontinuální tradice neprofesionálního umění v mnoha místech ČR. 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> – Frustrace z nízkého finančního a mzdového ohodnocení a odliv kreativních umělců do zahraničí; – Nemožnost dlouhodobějšího finančního plánování; – Nízká motivace institucí k vícezdrojovému financování, slabá motivace k mimorozpočtovému financování; – Zastaralé vybavení kulturních institucí nevyhovující současným potřebám jednotlivých uměleckých oblastí; – Konzervativní přístup k novým možnostem financování a využití nových způsobů marketingu; – Nedostatečná podpora současné domácí tvorby; – Nedostatečná evaluace strategií i subvencovaných projektů; – Nedostatečná komunikace státní správy a samosprávy se zastřešujícími a profesními organizacemi; – Nedostatečná kapacita zastřešujících a profesních organizací; – Nedostatečná komunikace mezi jednotlivými stupni veřejné správy, jejímž důsledkem jsou velké rozdíly v míře veřejné podpory.
Vnější prostředí	<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – Připravované změny legislativy; – Meziresortní spolupráce; – Využití ekonomických přínosů umění; – Využití potenciálu umění v exportních strategiích vlády; – Využití kreativity a inovativního přístupu v umění v dalších sektorech; – Ucelený systém formálního a neformálního vzdělávání; – Rozvoj dobrovolnické činnosti v oblasti kultury; – Pokročilý stupeň všeobecného přístupu k internetu; – Využití partnerství mezi neziskovým sektorem a státní správou pro rozvoj celé oblasti; – Hustá síť festivalů a přehlídek v oblasti neprofesionálního umění, včetně unikátního postupového systému. 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> – Snižování veřejných rozpočtů; – Snižování výdajů domácností na kulturu; – Zaostávání v konkurenceschopnosti; – Nedostatečné ocenění ekonomického, politického a sociálního významu umění a kultury; – Nedostatečné plnění strategických a koncepčních dokumentů, jejich nedostatečná provázanost s koncepčními dokumenty souvisejících resortů; – Podcenění role zastřešujících a profesních organizací; – Podcenění významu uměleckých aktivit jako preventivního faktoru vzniku sociálněpatologických vlivů; – Podcenění významu uměleckého vzdělávání; – Nedostatečná spolupráce mezi různými typy kulturních organizací; – Nedostatek vizí, formální přístup a nedostatek komunikace s uměleckým sektorem; – Nedostatečná reflexe v oblasti uměleckého vzdělávání.

3.1 Silné stránky

Silná tradice a spojení s národní identitou a kulturní gramotností společnosti

- Umění je nositelem národní identity a integrity občanů. Kulturní gramotnost české společnosti je založena na chápání kultury jako sdílení obsahů, kultivace, emoční síly a povědomí o přínosu kultury k národní, regionální a místní identitě na základě dlouholeté a vyspělé kulturní tradice. To dokládá poměrně vysoký zájem publika o kulturní dění ve smyslu míry návštěvnosti.

Vysoká míra kreativity a inovativnosti

- Umění je ze své podstaty kreativní a používá inovativní formy. Využívá všech předností znalostní společnosti. Je obohacující ve své různorodosti. Originalitu a inovativnost českých umělců dokládají dosažené úspěchy a získané renomé na mezinárodní úrovni (úspěch v soutěžích, festivalech apod.).

Silný komunitní a lokální prvek

- Umění je prostředkem k práci s místními komunitami, k utváření lokálního života. ČR se vyznačuje vysokou mírou spolkových a amatérských aktivit a zvyšujícím se zapojením občanů do komunitních aktivit na celém území ČR.

Hustá síť uměleckých institucí a dostupná infrastruktura

- ČR disponuje rozvinutou sítí uměleckých institucí – od velkých institucí zřizovaných státem či samosprávou až po místní nestátní neziskové organizace. Tato síť je velmi různorodá a zahrnuje celou škálu aktivit.

Silné propojení se vzděláváním

- ČR disponuje poměrně hustou a odpovídající strukturou uměleckého vzdělávání formálního i neformálního typu. V rámci volnočasových uměleckých aktivit se ČR může chlubit např. i ojedinělou a specifickou sítí základních uměleckých škol. I v rámci všeobecného vzdělávání je tradičně kladen důraz na získávání kulturních kompetencí (umělecké výchovy, program Tanec do škol).

Tradice řemeslných dovedností, speciálních technik a pracovních postupů v oblasti umění

- Vzhledem k dlouholeté tradici pěstování uměleckých oborů jsou v ČR stále uchovávány specifické dovednosti. Jedná se zejména o oblast uměleckých řemesel, divadla (technika, dramaturgie), výtvarného umění, literatury. O tuto tradici je ovšem třeba pečovat spoluprací resortů MK ČR, MMR ČR a MPO ČR.

Existence různorodých nástrojů finanční podpory

- Umění je v ČR podporované formou dotací z veřejných rozpočtů, z nadačních fondů, fondů a programů EU, formou firemního dárcovství či sponzorsky. V poslední době je pro podporu uměleckých projektů využívána i forma crowdfundingu.

Schopnost mezinárodní spolupráce a exportu v určitých uměleckých žánrech a druzích

- Na poli mezinárodní spolupráce je umělecký sektor v ČR aktivní. Zapojuje se do mezinárodních projektů (např. program EU Kreativní Evropa, Mezinárodní visehradský fond apod.) a v řadě oborů má vysoký vývozní potenciál (taneční a pohybové umění, nový cirkus, klasická hudba, loutkové divadlo).

Více než stoletá kontinuální tradice neprofesionálního umění v mnoha místech ČR

- Neprofesionální umělecké aktivity všech vrstev obyvatelstva jsou vnímány jako veřejně prospěšná občanská aktivita, která v řadě malých obcí pozitivně ovlivňuje kvalitu života. V některých oborech (divadlo, sborový zpěv) má více než stoletou kontinuální tradici.

3.2 Slabé stránky

Nízké mzdové a finanční ohodnocení a s tím spojená frustrace

- Platové ohodnocení zaměstnanců ve státním sektoru je trvale zaostávající za ostatními segmenty ekonomiky. Stejně tak je nedostačující ohodnocení v souvislosti s uměleckou tvorbou i v neziskovém uměleckém sektoru. Většina umělců je nucena hledat druhé i třetí zaměstnání. Dochází rovněž k odlivu umělců do zahraničí. Každoročně se snižující dotace na uměleckou činnost jsou realitou posledních deseti let. Procento úspěšnosti žadatelů o dotace se snižuje jak v ČR, tak u zahraničních zdrojů.²⁴

Nemožnost dlouhodobějšího finančního plánování

- Granty ze státní úrovně pro umělecký sektor jsou v současné době fakticky stále pevně dané pouze na jeden rok, rovněž i příspěvky na provoz ve státních institucích jsou jednoleté. Termín fyzického vyplácení dotací se oproti stavu před deseti lety prodloužil a řada subjektů se tak každoročně ocitá počátkem kalendářního roku v platební neschopnosti.

Nízká motivace institucí k vícezdrojovému financování, slabá motivace k mimorozpočtovému financování

- Přestože otázka vícezdrojového financování zahrnující participaci všech tří rovin veřejné správy (státu, města, kraje) na financování kulturních institucí byla úkolem i předcházejících strategických materiálů, nepodařilo se zatím zavést účinný nástroj (např. možnost uzavírání trojstranných smluv po vzoru zahraničí). V ČR stále chybí i dostatečná motivace k zavádění a rozvíjení mimorozpočtových finančních nástrojů (loterie, PPP, dárcovství a filantropie).

Zastaralé vybavení kulturních institucí nevyhovující současným potřebám jednotlivých uměleckých oblastí

- Současný rychlý technologický vývoj klade vysoké nároky i na vybavení moderních kulturních institucí. Nedostatečné investiční a provozní prostředky mají za následek zastaralé vybavení, s kterým nelze konkurovat v současných společenských podmínkách.
- Nejedná se však pouze o technologické vybavení. Jak ukázalo šetření NIPOS v otázkách kulturní infrastruktury, působí řada příspěvkových organizací obcí v objektech z devatenáctého století (domy kultury), které nebyly postaveny pro potřeby a požadavky století jednadvacátého.

Konzervativní přístup k novým možnostem financování a využití nových způsobů marketingu

- Především instituce, které jsou zřizované veřejnou správou a instituce s pravidelným dotačním financováním, jsou často pasivní ve vyhledávání nových a doplňujících možností financování. Kulturní instituce rovněž plně nevyužívají současné marketingové možnosti – při práci s publikem, komunitami atp. Hlavním důvodem je nedostatek kapacity a nedostatečná motivace k nové práci.

Nedostatečná podpora současné domácí tvorby

- Pro rozvoj originální a inovativní tvorby je zásadní podporovat současnou domácí tvorbu. Snižující se výdaje veřejných rozpočtů mají největší dopad právě na podporu tvorby, čímž se snižuje její přínos ke společenskému rozvoji a její vliv na konkurenceschopnost a dopad na kvalitu a kreativitu návazných podnikatelských aktivit, a tím i na ekonomický přínos kultury.

24. Výsledky za rok 2014 v programu Kreativní Evropa, podprogram Kultura, projekty evropské spolupráce ukazují na úspěšnost pouhých 13 %. Zdroj: Česká kancelář Kreativní Evropa – Kultura, Praha 2015.

Nedostatečná evaluace strategií i subvencovaných projektů

- Strategické materiály jsou často naplňovány jen velmi omezeně a při jejich nastavení a evaluaci není uplatňován participativní přístup (není zapojována odborná veřejnost např. formou veřejných konzultací). Zároveň nedostatečná personální kapacita – na straně MK ČR i neexistence podpory externích hodnotitelů v procesu hodnocení probíhajících projektů brání extenzivnější evaluaci podporovaných projektů.

Nedostatečná komunikace státní správy a samosprávy se zastřešujícími a profesními organizacemi

- Pro vytváření strategií a realizaci podpůrných opatření ze strany státní správy a samosprávy je klíčová znalost aktuálního stavu, trendů a potřeb jednotlivých uměleckých oborů. Zastřešující a profesní organizace, které reprezentují určitý obor, jsou nejlépe informovány o situaci a zájmech svých členů. Proto představují klíčové partnery pro představitele státní správy a samosprávy v rámci přípravy, realizace a hodnocení strategických opatření a podpůrných programů.

Nedostatečná kapacita zastřešujících a profesních organizací

- Narušení kontinuity práce zastřešujících a profesních organizací v oblasti umění obdobím komunismu je stále patrné. Tyto organizace se i v současné době potýkají s nedostatečnou kapacitou a profesionalizací. Aby mohly odpovědně plnit své poslání a reprezentovat zájmy a potřeby svých členů, je nezbytné, aby byly podporovány státní správou, jíž komunikace a spolupráce s těmito organizacemi může usnadnit efektivní naplňování strategických cílů v oblasti podpory umění.

Nedostatečná komunikace mezi jednotlivými stupni veřejné správy, jejímž důsledkem jsou velké rozdíly v míře veřejné podpory

- V současné době, kdy kraje a obce mají v oblasti kultury samostatnou působnost a pregnantněji vyjádřená povinnost veřejné podpory je pouze v zákoně o obcích, je tato komunikace velmi důležitá. Krajská zastupitelstva však k otázce veřejné podpory přistupují velmi rozdílně – jistá míra koordinace v mezích zákonů by proto byla zcela na místě. Rovněž často chybějí krajské a místní strategické dokumenty.

3.3 Příležitosti

Připravované změny legislativy

- Připravované legislativní normy mohou napomoci řešení dlouhodobých problémů v oblasti kultury a umění. Příkladem může být prosazení zákona o statusu veřejné prospěšnosti (obecně pro celý neziskový sektor) či prosazení některých zákonů přímo v oblasti kultury (zákon o veřejnoprávní instituci v oblasti kultury, novelizace zákona o Státním fondu kultury České republiky po vzoru Státního fondu kinematografie, novelizace zákona o některých druzích podpory kultury apod.).

Meziresortní spolupráce

- Nastavení mechanismů konkrétní a účinné spolupráce s ministerstvy a dalšími ústředními orgány na společných tématech (vzdělávání, překážky mobility, kulturní a kreativní průmysly apod.).
- Nastavení systému účinné spolupráce při přípravě čerpání dalšího programového období Evropských strukturálních a investičních fondů, dalšího programového období čerpání fondů Evropského hospodářského prostoru (EHP) – Norsko, Island a Lichtenštejnsko v rámci Finančních mechanismů.

Využití ekonomických přínosů umění

- Dosud realizované studie, výzkumné projekty i Účet kultury ČR prokazují zásadní přínos umění k výkonům celkové ekonomiky státu. Tento přínos je zatím reflektován pouze v oblasti kinematografie (filmové pobídky), přestože i zde participuje mnoho dalších uměleckých profesí od herců, tanečníků a hudebníků přes scénografy a kostýmní návrháře až po světelné a zvukové designéry.

Využití potenciálu umění v exportních strategiích vlády

- Umění jako základ národní identity státu by mělo být součástí kulturní diplomacie státu, protože otvírá brány pro export dalších ekonomických odvětví (příkladem, kde je realizován tento přístup, mohou být severské státy, Francie, ale i Polsko).

Využití kreativity a inovativního přístupu v umění v dalších sektorech

- Umění je v rámci konceptu KKO vnímáno jako hlavní zdroj kreativity přispívající k rozvoji návazných kulturních a kreativních odvětví a kreativní ekonomiky. Umělecké přístupy a postupy jsou využívány a mají dopad na konkurenceschopnost a rozvoj dalších odvětví a oblastí (např. vzdělávání, zdravotnictví, sociální inovace, tradiční průmyslové obory – využití designu, odvětví digitálního obsahu – informační a komunikační platformy, aplikace apod.).

Zvyšování kreativity (kulturních a kreativních kompetencí) v rámci vzdělávání prostřednictvím uměleckých činností a znalostí o umění

- Umělecké a kulturní aktivity v rámci formálního i neformálního vzdělávacího systému napomáhají ke zvyšování kreativity všech jedinců, kteří ji následně mohou uplatnit v různých typech zaměstnání a na trhu práce.

Rozvoj dobrovolnické činnosti v oblasti kultury

- V posledních letech narůstá zájem o různé formy dobrovolnické činnosti v oblasti umění. Atraktivní jsou nejen živé akce typu festivalů, ale i práce v samotných kulturních a uměleckých institucích. Jak ukazuje Metodické doporučení MK ČR pro dobrovolnictví v oblasti kultury a umění, existují příležitosti téměř ve všech oblastech a oborech. I když došlo v této oblasti k významnému pokroku, nedosahuje využití dobrovolníků podobných parametrů, jaké známe ze zahraničí.

Využití nových možností pro tvorbu, produkci, distribuci a participaci na uměleckých aktivitách a jejich šíření prostřednictvím pokročilého stupně všeobecného přístupu k internetu

- Větší stupeň připojení k internetu usnadňuje přístup k různým formám umění a zvyšuje participaci na kultuře. Zřetelné je to zejména v oblasti tzv. technických oborů, jako je film a fotografie. Pro komunikaci uvnitř oborů zejména mezi mladou a střední generací mají zásadní význam sociální sítě.

Využití partnerství mezi neziskovým sektorem a státní správou pro rozvoj celé oblasti

- Partnerství, které využívá vzájemně zkušeností jak na straně neziskového sektoru, tak státní správy, je důležitým stavebním prvkem demokratického státu. Komunikace a vzájemná synergie aktivit znamená přínos pro obě strany a rozvoj celé oblasti umění.

Hustá síť festivalů a přehlídek v oblasti neprofesionálního umění, včetně unikátního postupového systému

- Částečně díky dlouhodobé tradici (např. v roce 2015 se konal 85. ročník divadelního festivalu Jiráskův Hronov) a po roce 1990 i v důsledku emancipace obcí má ČR ve všech oborech neprofesionálního umění hustou síť festivalů a přehlídek, včetně unikátního tzv. postupového systému. V řadě oborů je jejich počet opravdu mimořádný (např. folklorní, divadelní, hudební, filmové). Světovým unikátem je potom tzv. postupový systém neprofesionálního umění, který ve dvou (krajské a celostátní) nebo třech vrstvách (krajské, celostátní, žatva sezóny) umožňuje stovkám souborů i jednotlivců poměřit kvalitu své umělecké činnosti s jinými, získat nové impulsy v seminářích, což je významné pro rozvoj jednotlivých oborů neprofesionálního umění.

3.4 Hrozby

Snížování výdajů veřejných rozpočtů na oblast umění

- Po roce 2008 postupně dochází ke snížování výdajů státních i veřejných rozpočtů na oblast umění. Mezi roky 2010 a 2013 došlo ke snížení o 17%.²⁵ Nízká úroveň výdajů na umění způsobila stagnaci, utlumení činnosti a v extrémních případech i zánik subjektů v rámci sektoru.

Snížování výdajů domácností na kulturu

- Podle výsledků Účtu kultury ČR výdaje domácností na kulturu v roce 2013 poklesly o téměř 6 % oproti předcházejícímu období.

Zaostávání v konkurenceschopnosti

- Nízká úroveň výdajů veřejných rozpočtů má dopad na personální kapacity a jejich rozvoj i na zpomalování technologické obnovy uměleckých institucí, jejich provoz, náklady na marketing a především potom i na vlastní tvorbu.

Nedostatečné ocenění ekonomického, politického a sociálního významu umění a kultury

- Podceňování ekonomického významu umění a kultury jako rozvojového faktoru a nedoceňování významu investic a významu kulturních a kreativních odvětví může negativně ovlivnit i návazný dopad KKO na širší ekonomiku a tím i na celkovou konkurenceschopnost a zaměstnanost v ČR. Tento faktor je závažný především v souvislosti s existencí podpůrných strategických opatření přijímaných a realizovaných v mnoha státech EU a tudíž oslabenými možnostmi českých KKO být konkurenceschopnými a čelit nesrovnatelně výhodnějším zahraničním podmínkám;
- Umění významně přispívá k sociální kohezi a přispívá i k reprezentaci státu.

Nedostatečné plnění strategických a koncepčních dokumentů, jejich nedostatečná provázanost s koncepčními dokumenty souvisejících resortů

- Strategické dokumenty s ohledem na snížování výdajů státního rozpočtu či rozpočtů veřejné správy jsou naplňovány pouze částečně;
- Chybí dostatečná motivace ke koordinaci strategických dokumentů v jednotlivých resortech na společná témata.

25. Výsledky Účtu kultury ČR za rok 2013.

Podcenění role zastřešujících a profesních organizací;

- Vztahy mezi zastřešujícími a profesními organizacemi a státní správou i samosprávou nejsou v současnosti na dobré úrovni. Neřešením špatné vzájemné komunikace a spolupráce hrozí ještě větší prohloubení vzájemného nepochopení a rozkol mezi skutečnými potřebami oblasti umění a státní správou přijímanými strategiemi a podpůrnými opatřeními, které v důsledku snižují efektivitu svých dopadů.

Podcenění významu uměleckých aktivit jako preventivního faktoru vzniku sociálně-patologických vlivů

- Nevyužití potenciálu umění v programech podpory začleňování a v programech práce s ohroženými skupinami obyvatel způsobuje oslabení možnosti inkluze těchto skupin obyvatel.

Podcenění významu uměleckého a kreativního vzdělávání

- Podcenění významu uměleckého a kreativního vzdělávání ve vzdělávacích strategiích, neplnohodnotná spolupráce a nedostatečná komunikace mezi sektorem školství a sektorem kultury a jeho využití v různých částech společnosti.

Nedostatečná spolupráce mezi různými typy kulturních organizací

- Nedostatečná komunikace a spolupráce mezi různými typy uměleckých a kulturních organizací (veřejných, neziskových, soukromých, vzdělávacích a výzkumných). Vzájemná neinformovanost a nízká provázanost aktivit může vést k duplicitě a neefektivitě aktivit a nevyužití potenciálu synergických dopadů společného úsilí.

Nedostatek vizí, formální přístup a nedostatek komunikace s uměleckým sektorem

- Nízká úroveň reflexe skutečných potřeb kulturního prostředí vede k rozporu mezi skutečnými potřebami rozvoje jednotlivých oborů umění a realizovanou podporou – finanční, legislativní či jinou.

Nedostatečná reflexe v oblasti uměleckého vzdělávání

- Nedostatečná reflexe plynoucí z nesprávné komunikace vede k rozevírání nůžek mezi potřebami uměleckého trhu a uměleckým vzděláváním. Stále více se ukazuje na rozpor mezi velkým množstvím absolventů uměleckých škol a nasyceností trhu. A dále na nepřipravenost absolventů škol na trh práce – nedostatečné kompetence v oblasti managementu, marketingu, autorských práv a tzv. podnikavosti.

4. PŘEDMĚT, NÁVRH ZÁKLADNÍCH CÍLŮ A KONKRÉTNÍCH ÚKOLŮ „KONCEPCE PODPORY UMĚNÍ NA LÉTA 2015–2020“²⁶

4.1 Předmět Koncepce

Pro účely Koncepce je umění chápáno především jako nositel imanentních hodnot²⁷ a jako základ kultury a zdroj kreativity,²⁸ která v sobě obsahuje potenciál pro inovace.²⁹ Umění, kultura, kreativita a inovace jsou považovány za faktor sociálního, ekonomického i trvale udržitelného rozvoje. Umění, respektive kultura, je katalyzátorem místního a regionálního rozvoje, zejména v případě měst. Umění vytváří kulturní bohatství, prostředí pro volný pohyb myšlenek, utváří osobní, místní, regionální i národní identitu, je zdrojem poznání a také důležitým stimulem cestovního ruchu.

Pro účely Koncepce chápeme umění jako soubor hmotných i nehmotných děl, která jsou utvářena umělci, vycházejí z umělecko-historické tradice a vztahují se k určitému společenství tím, že reflektují jeho kulturní a společenskou identitu.

Umělecká díla jsou vytvářena či interpretována jednotlivci a skupinami, přičemž vznikají zejména v některé z následujících oblastí nebo v několika oblastech zároveň: divadlo včetně hudebně-dramatických žánrů, hudba, tanec, výtvarná a vizuální umění, díla vycházející z tradic lidové kultury, umění nových médií a literatura.

Umělcem³⁰ se rozumí každá osoba, která vytváří umělecká díla nebo se svou interpretací podílí na vytváření nebo znovuvytváření uměleckých děl, která považuje svou uměleckou tvorbu za hlavní součást svého života, která tímto způsobem přispívá k rozvoji umění a kultury a která je uznávána nebo se snaží, aby byla uznávána za umělce, ať již je nebo není v jakémkoliv pracovním svazku nebo jakémkoliv spolku či zda za svou činnost dostává odměnu.

Odborní a vědeckí pracovníci (např. divadelní, hudební a literární vědci, kurátoři, historici a kritici, archiváři, dokumentátoři, restaurátoři, etnologové) získávají, zpracovávají, uchovávají, restaurují a zpřístupňují národní kulturní bohatství.

Předmětem Koncepce je zajistit vhodné prostředí a podmínky pro rozvoj umělecké činnosti a činnosti kulturních subjektů, s ohledem na:

- svobodné **tvůrčí vyjadřování** a rozvoj **kreativity a inovací**,
- **zpřístupňování** a dostupnost uměleckých děl a kulturních služeb,
- kritickou **reflexi a uchování** uměleckých děl jako součásti kulturního bohatství pro současné a příští generace,
- dosahování excelentních uměleckých výsledků, zejména v oblasti profesionálního umění,
- úplnou a dlouhodobě stabilní konsolidaci stávající kulturní infrastruktury.

26. Navrhl tým Institutu umění – Divadelního ústavu za využití výstupů výzkumného projektu „Studie stavu, struktury, podmínek a financování umění v ČR (2006–2011)“ a „Zprávy o státní podpoře umění 2011“, zpracovanou pro IDU Martou Smolíkovou (dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/zprava_o_statni_podpore_umeni_2011.pdf).

27. Vycházejících z teorie estetiky a dokládajících, že umění má význam samo o sobě bez dalších společenských a ekonomických dopadů.

28. Vytváření nových myšlenek.

29. Zavádění nových myšlenek do praxe.

30. S vědomím čl. 27 „Kulturní politiky“ je přihlíženo k formální definici umělce UNESCO z roku 1980, jež byla aktualizována zprávou „Defining Artists for Tax and Benefit Purposes“ („Definice umělce pro daňové a prospěchové účely“), zpracovanou International Federation of Arts Councils and Culture Agencies v roce 2002; dostupné z: http://media.ifacca.org/files/01dart_tax.pdf.

4.2 Cíle Koncepte

Jednotlivá opatření, podpůrné programy, projekty a akce směřovat k následujícím cílům:

1. Podpora umělecké tvorby, profesionalizace a strategického plánování.
2. Využití potenciálu umění pro rozvoj společnosti.
3. Podpora mezinárodní spolupráce a exportu.

4.3 Nástroje podpory

Nástroje pro zajištění „Koncepte podpory umění na léta 2015–2020“ jsou zejména:

a) institucionální

- infrastruktura kulturních institucí a organizací v oblasti umění vytváří nezbytnou strukturu pro tvorbu, prezentaci, uchovávání, distribuci, dokumentaci a odbornou reflexi umění,
- mezinárodní sítě a asociace, mezinárodní nevládní organizace, které napomáhají českým členským organizacím mezinárodně se integrovat, sdílet informace a zkušenosti a podílet se na spolupráci a rozvoji v konkrétních oblastech umělecké tvorby a její prezentace.

b) ekonomické

- dotace ze státního rozpočtu, příspěvky z rozpočtů krajů a obcí,
- kooperativní financování a financování víceletých projektů z veřejných rozpočtů,
- podpora filantropie, sponzoringu a mecenášství například účinnou spoluprací s veřejnou správou, oceňováním filantropických, sponzorských a mecenášských počínů
- posílení využívání dalších finančních prostředků státu – transformace Státního fondu kultury České republiky, loterie,
- motivace k využívání nových zdrojů financování – např. **crowdfunding**,
- řádná ochrana a správa autorských práv,
- finanční půjčky a záruky – využívání v rámci programu EU Kreativní Evropa,
- využívání podpory v rámci zahraničních fondů – programy Evropského hospodářského prostoru (například tzv. Norské fondy) či unijní programy (Erasmus+ a další),
- uznávání hodnot dobrovolnické práce pro účely kofinancování dotací.

c) legislativní

- novelizace zákona o některých druzích veřejné podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů,
- návrh zákona o veřejnoprávní instituci v oblasti kultury,
- aplikace nového občanského zákoníku na oblast umění, využití nových právních forem a prosazení statutu veřejné prospěšnosti v praxi,

- spolupráce s dalšími resorty při nastavení statutu umělce (především řešení záležitostí pracovně právních specifik³¹, daňových³² a sociálních), návazné uplatnitelnosti uměleckého personálu a odstraňování překážek bránících mobility v oblasti umění, vystupování a zaměstnávání zahraničních umělců v ČR,
- implementace Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) s přihlédnutím k podmínkám umělecké činnosti.

d) řídicí

- zahrnutí oblasti rozvoje umění a kultury do strategických rozvojových dokumentů a zajištění návaznosti „Konceptce podpory umění na léta 2015–2020“ v těchto dokumentech, koordinace s koncepčními dokumenty souvisejících resortů,
- posilování spolupráce a konsistentního postoje orgánů státní správy naplňováním strategických dokumentů,
- odborné a transparentní posuzování dotačních programů,
- průběžná evaluace jednotlivých dotačních programů a příspěvkových organizací,
- posílení mezinárodní spolupráce (mobility umělců a uměleckých děl, výměny zkušeností, příkladů dobré praxe atd.),
- podpora celoživotního vzdělávání pracovníků v umění (nové technologie, arts management, vzdělávání ke kreativitě, marketing aj.).

e) metodické

- důsledné prosazování „Konceptce podpory umění na léta 2015–2020“,
- zpracovávání dílčích strategií a navazujících koncepcí na oblast umění („Konceptce podpory kulturních a kreativních odvětví v ČR“ apod.) za účasti odborné veřejnosti,
- posilování meziresortní spolupráce a vytváření společných strategií a programů,
- posilování decentralizovaného plánování, tj. vytváření koncepcí na krajské, městské a obecní úrovni,
- mapování umělecké činnosti a činnosti kulturních subjektů, které se zabývají tvorbou, identifikací, prezentací, interpretací, distribucí a dokumentací umění,
- vytváření relevantních veřejně a mezinárodně přístupných informačních databází,
- popularizace a prosazování příkladů dobré praxe, zejména takových, kdy se oblast umění podílí na strukturálním a regionálním rozvoji,
- posílení možnosti účasti českých umělců a manažerů na mezinárodních vzdělávacích projektech a projektech rezidenčního charakteru (tvůrčí pobyty, možnost získání praxe) a jejich dalšího vzdělávání,
- sledování a vyhodnocování ekonomických multiplikačních efektů, jež z oblasti umění vycházejí,
- podpora součinnosti při realizaci „Konceptce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu na léta 2016–2020“ a „Konceptce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011–2016“.

31. Zákoník práce v současné podobě nerespektuje specifika umělecké práce (zvláštnosti pracovní doby, ohodnocení pracovního výkonu, smluvní specifika).

32. Současné zatížení uměleckého provozu zdaněním importu umění a uměleckého výkonu DPH i u subjektů, které nejsou plátcí DPH ze zákona, tj. jsou v režimu tzv. identifikované osoby k dani.

f) společenské

- posilování povědomí, že zdravě fungující umělecká a kulturní oblast hraje důležitou roli v rozvoji občanské společnosti a společenského dialogu, a to za předpokladu relevantně identifikovaného a prezentovaného umění a odborně zprostředkovaných a adekvátně společensky reflektovaných uměleckých děl,
- posilování povědomí, že i živé umění utváří naši identitu a kulturní dědictví,
- aktivnější práce s veřejností, hledání způsobů oslovování nového publika,
- oficiální oceňování jak významných tvůrčích činů a takových akcí, jež významně přispívají k prezentaci a zpřístupnění umění, tak i podporovatelů umění,
- sdílení a šíření významných tradic a hodnot přispívajících ke společenské soudržnosti.

4.4 Konkrétní úkoly

Cíl I. Podpora umělecké tvorby, profesionalizace a strategického plánování

- a) Podpora umělecké tvorby
- b) Kvalita poskytování kulturních služeb
- c) Profesionalizace a kreativita
- d) Strategické plánování

Cíl II. Využití potenciálu umění pro rozvoj společnosti

- e) Umění pro společnost
- f) Umění pro ekonomický růst a zaměstnanost

Cíl III. Podpora mezinárodní spolupráce a exportu

- g) Mezinárodní spolupráce
- h) Export
- i) Kulturní diplomacie

Cíl I. Podpora umělecké tvorby, profesionalizace a strategického plánování

a) Podpora umělecké tvorby

1. Finančně prioritně navýšit stávající dotační programy v oblasti umění s cílem podpory celého spektra uměleckých oborů, a to jak prioritně v oblasti profesionálního umění, tak rovněž v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit.

V této souvislosti jednak zvážit tvorbu nových programových oblastí a dotačních okruhů (např. podpora festivalů, podpora mezioborových projektů).

A dále zvážit potřebu tvorby dalších samostatných koncepcí např. v oblasti neprofesionálního umění.

Návaznost: „Státní kulturní politika“ (dále jen SKP) – Priorita 2 – Rozvoj kreativity

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“³³

2. Každoročně optimalizovat dotační programy s důrazem na uchování kontinuity i podporu inovativních, experimentálních a mezioborových projektů.

V rámci optimalizace klást důraz rovněž na jednotnou metodiku všech věcně příslušných odborů MK ČR a maximální **transparentnost přidělovaných dotací.**

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Rozvoj kreativity

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

3. Zajistit naplňování nového Programu státní podpory současného umění a architektury v galeriích a výstavních síních.

V této souvislosti nastavit akviziční politiku a finančně podpořit nákupy uměleckých děl, zejména děl současného výtvarného umění. Tento cíl prosazovat jak pro sbírky státních, krajských, tak i městských příspěvkových organizací.

Návaznost:

SKP – Priorita 2 – Rozvoj kreativity

SKP – Priorita 3 – Uchování kulturního dědictví

SKP – Priorita 5 – Opatření 5.1.2. – Zajistit přístup veřejnosti ke kulturnímu obsahu

Zajistí: MK ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

33. Jedno procento na kulturu je v „Aproximační strategii MK 2015“ alokováno na oblast tzv. živého umění ve výši nárůstu pro rok 2016 o 297 202 tis. Kč a pro rok 2017 navýšení o dalších 432 068 tis. Kč.

4. Posílit stávající Program státní podpory profesionálních divadel, orchestrů a pěveckých sborů dle usnesení vlády č. 902/2003.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Rozvoj kreativity

Zajistí: MK

Termín: 2015

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

5. Podporovat zveřejňování výsledků výzkumu v oblasti umění (publikace, výstavy, konference).

Návaznost: SKP – Priorita 1 – Opatření 1.1.2 – Podporovat výzkum národní a kulturní identity

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

6. Obnovit podporu vzniku uměleckých děl ve veřejném prostoru.

V této souvislosti usilovat o prosazení určitého procenta na umělecké realizace ve veřejném prostoru v rámci veřejných architektonických soutěží.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.10 – Obnovit veřejnou podporu vzniku děl výtvarného umění

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MMR ČR a KA

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

7. Optimalizovat Program poskytování příspěvků na tvůrčí a studijní pobyty dle zákona 203/2006 Sb.

V této souvislosti jednak v rámci novely zákona rozšířit působnost zákona i na další pracovníky v oblasti umění a interpretu a dále celkově navýšit finanční objem programu.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.2.2 – Posílit dotační programy podporující mezinárodní spolupráci a mobilitu umělců

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

8. Podporovat odbornou kritickou reflexi, umělecká a kulturní média, sympozia, konference, veřejné diskuse.

V této souvislosti podporovat rovněž výraznější mediální prezentaci a kampaně především na podporu současného umění ve veřejnoprávních médiích.

Návaznost: SKP – Priorita 5 – Opatření 5.1.2 – Zajistit přístup veřejnosti ke kulturnímu obsahu

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

9. Podporovat implementaci a naplňování „Úmluvy UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů“ v ČR a přispívat do Mezinárodního fondu pro rozmanitost.

V této souvislosti zvláště podporovat akce v ČR doporučené UNESCO jako originální příklady dokládající pozitiva kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu.

Návaznost: SKP – Priorita 1 – Záměr 1.2 – Opatření 1.2.1

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“³⁴

b) Zvýšení kvality poskytování kulturních služeb

10. Nastavit systém pravidelného externího hodnocení činnosti a kvality poskytovaných veřejných služeb v oblasti umění.

Návaznost: SKP – Priorita 1 – Opatření 1.1.3 – Reidentifikovat poslání NKI a dále Priorita 6 – Opatření 6.6.1 – Zavést systém evaluace veřejných kulturních služeb a Opatření 6.9.4. – Pokračovat v projektech evaluace...

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

11. Založit v Institutu umění – Divadelním ústavu výtvarnou sekci, která by umožnila vyrovnat prostředí poskytovaných služeb na roveň dalším oborům. V této souvislosti též posílit personálně ty obory, které jsou znevýhodněny vůči jiným ze strany MK ČR (např. taneční a pobytové umění či výtvarná umění).

V této souvislosti též posílit evaluaci a technickou podporu administrace dotačních výběrových řízení.

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

c) Profesionalizace a kreativita

12. Podporovat další vzdělávání tvůrců, manažerů, administrátorů a dalších pracovníků v oblasti kultury s cílem dosáhnout jejich vyšší profesionalizace a mezinárodní konkurenceschopnosti a s ohledem na současné potřeby a měnící se podmínky provozu umění.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.5 – Zavést akreditovaný systém celoživotního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími ministerstvy (MŠMT ČR)

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

34. Jedno procento na kulturu je v „Aproximační strategii MK 2015“ alokováno na oblast tzv. živého umění ve výši nárůstu pro rok 2016 o 297 202 tis. Kč a pro rok 2017 navýšení o dalších 432 068 tis. Kč.

13. Podporovat vzdělávací aktivity státních i nestátních neziskových kulturních institucí podporujících rozvoj kreativity dětí i dospělých.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.3 – Účinněji zapojovat kulturní instituce do systémů vzdělávání...

Zajistí: MK ČR a MŠMT ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

14. Podporovat vzdělávací aktivity pro děti a mládež v oblasti profesionálního i neprofesionálního umění. Zajištění výchovně-vzdělávacích akcí pro děti a mládež a podpora dětské kreativity.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.3 – Účinněji zapojovat kulturní instituce do systémů vzdělávání....

Zajistí: MK ČR a MŠMT ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1% na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

15. Uzavřít Memorandum o spolupráci v rámci kreativního vzdělávání mezi MK ČR a MŠMT ČR, které bude zahrnovat vznik nového programu na podporu kreativního vzdělávání v ČR financovaného z obou resortů.

Zajistí: MK ČR a MŠMT ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

16. Novelizovat zákon o Státním fondu kultury ČR č. 239/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V této souvislosti se zasadit o zrovnoprávnění podmínek financování obou existujících státních fondů a prosazovat jejich politickou nezávislost.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Záměr č. 6.6 – Zefektivnit poskytování kulturních služeb

Zajistí: MK ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: 0

d) Strategické plánování

17. Obnovit činnost Rady pro umění jakožto poradního orgánu ministra kultury ČR pro oblast umění včetně strategického plánování.

V této souvislosti nastavit systém nominace členů rady, její strukturu, kompetence a úkoly.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Záměr č. 6.6 – Zefektivnit poskytování kulturních služeb

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

18. Podporovat aktivity oborových organizací a nastavit systém komunikace a spolupráce těchto organizací i širšího nezávislého sektoru s MK ČR především v souvislosti se zjišťováním potřeb uměleckých oblastí, vytvářením strategických materiálů a optimalizace podpůrných opatření.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Záměr č. 6.6 – Zefektivnit poskytování kulturních služeb

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

19. Pravidelně vyhodnocovat dopady programů, projektů a akcí, sledovat multiplikační efekty, medializovat zjištění, zaměřit se na projekty a akce z hlediska podpory dobré praxe.

S předstihem (dlouhodobě) **strategicky připravovat** opakující se akce typu bienále, PQ a dalších významných akcí typu Rok české hudby, které MK ČR podporuje; zavést do praxe mechanismy víceletého financování ze strany MK ČR pro stávající kulturní infrastrukturu; vyhodnotit projekt **Evropské hlavní město kultury Plzeň 2015** v návaznosti na regionální rozvoj.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Opatření 6.6.1 – Zavést systém evaluace veřejných kulturních služeb a dále Opatření 6.9.4. – Pokračovat v projektech evaluace...

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími ministerstvy (MMR ČR)

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

20. Optimalizovat stávající sběr dat v oblasti umění a podporovat získávání nových dat.

V této souvislosti rozšiřovat Účet kultury ČR o údaje z dosud nepokrytých oblastí (zvláště nezávislé tvorby v rámci neziskového sektoru) a podporovat vznik dalších studií a mapovacích dokumentů za oblast umění. Aktualizovat dotazníky ke sběru dat, především potom v oblasti neprofesionálního umění.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Záměr 6.9 – Opatření 6.9.1 – Pokračovat v budování Účtu kultury ČR a Opatření 6.9.3. – Podporovat tvorbu odborných studií a mapovacích dokumentů

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s ČSÚ a dalšími institucemi

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

Cíl II. Využití potenciálu umění pro rozvoj společnosti

e) Umění pro společnost

21. Optimalizovat program na podporu projektů zaměřených na zapojování menšin a ohrožených skupin prostřednictvím umění a průběžně vyhodnocovat inkluzivní dopady umění.

V této souvislosti též podporovat projekty zaměřené na rozvoj dobrovolnictví, projekty podporující komunitní rozvoj a podporovat různé formy participativního umění.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.7 – Podporovat projekty usnadňující přístup seniorů, znevýhodněných občanů a minorit ke kulturním službám, včetně seberealizačních aktivit znevýhodněných osob

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MPSV ČR a MŠMT ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

22. Zvýšit přístup k umění nejširším vrstvám občanů, zpřístupňovat umění pomocí digitalizace a s využitím nových technologií; podporovat projekty zaměřené na získávání nového publika.

Návaznost: SKP – Priorita 5 – Opatření 5.1.2 – Zajistit přístup veřejnosti ke kulturnímu obsahu a Opatření 5.1.3 – Vytvořit Národní informační kulturní portál

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MMR ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: 0

23. Nadále zavádět slevy ze vstupného a snížené registrační poplatky ve státních uměleckých a dalších kulturních institucích a podporovat nové způsoby bezplatného zpřístupnění umění v těchto institucích.

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.6 – Podporovat zlepšení přístupu ke kulturnímu dědictví, zavést bezplatný vstup...

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

24. Vést dialog s organizacemi veřejné správy směřující ke sblížení metodiky vícezdrojového financování a zavádění transparentních grantových/dotačních systémů po celé ČR.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s veřejnou správou

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

f) Umění pro ekonomický růst a zaměstnanost

25. Připravit „Strategii podpory kulturních a kreativních odvětví“ navazující na „Koncepti podpory umění“.

V této souvislosti připravit pobídkové a podpůrné programy a projekty na podporu uměleckého trhu a návazných podnikatelských aktivit.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Záměr 4.1 – Podporovat kulturní a kreativní odvětví – Opatření 4.1.1 – Navrhnout meziresortní nástroje podpory konkurenceschopnosti kulturních a kreativních odvětví a Priorita 6 – Opatření 6.9.2 – Pokračovat v programu mapování a analýzy kulturních kreativních odvětví a jejich potenciálu

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s ÚV ČR, MPO ČR, MZV ČR, MMR ČR a HK ČR

Termín: 2017

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

26. Podporovat a oceňovat zapojování soukromého sektoru do podpory umění.

Donátorství, a to jak individuální, tak firemní – zapojit se do diskuse o společenské odpovědnosti firem s ohledem na umění a kulturu; sponzorství, reklama, investice do projektů.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Opatření 6.7.6 – Rozvíjet mimorozpočtové zdroje na podporu kultury, posilovat soukromou podporu kultury

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MPO ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: 0

27. Prosazovat vhodné podmínky pro práci umělců (daňové, sociální, zdravotní, prostory pro práci a další opatření).

A to s ohledem na specifika uměleckých profesí, které zpravidla nemají kontinuální charakter; využívají vyšší míru sebezaměstnávání, částečné úvazky, projektovou práci, autorskou činnost, projektové financování kulturních neziskových organizací a dalších subjektů. Podporovat zároveň prosazení vhodných způsobů **druhé kariéry umělců**. V této souvislosti **rovněž implementovat závěry revitalizace doporučení UNESCO ke statutu umělce z roku 1980³⁵** a zvážit přijetí **zákonného opatření ke statutu umělce**.

Návaznost: SKP – Priorita 6 – Opatření 6.7.8 – Změnit nastavení platového ocenění... a Opatření 6.7.9 – Ověřit možnost zavedení tzv. druhé kariéry umělců

Návaznost: SKP – Priorita 2 – Opatření 2.1.5 – Zavést akreditovaný systém celoživotního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury

Zajistí: MK ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

35. UNESCO. „Recommendation concerning the Status of the Artist“ (online). Paris: UNESCO, 1980 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13138&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

Cíl III. Podpora mezinárodní spolupráce a exportu

g) Mezinárodní spolupráce

28. Podporovat programy a projekty, které usnadňují mobilitu umělců, uměleckých děl a služeb.

V této souvislosti podporovat projekty mezinárodních rezidencí umělců, teoretiků, uměleckých manažerů v ČR i v zahraničí a posílit a optimalizovat zejména následující výběrová dotační řízení:

- a) podpora zahraniční spolupráce v oblasti profesionálního i neprofesionálního umění,
- b) podpora mezinárodní výměny i přijímání uměleckých souborů a jednotlivců v oblasti profesionálního i neprofesionálního umění,
- c) podpora vydávání překladů české literatury v zahraničí,
- d) podpora krátkodobé mobility.

Ve spolupráci s dalšími resorty hledat kreativní způsoby podpory mobility umělců mimo výběrová dotační řízení (např. využití vládní letky).

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.2.2 – Posílit dotační programy podporující mobilitu umělců

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MZV ČR a ČC a dalšími resorty (např. MO)

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

29. Navýšit podporu úspěšných projektů z programů EU Kreativní Evropa a navazujících.

V této souvislosti rovněž zajistit podporu iniciace a přípravy nových projektů a nové umělecké spolupráce.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.2.2 – Posílit dotační programy podporující mobilitu umělců

Zajistí: MK ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

30. Založit a podporovat Infopoint pro mobilitu v oblasti umění s cílem usnadnit českým umělcům, teoretikům a dalším pracovníkům v oblasti kultury prostřednictvím informací a poradenství výjezdy do zahraničí a stejně tak příjezd zahraničních umělců a expertů do ČR – na základě doporučení Evropské komise.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.2.1 – Zřídit Infopoint pro mobilitu umělců

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MPSV ČR, MF ČR a MZV ČR

Termín: 2017

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

31. Zajistit vytvoření zvláštního podpůrného nástroje na činnost a provoz českých center mezinárodních nevládních organizací, na podporu členských aktivit v mezinárodních sítích a na motivaci českých profesních a kulturních organizací k větší mezinárodní spolupráci, a to jak v oblasti profesionálního, tak i neprofesionálního umění.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.2.2 – Posílit dotační programy podporující mobilitu umělců

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MZV ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

h) Export

32. a) Podporovat výuku češtiny a rozvoj bohemistiky v zahraničí; b) Podporovat zahraniční bohemistiku formou aktivit typu Bohemistický seminář.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.5.1 – Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění...

Zajistí:

a) MZV ČR ve spolupráci s MK ČR a MŠMT ČR

b) MK ČR ve spolupráci s MZV ČR

Termín: 2016 ad.

Dopad na státní rozpočet:

a) v rámci rozpočtu MZV ČR, MK ČR a MŠMT ČR

b) v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

33. Podporovat vstup českých subjektů, zboží a služeb na nové trhy. Podporovat účast a uměleckou prezentaci českých subjektů na zahraničních veletrzích, přehlídkách, festivalech a fórech s cílem rozšířit distribuci a zvýšit export.

V této souvislosti podporovat každoroční národní prezentace na nejdůležitějších knižních a hudebních veletrzích, veletrzích performing arts a veletrzích současného umění.

Zároveň podporovat propagaci českého umění v zahraničí a jeho postavení na zahraničních trzích v úzké spolupráci s profesními organizacemi, asociacemi a sítěmi ve všech oblastech umění.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.5.1 – Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění...

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MZV ČR a MPO ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

34. Podporovat propagaci českého umění prostřednictvím specializovaných cizojazyčných webových portálů a newsletterů pro jednotlivé oblasti umění.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.5.1 – Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění...

Zajistí: MK ČR

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

35. Založit a podporovat činnosti Czech Music Export Office zaměřené na propagaci současné hudby v zahraničí a její postavení na zahraničních trzích.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.5.1 – Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění...

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MZV ČR a MPO ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

36. Založit a podporovat činnosti Českého literárního centra za účelem zkvalitnění aktivit směřujících k propagaci české literatury a českého knižního trhu v zahraničí a usnadnění mezinárodní spolupráce v oblasti literatury.

V této souvislosti provést **ve spolupráci s profesními asociacemi a sítěmi vyhodnocení systému podpory propagace české literatury do zahraničí včetně propagačních tiskovin.**

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.5.1 – Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění...

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci 1 % na kulturu a „Aproximační strategie MK 2015“

ch) Kulturní diplomacie

37. Využívat mezinárodních smluv a dohod o kulturní spolupráci jako nástroje k prezentaci nejkvalitnějšího umění, talentovaných a mladých umělců stejně jako i projektů nestátních neziskových organizací.

Návaznost: SKP – Priorita 4 – Opatření 4.2.2 – Posílit dotační programy podporující mezinárodní spolupráci a mobilitu umělců a Opatření 4.5.1 – Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění...

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MZV ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

38. Prosadit větší zapojení umění do exportní strategie vlády ČR. V této souvislosti též připravit koncepci spolupráce businessu a umění při prosazování ekonomických cílů a šíření dobrého jména ČR v zahraničí.

Návaznost: SKP – Priorita 1 – Opatření 1.3.1 – Vytvořit a realizovat jednotnou koncepci působení ČR v zahraničí a Záměr 4.5 – Posilovat roli kultury v politice vnějších vztahů

Zajistí: MK ČR ve spolupráce s MMR ČR, MZV ČR a MPO

Termín: 2016

Dopad na státní rozpočet: 0

5. DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET

Stanovené koncepční cíle budou plněny v závislosti na aktuálních rozpočtových možnostech resortu (v rámci schváleného rozpočtu na příslušný rok). Vyčíslení optimální výše prostředků k plné realizaci Koncepce bylo provedeno v souladu s příkazem ministra kultury ČR č. 13/2014, kterým se stanoví úkoly k naplnění Programového prohlášení vlády ČR podle usnesení vlády ČR č. 96/2014, a v souladu s „Aproximační strategií MK 2015“ pro oblast tzv. živého umění.

Podpora realizovaná v rámci úkolů uvedených v části 4. bude poskytována transparentním způsobem, a pokud tomu v konkrétním případě nebudou bránit zvláštní okolnosti, bude poskytována jako veřejná podpora podle nařízení Evropské komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. 6. 2014, kterým se v souladu s čl. 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. Podpora nesmí být poskytnuta podnikům v obtížích a nesmí být poskytnuta podniku, vůči němuž byl v návaznosti na rozhodnutí Evropské komise, jímž byla podpora prohlášena za protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem, vystaven inkasní příkaz (zejména pokud byl vůči podniku uplatněn postup podle § 7 zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů). Ve vztahu k činnostem, které provádějí knihovny evidované MK ČR, se uplatní rozhodnutí Evropské komise (EU) č. C(2013) 1893 final ze dne 16. 4. 2013.

Tabulka č. 8: Finanční nároky jednotlivých úkolů nad rámec skutečnosti roku 2015 (v mil. Kč)

	Úkol	2016	2017	2018	2019	2020
a) Podpora umělecké tvorby						
1	Navýšení dotačních programů, nové programy, Koncepce	350	400	400	450	450
2	Optimalizace programů, víceoborovost, nové druhy umění	0	0	0	0	0
3	Program státní podpory současného umění a architektury v galeriích a výstavních síních	35	35	50	50	50
4	Program státní podpory profesionálních divadel, orchestrů a pěveckých sborů	140	205	205	205	205
5	Zveřejňování výsledků výzkumu v oblasti umění	0	0	0	0	0
6	1% na umělecké realizace ve veřejném prostoru v rámci veřejných architektonických soutěží	0	0	0	0	0
7	Program poskytování příspěvků na tvůrčí a studijní pobyty	10	12	15	20	20
8	Podpora odborné kritické reflexe	10	12	15	20	20
9	Podpora implementace Úmluvy UNESCO (2005)	50	50	55	60	60
b) Zvýšení kvality poskytování kulturních služeb						
10	Systém externího hodnocení veřejných služeb v oblasti umění	0	0	0	0	0
11	Personální a ??? posílení znevýhodněných uměleckých oborů na MK ČR a v IDU; evaluace a technická podpora výběrových řízení (5 mil. Kč ročně)	15	17	20	20	23
c) Profesionalizace a kreativita						
12	Další vzdělávání tvůrců, manažerů, administrátorů a dalších pracovníků v oblasti kultury	2	3	4	5	5
13	Vzdělávací aktivity státních i nestátních neziskových kulturních institucí podporujících rozvoj kreativity	2	3	3	4	4
14	Vzdělávací aktivity pro děti a mládež v oblasti profesionálního i neprofesionálního umění	3	4	4	5	5
15	Memorandum o spolupráci v rámci kreativního vzdělávání mezi MK ČR a MŠMT ČR	0,5	0	0	0	0
16	Novelizace zákona o Státním fondu kultury ČR	0	0	0	0	0

d) Strategické plánování						
17	Rada pro umění	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
18	Aktivity oborových organizací	2	2	3	3	3
19	Pravidelné vyhodnocování dopadů a strategická příprava	0	0	0	0	0
20	Optimalizace sběru dat v oblasti umění	2	2	2,5	2,5	2,5
e) Umění pro společnost						
21	Optimalizace programu na podporu projektů zaměřených na zapojování menšin a ohrožených skupin obyvatel prostřednictvím umění	10	10	12	12	13
22	Zvýšení přístupu k umění	0	0	0	0	0
23	Slevy ze vstupného a nové způsoby bezplatného zpřístupnění umění ve státních a dalších kulturních institucích	0	0	0	0	0
f) Umění pro ekonomický růst a zaměstnanost						
24	Vést dialog s organizacemi veřejné správy vedoucí ke sblížení metodiky	0	0	0	0	0
25	Strategie podpory kulturních a kreativních odvětví	0,3	0	0	0	0
26	Zapojování soukromého sektoru do podpory umění	0	0	0	0	0
27	Statut umělce	0,5	1	0	0	0
g) Mezinárodní spolupráce						
28	Mobilita umělců, uměleckých děl a služeb	10	10	10	10	10
29	Podpora úspěšných projektů, iniciace a příprava nových projektů z programů EU	10	10	11	12	12
30	Infopoint pro mobilitu	0	1	1	1	1
31	Provoz českých center mezinárodních nevládních organizací, členství v mezinárodních sítích	3	3	4	4	5
h) Export						
32	Podporovat výuku češtiny a rozvoj bohemistiky v zahraničí a podporovat zahraniční bohemistiku.	2	2	2	3	3
33	Účast českých subjektů na zahraničních veletrzích, přehlídkách, festivalech a dalších fórech	15	20	25	30	30
34	Propagace prostřednictvím cizojazyčných webových portálů a newsletterů	5	5	5	5	5
35	Czech Music Export Office	3,5	4	5	6	6
36	České literární centrum	5	6	10	11	11
ch) Kulturní diplomacie						
37	Mezinárodní smlouvy a dohody o kulturní spolupráci	0	0	0	0	0
38	Koncepce spolupráce businessu a umění při prosazování ekonomických cílů v zahraničí	0	0	0	0	0
CELKEM		686,3	817,5	862	939	944

6. PRACOVNÍ TÝM

Návrh Koncepce byl připraven pod vedením Pavly Petrové, ředitelky Institutu umění – Divadelního ústavu.

Pracovní tým:

Autorkami analytické části Koncepce jsou Pavla Petrová a Eva Žáková, za využití externích zdrojů.

Návrhová část dokumentu byla zpracována za spolupráce:

Pavla Petrová

Eva Žáková (IDU, oblast kulturních a kreativních odvětví)

Viktor Debnár (IDU, oblast literatury)

Martina Černá (IDU, oblast divadla a zahraniční kulturní spolupráce)

Lenka Dohnalová (IDU, oblast hudby)

Jana Návrátová (IDU, oblast tance, pohybového divadla a nového cirkusu)

Lucie Ševčíková (IDU, oblast výtvarného umění a architektury)

Magdalena Müllerová (Kancelář Kreativní Evropa – Kultura)

Bohumil Nekolný (IDU, oblast divadla a kulturních strategií)

7. ZPĚTNÁ VAZBA

Ministerstvo kultury ČR bude průběžně vyhodnocovat plnění jednotlivých cílů Koncepce. První hodnotící zpráva o naplňování Koncepce bude předložena vládě ČR na konci roku 2017. Závěrečná zpráva bude předložena do konce roku 2020.

8. PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vyhodnocení „Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013“

Příloha č. 2: Výsledky Účtu kultury ČR za rok 2013 – pro eKlep formou samostatné přílohy

Příloha č. 3: Seznam platných právních předpisů v oblasti umění

Příloha č. 4: Seznam úmluv a ostatních mezinárodních právních nástrojů v oblasti umění

Příloha č. 5: Koncepční dokumenty v oblasti umění

Příloha č. 6: Metodiky a doporučení

PŘÍLOHA Č. 1:

vyhodnocení úkolů „Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013“

A) Posílení role umění ve společnosti

1. Zpracovat postup, podmínky a způsoby kooperativního financování.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s Asociací krajů ČR a Svazem měst a obcí ČR

Termín: 2008

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: ne

Zpracováno do „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“ v kap. 3.10, nicméně úkol nebyl splněn a je novým úkolem „Státní kulturní politiky na léta 2015–2020“ (dále jen Kulturní politika) v bodě 6.7.5 Navrhnout funkční model kooperativního a víceletého financování, MK ČR ve spolupráci s kraji a obcemi.

V rámci úkolu Koncepce byla zpracována „Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy“.³⁶

Vícezdrojové financování je podmínkou úspěšného projednání žádosti programu Státní podpory profesionálních divadel a orchestrů. V rámci dotačních výběrových řízení programu Kulturní aktivity, které jsou zaměřeny na profesionální umění, je po žadatelích vyžadováno podání žádostí k dalším veřejným zdrojům jako podmínka projednání žádostí. Metodika vyhodnocování účinnosti dosud chybí.

2. Dopracovat obecnou metodiku dotačních programů včetně způsobů vyhodnocování jejich účinnosti.

Zajistí: MK ČR

Termín: 2007

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Vyhlašování dotačních programů se obecně řídí Zásadami vlády ČR pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy (ve znění usnesení vlády ČR č. 657 ze dne 6. 8. 2014).

Dotační řízení se na MK ČR vedle obecně platných zásad řídí vnitřními předpisy a příkazy ministra kultury ČR (zejména příkaz č. 27/2010, na jeho základě byl vydán statut a jednacím řád komisí a subkomisí pro výběrová dotační řízení vyhlášená MK ČR).

Vyhlašovací texty programů jsou zpravidla v rámci jednotlivých odborů MK ČR každoročně obměňovány na základě doporučení grantových komisí, neboť při projednávání žádostí o dotace a kontrole plnění dochází komise k názoru, že lze vyhlášovací texty precizovat, upřesňovat. Do vyhlášení jsou též doplňovány nové formy akcí, rozvíjející ten který obor nebo akce nově se v oboru objevující.

Na MK ČR od roku 2014 probíhají práce na sjednocení žádostí o dotace v oblasti umění. Pracuje se rovněž na zavedení jednotného elektronického podání žádostí a jejich následného hodnocení, včetně evaluace. Pro jasnou metodiku dotačních programů chybí analýza potřeb jednotlivých oborů.

36. Projektová a rozvojová agentura. „Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy“ (online). Praha: Projektová a rozvojová agentura, 2008 (vid. 2015-04-17). Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/Studie-a-analyzy/Komparace-systemu-financni-podpory-kultury-v-CR-s-vybranymi-vyspelymi-stat.pdf>.

3. Posílit a optimalizovat dotační programy (podpora tvorby různorodého uměleckého obsahu a formy, podpora menšinových žánrů, inovativních a experimentálních děl, podpora mobility umělců a uměleckých projektů ad.).

Zajistí: MK ČR, MMR ČR, MZV ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Podpora projektů různorodého uměleckého obsahu a forem i podpora menšinových žánrů, inovativních a experimentálních děl je realizována prostřednictvím výběrových řízení Odboru umění, literatury a knihoven MK ČR (dále jen OULK) v oblasti umění (hudba, divadlo, tanec, výtvarné umění a literatura), která zahrnují hodnotící kritéria:

- přínos pro obor (objevná dramaturgie, vysoká umělecká či odborná úroveň, přínos z hlediska kreativity a inovace),
- přínos projektu z hlediska zachování a rozvíjení umělecké různorodosti.

Projednávání projektů je oborově rozděleno (výtvarné umění, architektura, design; divadlo; tanec, nonverbální divadlo; hudba; literatura), přičemž v praxi jsou často menšinové žánry a inovace prováděny v rámci mezioborových projektů nebo projektů, které nejsou oborově „čisté“ a je problém s jejich zařazením do oborových dotačních okruhů.

Podpora mobility umělců a uměleckých projektů je realizována za pomoci stipendijního programu MK ČR a prostřednictvím dotací Zahraničního odboru MK ČR. Dále potom prostřednictvím podpory rezidenčních uměleckých pobytů, které zajišťuje příspěvková organizace MK ČR Institut umění – Divadelní ústav (dále jen IDU) a cestovních grantů v rámci tzv. Programu krátkodobé mobility, který rovněž zajišťuje IDU (od roku 2013). Podobný program v oblasti neprofesionálního umění zajišťuje rovněž další příspěvková organizace MK ČR Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (dále jen NIPOS).

Systém výběrových dotačních řízení v oblasti literatury byl v uvedeném období rozšířen o okruh pro debutanty (2008), vydavatele komiksů (2009) a o podporu ediční přípravy a vydání náročných kritických edicí a spisů (2010). Obdobně v tematickém okruhu Literární akce jsou podporovány nové žánry, např. festivaly komiksu, fantasy a tvůrčího přednesu *slam poetry*, dále semináře a tvůrčí dílny pro začínající autory a překladatele a kampaně na podporu čtenářství.

Nepodařilo se však realizovat Program pro prezentaci současného umění a architektury v muzeích, galeriích a výstavních síních, čímž dochází k nevyváženosti podpory jednotlivých oborů. Zohledníme-li, že nedošlo ani k realizaci Akvizičního programu, je tato nerovnost ještě větší. Podpora tance, který se v dotačním výběrovém řízení vyčlenil z rozpočtu pro divadlo, stoupala až do roku 2008, od té doby klesá, podobně jako je tomu u dalších programů. Velký nárůst zaznamenala jen oblast kinematografie.

4. Optimalizace naplňování jiných peněžních prostředků státu a mimorozpočtových zdrojů.

Implementovat novelu zákona o Státním fondu ČR na podporu a rozvoj české kinematografie; implementovat účinnější nástroje pro vybírání odúmrťí včetně motivačních nástrojů pro zhodnocování autorských práv v majetku obou státních fondů v působnosti MK ČR a získávání nových. Hledání nových zdrojů, zejména v oblasti loterií, podílů z licencí na rozhlasové a televizní vysílání, v oblasti tzv. neadresných práv a poplatků např. z reklamy, prodeje přístrojů na kopírování a uchovávání dat, z prodeje nenahraných nosičů nebo z půjčování nosičů.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími institucemi, které se zabývají hromadnou správou autorských práv

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Na základě přijetí Zákona o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie č. 496/2012 Sb. byl transformován Státní fond ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie, který nyní představuje komplexní, velmi dobře strukturovaný a transparentní podpůrný systém s jasnými kritérii, který navíc není závislý pouze na státním rozpočtu. Filmové pobídky, které fungují v ČR od roku 2010, umožňují vracet producentům desetinu nákladů na zahraniční herce a členy štábu a pětinu nákladů za zboží a služby. Pobídky lákají do ČR velké zahraniční produkce i světové hvězdy. Pobídky zohledňují tzv. multiplikační ekonomické dopady výdajů zahraničních štábů, které v ČR vydají peníze za natáčení, ubytování, restaurace, dopravu, pronájemy lokací atd.; pro rok 2013 stát vyčlenil na pobídky 500 mil. Kč a v roce 2014 dokonce rekordních 800 mil. Kč.

Hledání nových finančních zdrojů je i úkolem v rámci přípravy novely Zákona o Státním fondu kultury ČR – „Kulturní politika“ v kapitole 6.7.2 – Novelizovat Zákon o Státním fondu kultury ČR.

Obecně je téma v „Kulturní politice“ zpracováno v kapitole 6.7.6 – Rozvíjet mimorozpočtové zdroje na podporu kultury, posilovat soukromou podporu kultury. V rámci úkolu z předcházející „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“ byly zpracovány MK ČR některé podkladové studie:

1. Komparace systémů finanční podpory kultury v ČR s vybranými vyspělými státy.
2. Expertní studie na téma Daňové a finanční nástroje podpory aktérů památkové péče.
3. Návrh postupu pro zvýšení efektivity finanční podpory kultury v ČR.³⁷

Odborem autorského práva byl zrevidován úkol hledání nových zdrojů v oblasti tzv. neadresných práv, a to s ohledem na později přijatou „Státní kulturní politiku na léta 2009–2014“ (konkrétně bod 1.6), s níž by měl být tento dříve přijatý materiál kompatibilní. Odbor nepovažuje za vhodné, aby se finanční prostředky vybírané kolektivními správci z nenahraných nosičů atd. využívaly jako mimorozpočtové zdroje financování kultury jinak, než je tomu dosud, tj. prostřednictvím kolektivních správců a podle pravidel, která si demokraticky stanoví tyto spolky, jejichž členy jsou samotní autoři a tvůrci (výkonní umělci atd.).

37. Jednotlivé studie a analýzy ke „Kulturní politice“ jsou dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/studie-a-analyzy-ke-kulturni-politice-35917> (vid. 2015-04-17).

5. Posilování finančních zdrojů pro výzkumné práce v oblasti umění na úroveň srovnatelnou s ostatními společenskovedními obory, větší zapojení subjektů neakademického typu a fyzických osob, které se vedle biograficko-encyklopedické práce budou věnovat v rámci veřejných soutěží MK ČR na projekty vědy a výzkumu v oblasti interpretace a odborné reflexe umění a jeho sociálně-ekonomických aspektů.

Zajištění:

- účastí právnických a fyzických osob působících v oblasti umění ve veřejných soutěžích na projekty výzkumu a vývoje (poskytovatelé: MK ČR, MŠMT ČR, GA AV ČR, GA ČR)
- účastí právnických a fyzických osob s odbornou činností a s oprávněním k činnosti v oblasti umění předložením návrhu výzkumného záměru při vyhlášení výzkumných záměrů poskytovatelů MŠMT ČR a MK ČR

Termín: dle vyhlášení termínů veřejných soutěží a výzkumných záměrů

Doporučuje se: vědeckým a výzkumným pracovištím v oblasti umění, aby své aktivity věnovaly interpretaci, odborné reflexi, jakož i sociálně-ekonomickým aspektům umění (viz shora)

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtů MK ČR a MŠMT ČR na institucionální a účelovou podporu výzkumu a vývoje

Splněno: částečně

Výzkumný program MK ČR, který byl vyhlášen v roce 2005 pro období let 2006–2011, byl finančně vyčerpan v roce 2009. Program byl reformován usnesením vlády ČR č. 287 ze dne 26. 3. 2008, kdy byla přijata Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací, a 1. 12. 2008 usnesením vlády ČR č. 1525 byla schválena „Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity do roku 2015“, na jejímž základě vznikl Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) na období let 2011–2015. Program navzdory doporučení koncepce není otevřen žadatelům z řad fyzických osob; naopak došlo k omezení subjektů (vědecko-výzkumných organizací), které mohou v programu žádat.

Hlavním cílem navrženého programu bylo přispět k tomu, aby veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti národní a kulturní identity přinášely konkrétní ekonomický či jiný společenský přínos z jejich realizace.

Pro oblast umění byla využitelná hlavní tematická Priorita 4 – Prostředí pro rozvoj umění a uchování kulturního dědictví, příp. HTP 1 – Kulturní dědictví a národní identita. Program je zaměřen výhradně na podporu aplikovaného výzkumu, předpokládanými výsledky projektů jsou u HTP 4 certifikované metodiky, u HTP 1 kromě certifikovaných metodik zejména software, specializované mapy s odborným obsahem a výstavy. (Odborné studie, encyklopedie apod., které jsou častým a logickým výsledkem výzkumu v oblasti umění, mohou být vedlejšími výsledky projektu, nikoli však výsledky hlavními, neboť nejsou Radou pro výzkum a vývoj řazeny mezi aplikované výsledky.)

Všechny podpořené projekty jsou centrálně evidovány a v Rejstříku informací o výsledcích (RIV) lze najít informace o výsledcích jednotlivých projektů. Byla vytvořena Analýza aplikovaného výzkumu a vývoje v kultuře v ČR, která hodnotí první programové období.

V roce 2015 bylo vyhlášeno druhé programové období na léta 2016–2022. Tematické vymezení programu je v souladu s Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací³⁸ (dále jen národní priority), konkrétně se jedná o prioritu 4 – Sociální a kulturní výzvy – Oblast 3 – Kultura, hodnoty, identita a tradice. Národní priority byly schváleny usnesením vlády ČR č. 552 ze dne 19. 7. 2012.

V novém programu je celkem šest specifických cílů, z nichž pro oblast umění je nejvhodnější globální cíl č. 1: Národní identita.

Úkol byl splněn pouze částečně. Chybí zásadnější programové financování základního výzkumu v oblasti umění. Aplikovaný výzkum se ukazuje jako nevyhovující pro řadu oborů umění.

38. „Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“ (online). Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/storage/att/9B898C53154D73069EA632BE6E96712A/Priority%20VaVaI.pdf> (vid. 2015-04-17).

6. Vytvoření „Koncepte umění a vzdělávání“, která bude zaměřena na:

- a) podporu projektů užití současného umění v rámci školního vzdělávání,
- b) vzdělávání prostřednictvím umění mimo školní vzdělávání, zejména v rámci divadel, galerií, knihoven, uměleckých center apod.,
- c) podporu kulturních dovedností jak praktických (výtvarných, hudebních, dramatických...), tak teoretických (orientace v možnostech uměleckého vyjadřování, kultivace vnímání uměleckých děl, znalost „uměleckých“ jazyků, možností různých médií...).

Zajistí: MK ČR a MŠMT ČR v rámci doporučení vysokým školám

Termín: 2009

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Splnění tohoto úkolu předpokládalo funkční meziresortní spolupráci, a to jak formální, tak neformální. Tato spolupráce v období naplňování koncepte probíhala jen velmi omezeně, samotná „Koncepte umění a vzdělávání“ proto nevznikla.

Vzdělávání v oblasti umění na úrovni státu je definováno v kurikulárních dokumentech – v rámcových vzdělávacích programech pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV) a v rámcových vzdělávacích programech pro gymnázia a gymnázia se sportovní přípravou RVP G (GSP).

V základním vzdělávání je oblast umění a kultura zastoupena povinnými obsahy vzdělávání hudební a výtvarnou výchovou, na gymnázium potom hudebním a výtvarným oborem, od roku 2010 nově vytvořeným integrujícím tématem Umělecká tvorba a komunikace a díky iniciativě o. s. Vize tance i tématem Taneční a pohybová výchova.

Vzdělávání prostřednictvím umění mimo školní vzdělávání (úkol č. 6b) – současným evropským i celosvětovým trendem je rostoucí zájem o problematiku uměleckého vzdělávání, jeho nezastupitelnou roli ve škole i mimo ni (formální a neformální umělecké vzdělávání) a jeho významný vliv na osobnostní rozvoj jedince a také dopad na sociální soudržnost ve společnosti jako celku.

Příspěvková organizace MK ČR NIPOS zorganizovala v uplynulých letech několik diskusních setkání na téma umělecké vzdělávání ve spolupráci s MŠMT ČR, Goethe-Institutem a Českou komisí UNESCO. Zástupce NIPOS se rovněž účastnil práce v pracovních skupinách otevřené metody koordinace pro umělecké vzdělávání při Evropské komisi (2008–2013). V roce 2013 NIPOS zorganizoval první ročník Týdne uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby. Projekt naplňuje potřebu zviditelnění různých forem uměleckého vzdělávání a početných aktivit amatérské tvorby vůči veřejnosti, médiím a politické reprezentaci. V roce 2011 vznikl podpůrný web k uměleckému vzdělávání, který zveřejňoval výstupy ze všech diskusních fór pro odbornou veřejnost. Od roku 2014 testuje NIPOS novou verzi stránek <http://www.umeleckevzdelavani.cz>, které by měly nabídnout průběžnou platformu pro diskuse k tematice a pro sdílení příkladů dobré praxe včetně zahraničních.

NIPOS spolupracuje dlouhodobě v oblasti uměleckého vzdělávání s vysokými školami uměleckého a pedagogického směru (DAMU, HAMU, Pedagogická fakulta UK ad.) a občanskými sdruženími (spolky), např. Sdružení pro tvořivou dramaturgii, Sdružení pro dětskou taneční tvořivost ad. Díky této spolupráci se pedagogům a studentům daří významně rozšiřovat vzdělání prostřednictvím dlouhodobých kurzů, seminářů a workshopů (mimo jiné i v rámci celostátních přehlídek a dílen); akce jsou vesměs akreditovány MŠMT ČR.

Problematika propojení vzdělávání a umění (kultury) není doposud v ČR na úrovni strategických dokumentů MŠMT ČR a MK ČR dostatečně vzájemně koordinována. Poprvé se podařilo úspěšně v rámci meziresortních expertních skupin, mj. složených také ze zástupců NIPOS nominovaných MK ČR, připravit v roce 2013 dokument „Koncepte podpory mládeže na období 2014–2020“ (<http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>), který byl následně 12. 5. 2014 schválen vládou ČR.

Nejrozsáhlejší infrastrukturou mimoškolního vzdělávání jsou knihovny: v roce 2013 uspořádaly 31 517 vzdělávacích akcí, jichž se zúčastnilo 678 977 návštěvníků.³⁹

Vzdělávání je úkolem i nové „Kulturní politiky“ – konkrétně v bodě 2.1 – Podporovat rozvoj kulturních dovedností a znalostí celé populace, 2.1.1 Zmapovat kulturní kompetence obyvatel významné pro jejich participaci na kulturních aktivitách a navrhnout programy na rozvoj těchto kompetencí pro různé segmenty populace, 2.1.2 Posílit výuku kulturních dovedností a znalostí o kultuře a kulturním dědictví ve školách a zařízeních mimoškolního vzdělávání, 2.1.3 Účinněji zapojovat kulturní instituce do systémů vzdělávání zejména dětí, mládeže a příslušníků sociálně ohrožených skupin, implementovat a rozšiřovat takto zaměřené domácí i zahraniční projekty, 2.1.4. Podporovat rozvoj osobnosti prostřednictvím neprofesionálního umění či 2.1.5 Zavést akreditovaný systém celoživotního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury.

7. Podpora vzniku a provozu informačních databází o umělcích, institucích, jejich sbírkách a uměleckých dílech, které slouží k zajišťování výměny informací uvnitř systému umění, kultury i společnosti i v mezinárodním měřítku, a to bez ohledu na jazykové či administrativní hranice. Doplnění katalogů sbírkových předmětů v návaznosti na Centrální evidenci sbírek o nové položky se zřetelem na umění 20. a 21. století.

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: ano

Informační databáze a elektronické zdroje jednotlivě zaznamenaly poměrně velký rozvoj. Řada z nich je podporována přímo MK ČR prostřednictvím jeho příspěvkových organizací či v rámci výběrových dotačních řízení.

Příklady databází spravovaných MK ČR či příspěvkovými organizacemi:

- databáze současné české literatury – **Portál české literatury/CzechLit** (<http://www.czechlit.cz>) – vznikla v roce 2005, od roku 2009 portál spravuje Institut umění – Divadelní ústav,
- **Databáze českého amatérského divadla** (<http://www.amaterskedivadlo.cz>) – encyklopedická databáze je od roku 2008 součástí projektu EHP – tzv. Norských fondů, IDU a NIPOS (nositelem je IDU a NIPOS je partnerem a správcem databáze),
- **Divadlo.cz** (<http://www.divadlo.cz>) – uchování a prezentace kulturního dědictví českého a světového divadla – databáze je jedním z jeho tří podprojektů, další dva projekty IDU se týkají digitalizace rozsáhlé sbírky divadelních fotografií z poloviny 20. století a archivu Pražského Quadriennale,
- **Theatre.cz** (<http://www.theatre.cz>) – anglická verze k propagaci českého divadla formou databáze (katalog inscenací doporučených pro zahraniční turné a katalog workshopů), spravuje IDU; podobné portály v české i anglické verzi existují i pro oblast hudby a tance (**Česká hudba/Czech Music** a **Czech Dance Info**, <http://www.czechmusic.org> a <http://www.czechdance.info>), portály mj. nabízejí elektronické publikace v anglickém jazyce (průvodce po českém tanci, průvodce po české hudbě),
- **Česká divadelní encyklopedie** (<http://encyklopedie.idu.cz>) – publikace výzkumné činnosti IDU,
- **Databáze divadelní architektury** – vícejazyčná databáze (<http://www.theatre-architecture-eu>) byla vyvinuta v rámci mezinárodního projektu „Divadelní architektura ve střední Evropě“ a je dále udržována a rozvíjena v rámci odborné činnosti IDU,

39. Statistiky za jednotlivá léta, NIPOS.

- **Culturenet** (<http://www.culturenet.cz>) – informační web spravovaný IDU s praktickými informacemi pro umělce a další pracovníky v oblasti umění,
- Centrum informací a statistik kultury (NIPOS-CIK) vytváří a aktualizuje celostátní adresářové databáze kulturních subjektů – celostátní **Registr kulturních subjektů**, respektive zpravodajských jednotek divadel, muzeí a galerií, památníků, veřejných knihoven, kulturních domů, památek a vydavatelů periodického tisku a neperiodických publikací, a to pro účely státní statistické služby, k výměně informací v rámci ČR i mezinárodně,
- **Lidová kultura** (<http://www.lidovakultura.cz>) – prezentace a šíření informací o tradiční lidové kultuře a portál Lidová řemesla (<http://www.lidovaremesla.cz>), jenž se věnuje šíření a prezentaci lidových řemesel, součástí je databáze lidových řemeslníků; obě webové prezentace slouží jako informační databáze o řemeslnících, institucích, jejich činnosti a sbírkových fondech, spravuje NÚLK,
- **www.nulk.cz** – elektronická knihovna, v níž zájemci o tradice lidové kultury získají snadný přístup zejména ke starší, dnes už těžko přístupné literatuře a pramenům; NÚLK eviduje sbírkový fond v systému BACH a souběžně v Centrální evidenci sbírek, k záznamům je přiřazována také fotodokumentace sbírkových předmětů; průběžně se pracuje na digitalizaci záznamů, pro badatele a odbornou veřejnost je přístupná knihovna se specializovaným národopisným, historickým a uměleckohistorickým fondem (ev. č. 5214/2003),
- **Centrální evidence sbírek** (CES), která je veřejnosti přístupným informačním systémem – seznamem sbírek, které jsou spravovány podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů – do CES MK ČR zapsalo všechny sbírky ve vlastnictví státu, krajů a obcí, jejichž správci – muzea a galerie – měly ze zákona povinnost o zápis sbírek požádat; do CES byly zapsány i sbírky jiných právnických a fyzických osob, pokud se jejich vlastníci rozhodli o zápis požádat (záznamy charakteristik sbírek jsou průběžně ve spolupráci se správci sbírek aktualizovány a doplňovány o písemné a obrazové informace o veškerých sbírkách institucí, včetně sbírek umění 20. a 21. století,
- **Kramerius** (<http://kramerius.nkp.cz/>) – digitální knihovna Národní knihovny ČR obsahuje víc než 8 mil. naskenovaných stran plných textů periodik a monografií, vedle dokumentů v češtině obsahuje Kramerius také řadu dokumentů v německém a ruském jazyce,
- **Virtuální studovna** (ViS, <http://vis.idu.cz>) – propojení databázově zpracovaných informací a digitalizovaných předmětů v IDU.

Příklady podpořených internetových periodik a databází v rámci výběrových dotačních řízení:

- **iLiteratura** (<http://www.iliteratura.cz>) – zaměřená na oblast překladů,
- knihovna **Libri prohibiti** (<http://www.libpro.cz>) – shromáždění, zpracování a zpřístupnění dat týkajících se exilové a samizdatové literatury,
- **Artlist** (<http://www.artlist.cz>) – databáze o současném výtvarném umění spravovaná Centrem pro současné umění, o. p. s.,
- **AbART** (<http://abart-full.artarchiv.cz/>) – databáze o výtvarném umění spravovaná Archivem výtvarného umění, o. s.,
- **Musica.cz** (<http://www.musica.cz>) – informační a propagační web pro současnou hudbu provozovaný Hudebním a informačním střediskem, o. p. s.,
- **Scéna** (<http://www.scena.cz>) ad.

Vzhledem k nutnosti databáze neustále optimalizovat, aktualizovat a rozšiřovat je podpora těchto informačních databází nezbytná i nadále.

8. Zajištění statisticko-ekonomických dat s vyšší vypovídací hodnotou. Větší využívání dat Českého statistického úřadu z nově zaváděného satelitního účtu neziskových organizací, zavedení vhodné odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) a mezinárodní klasifikace činnosti neziskových organizací (COPNI) pro oblast kulturních organizací.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s Českým statistickým úřadem, NIPOS a IDU

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Úkol převzala předchozí „Státní kulturní politika na léta 2009–2014“ v kapitole 1.3 – Program vyhodnocování přínosů kultury pro jiné obory včetně ekonomické evaluace. Koncem roku 2007 byla založena pracovní skupina, která navrhla vytvořit satelitní Účet kultury a vypracovala harmonogram postupu prací. V průběhu roku 2008 formuloval NIPOS zadání obsahující vymezení oborů kultury, poskytovatelů kulturních služeb a zdrojů financování s cílem vytvořit „Manuál k tvorbě Účtu kultury“. Za tím účelem byly pro statistické zjišťování v oblasti kultury za rok 2009 nově formulovány indikátory ekonomického charakteru.

Na jaře 2011 zveřejnil NIPOS spolu s Českým statistickým úřadem – v souladu se schváleným metodickým manuálem – výsledky satelitního účtu za referenční rok 2009, který shrnuje pohled na ekonomické toky (vstupy a výstupy) v sektoru kultury a zabývá se objemem produkce a služeb ve sféře kultury ve finančním vyjádření. V roce 2012 byl účet sestaven za referenční rok 2010, naplněn daty ze statistických šetření, doplněn daty z dalších administrativních zdrojů a doplňkových šetření (např. design, tradiční a nový cirkus ad.). V roce 2013 byl sestaven účet za referenční období roku 2011.

K naplňování tohoto úkolu přispěl také výzkumné projekty „Studie stavu, struktury, podmínek a financování umění v ČR“ a „Socio-ekonomický potenciál kulturních, resp. kreativních průmyslů v ČR (2007–2011)“, na jejichž řešení poskytlo MK ČR IDU účelovou podporu výzkumu a vývoje v rámci výzkumného programu. Na jaře roku 2011 IDU zahájil výzkumný projekt „Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR (2011–2015)“ (dále jen Mapování), v jehož rámci věnuje pozornost také vymezení kulturních a kreativních průmyslů v ČR. V rámci spolupráce výzkumného projektu „Mapování“, ČSÚ a NIPOS byla v rámci Účtu kultury vytvořena tzv. trojsektorová tabulka, která poskytuje jasný, ale vzhledem k dostupnosti a přesnosti získávání dat zatím pouze orientační přehled o podílu jednotlivých oblastí na celkových datech účtu.

Jak vyplývá ze zjištění projektu „Mapování“, satelitní Účet kultury je prozatím stále jen orientačním přehledem o ekonomickém výkonu jednotlivých sektorů a vyžaduje optimalizaci metodiky, na které NIPOS v roce 2013 začal pracovat. K zajištění větší vypovídací hodnoty dat by mohla přispět především spolupráce se zastřešujícími organizacemi a platformami, které mají blíže k představitelům daných sektorů a mohly by tak snadněji získat přístup k relevantním údajům. Po vyřešení základních metodických otázek Účtu kultury začala etapa rutinního zpracování účtu s tím, že bude nadále nutné prohlubovat a rozšiřovat doplňková šetření v těch oblastech kultury, které nejsou řádným statistickým zjišťováním pokryty.

9. Zmapovat potenciál kulturního průmyslu v ČR v návaznosti na umění, s cílem najít možnosti a způsoby, jak zvýšit produktivitu, export a konkurenceschopnost kulturního průmyslu.

Zajistí: MK ČR

Termín: I. etapa, tj. zmapování potenciálu kulturního průmyslu v ČR, v roce 2008, poté průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

Úkol byl i úkolem předcházející „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“ v bodu 1.1 – Program zmapování a analýzy potřeb umění, kulturních a kreativních průmyslů v ČR a transfer mezinárodních zkušeností a je i úkolem v nové „Kulturní politice“, bod 6.9.2 – Pokračovat v programu mapování a analýzy kulturních a kreativních odvětví a jejich potenciálu.

Úkol tedy byl splněn pouze částečně a v mapování je potřeba pokračovat i nadále. Zjišťování možností zvyšování potenciálu rozvoje kulturních a kreativních průmyslů v ČR prostřednictvím mapování a analýz vyžaduje kontinuální činnost, která může zajistit možnost srovnání růstu, dopadů, provázanosti jednotlivých odvětví, jejich přínosu k internacionalizaci a exportu, k ostatním odvětvím i analýzu efektivity přijatých opatření.

V rámci úkolu vznikly následující podkladové studie a strategické materiály:

1. Studie pro potřeby vytvoření Programu zmapování a analýzy potřeb umění, kulturních a kreativních průmyslů v ČR a transferu mezinárodních zkušeností.
2. Návrh podpory umělecké tvorby v ČR na základě porovnání mezinárodních zkušeností.
3. Hodnocení dopadů regulace v rámci tzv. velké RIA v souvislosti s předpokládaným zavedením pobídek pro filmový průmysl.
4. Sborník z konference Fórum pro kreativní Evropu (pořádána v rámci předsednictví ČR v EU).
5. Strategie konkurenceschopnosti českého filmového průmyslu.
6. „Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie 2011–2016“ schválená vládou ČR.

Dále se k tomuto tématu vážou následující podpořené projekty z programu Věda a výzkum:

- „Sociálně-ekonomický potenciál kulturních, resp. kreativních průmyslů v ČR“, příjemce Institut umění – Divadelní ústav, doba řešení: léta 2007–2011,

z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI):

- „Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR“, příjemce Institut umění – Divadelní ústav, doba řešení: léta 2011–2015,
- Efektivní metodiky podpory malých a středních subjektů sektoru kultury v prostředí národní a evropské ekonomiky, příjemce Vysoká škola ekonomická v Praze, doba řešení: léta 2011–2015.

Konkrétním počinem bylo zavedení Programu podpory filmového průmyslu (tzv. filmových pobídek), který byl schválen vládou ČR a notifikován Evropskou komisí v červnu 2010.

Od 1. 1. 2015 platí druhá snížená sazba daně z přidané hodnoty ve výši 10%. Do této sazby se podařilo prosadit knihy včetně obrázkových knih pro děti a hudebniny.

10. Zřízení Rady pro umění, která bude poradním, iniciačním a koordinačním orgánem ministra kultury ČR. Úkolem Rady bude zejména dohlížet na plnění „Koncepce účinnější podpory umění“, navrhopvat a iniciovat koncepční, organizační a legislativní opatření v oblasti umění, projednávat, posuzovat, konzultovat a připravovat stanoviska a doporučení ve vztahu k umění, sledovat činnost organizací zřízených MK ČR v oblasti umění a dávat podněty k výzkumu teoretických a praktických problémů v oblasti umění apod.

Zajistí: MK ČR

Termín: 2007

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Rada pro umění se poprvé sešla v červnu 2009, v době vedení MK ČR Václavem Riedlbauchem (ustanovena byla již ministrem Jehlíčkou). Na podzim 2009 byla Radě předložena pracovní verze průběžné zprávy o plnění „Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013“, kterou se Rada zabývala na svém jednání v září a říjnu 2009, dále se zabývala úkoly z hlediska aktuálnosti související problematiky. Z jednotlivých jednání byly vydávány tiskové zprávy, zápisy jsou zveřejněny na webových stránkách MK ČR. Celkem se Rada sešla sedmkrát, naposledy v únoru 2011. Od té doby je Rada neaktivní, úkol tedy nebyl naplněn.

11. Podpora médií zaměřených na uměleckou tvorbu a její reflexi, a to především zajištěním informačního a finančního zázemí.

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

Nezávislé umělecké a kulturní časopisy podporuje MK ČR v rámci oborových výběrových řízení z programu Kulturní aktivity. Většina těchto médií, pokud se dostane do systému podpory, je podporována každoročně a je na podpoře MK ČR závislá, neboť se pro tento typ projektů jedná o jediný finanční zdroj v ČR. Respektive prakticky nejde o jednorázovou či pouze několikaletou podporu. Jednoletá podpora pro kontinuální činnost není příznivá, neboť zpravidla z počátku roku nejsou známy výsledky výběrových řízení ani výše dotace, přesto periodikum musí nepřetržitě vycházet. Řada periodik nemá jednooborové zaměření nebo má obecnější kulturní přesahy nad rámec jednotlivých oborových dotačních řízení.

Byla to snižující se podpora vydávání literárních periodik, která byla impulsem k otevřenému protestu vydavatelů literárních periodik poprvé v roce 2009. Na podporu literárních a kulturních časopisů byly od roku 2010 finanční prostředky postupně navyšovány.

V roce 2015 se rozhodlo MK ČR zavést pro projekty s určitou periodicitou a vyšší celkových nákladů víceleté dotace (časopisy i kulturní akce), což žadatelé o dotaci využili.

V oblasti neprofesionálního umění je vydavatelem odborných časopisů státní příspěvková organizace NIPOS („Amatérská scéna“, „Tvořivá dramatika“ a „pam pam“).

12. Spolupracovat na vypracování metodických pokynů na podporu profesionální architektonické práce a její integrace do veřejného života.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MMR ČR, Českou komorou architektů a dalšími profesními organizacemi

Termín: 2007

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: ano

Již od roku 2006 Česká komora architektů (ČKA) připravovala „Koncepti architektury a stavební kultury ČR“. Dlouhodobá práce na tomto materiálu, jenž je pro většinu evropských zemí naprostým standardem, byla nakonec zúročena až v roce 2015. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR za odborné spolupráce ČKA připravilo „Politiku architektury a stavební kultury České republiky“, která byla vládou ČR schválena 14. 1. 2015. Materiál vznikl i za připomínek MK ČR, nicméně hlavním hybatelem byla ČKA.

„Politika architektury a stavební kultury České republiky“ stanovuje vizi a základní cíle urbanistického rozvoje. Vychází z relevantních národních i evropských dokumentů a předpisů (mj. memorandum „Architektura ve vzdělávání“ či „Zelená infrastruktura“). Zároveň ve spolupráci s odborníky navrhuje opatření a definuje zodpovědné a spolupracující instituce, mezi nimiž je i ČKA, která je ze zákona pověřena péčí o kvalitu kulturního prostředí.

13. Vyhlášení dotačního programu pro prezentaci soudobé výtvarné i architektonické tvorby v galeriích, muzeích a výstavních sáních, který systémově doplní Program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů.

Zajistí: MK ČR

Termín: I. etapa, tj. příprava dotačního programu a jeho vyhlášení, v roce 2007, poté průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: ne

V roce 2008 vyhlásil OUK MK ČR pilotně Program státní podpory prezentace soudobé výtvarné i architektonické tvorby v galeriích, muzeích a výstavních sáních s rozpočtem 4,5 mil. Kč. Program měl vyzkoušet nově formulovaná kritéria, která zaváděla i ověřitelné ukazatele. Byl určen pro fyzické a právnické osoby, které provozují muzeum umění, galerii či výstavní síň, s výjimkou příspěvkových organizací zřizovaných státem. Jeho cílem byla podpora profesionální výstavní činnosti celostátního významu a zpřístupňování soudobé tvorby v oblasti vizuálního umění a architektury, mladých umělců a tvůrců, včetně rovného přístupu občanů ke kulturnímu dědictví, programů pro děti a mládež.

V roce 2009, kdy byl oproti předchozím dvěma letům snížen rozpočet na Kulturní aktivity, ze kterého byl program financován, nebyl program znovu vyhlášen a od té doby zůstal pasivní. V Koncepti jsou uvedeny plánované náklady na program v objemu od 30 mil. Kč v roce 2007 až po 60 mil. Kč v roce 2013.

14. Zpracování a implementace ucelené strategie podpory audiovize, která definuje nástroje k dosažení zejména následujících cílů:

- lepší využití tvůrčího potenciálu, podpora svobodného uměleckého projevu,
- vytvoření podmínek pro reinvestice talentů a finančních prostředků v oblasti audiovize,
- posilování role jednotlivých subjektů infrastruktury audiovize jakožto nástrojů kulturní politiky, tj. identifikace kompetencí jednotlivých subjektů zaměřených na oblasti, které vyžadují specifický způsob podpory.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci se zástupci dalších organizací

Termín: 2007

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: ano

V roce 2010 byla vládou ČR schválena „Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011–2016“, kterou zpracoval Odbor médií a audiovize MK ČR. Plněním koncepce by měl být do roku 2016 vytvořen systém, do něhož budou zapojeny státní i nestátní organizace a odborná veřejnost, naplňující cíl rozvoje kinematografie a filmového průmyslu v České republice.

V roce 2012 byl schválen Zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie č. 496/2012 Sb. (tzv. Zákon o audiovizi), který mimo jiné určuje finanční zdroje Státního fondu kinematografie.

15. Vyhlášení programu tvůrčích a studijních stipendií pro umělce a odborné pracovníky na realizaci uměleckých projektů v oblasti literatury, divadla, tance, hudby, výtvarného umění a architektury, filmu a pro kritickou reflexi těchto oblastí.

Zajistí: MK ČR

Termín: I. etapa, tj. příprava programu a jeho vyhlášení, v roce 2007, poté průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

V roce 2007 vypracoval OULK MK ČR, na základě činnosti pracovní skupiny tvořené zástupci zainteresovaných odborů, návrh Programu poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely (tzv. Stipendijního programu); program byl vyhlášen počátkem roku 2008 příkazem ministra kultury ČR č. 1/2008. Hlavní parametry programu jsou vymezeny § 10–15 zákona č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů. Podle tohoto zákona je tvůrčí stipendium určeno na podporu tvůrčí činnosti nebo tvůrčího pobytu, jehož výsledkem je vytvoření uměleckého díla; délka činnosti/pobytu se musí pohybovat v rozmezí od 6 měsíců do 2 let, s možností prodloužení o 1 rok. Studijní stipendium je určeno na podporu studijního pobytu v délce nejméně 1 měsíce u významného uměleckého, vědeckého nebo jiného specializovaného pracoviště, jehož výsledkem je získání zkušeností a podkladů pro další uměleckou, vědeckou nebo jinou odbornou činnost, popřípadě nastudování nebo vytvoření díla. Stipendium může být poskytnuto občanům ČR nebo osobám, které mají na území ČR trvalé bydliště; žadatelé, resp. příjemci nesmí být žáky střední školy, konzervatoře nebo studenty vyšší odborné či vysoké školy v ČR. Pro příjemce tvůrčího stipendia neplatí žádné věkové omezení, příjemce studijního stipendia nesmí v roce poskytnutí stipendia přesáhnout věk 35 let. Stipendium může být poskytnuto stejnému žadateli nejvýše dvakrát. Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí ČR neschválilo samostatný stipendijní program, představuje stipendijní program samostatný podprogram programu Kulturní aktivity.

Příspěvky na tvůrčí nebo studijní účely neboli tzv. státní stipendia jsou poskytována poprvé od roku 2008 podle Zákona o některých druzích podpory kultury č. 203/2006 Sb. Od zahájení programu v roce 2008 došlo k více než 50% krácení finančního objemu prostředků.

Z dalších odborů MK ČR pravidelně vyhlašuje program již jen Odbor regionální a národnostní kultury. Ve vyhlášovacích podmínkách byly definovány oblasti, kterých se stipendijní podpora v této oblasti týká – jedná se o neprofesionální umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu.

Úkol byl naplněn pouze částečně, program sice vznikl, ale je omezen jak finančně, tak svým záběrem. Tvůrčí stipendia nemohou využívat výkonní umělci ani další zprostředkovatelé v oblasti umění.

Pozn.: Svým zaměřením naplňuje stipendijní program i část úkolu č. 16 Koncepte tím, že podporuje další vzdělávání umělců a jejich účast na workshopech a seminářích; a do jisté míry také úkol č. 3 („posílení a optimalizace dotačních programů – podpora tvorby různorodého uměleckého obsahu a formy, podpora menšinových žánrů, inovativních a experimentálních děl, podpora mobility umělců a uměleckých projektů ad.“).

16. Podpora dalšího vzdělávání umělců, uměleckých manažerů, administrátorů a animátorů prostřednictvím dotačního řízení, jehož součástí bude podpora účasti na kvalitních workshopech a seminářích, zejména uhrazením poplatků a nákladů s účastí spojených. Podpora uspořádání takových projektů zkušenými subjekty v oblasti managementu umění včetně vysokých škol. Zajištění možnosti celoživotního vzdělávání.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s MPSV ČR a MŠMT ČR v rámci doporučení vysokým školám

Termín: I. etapa, tj. příprava, zapracování do dotačních programů, v roce 2007, poté průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtů MK ČR, MPSV ČR a MŠMT ČR

Splněno: částečně

Úkol byl rovněž obsažen ve „Státní kulturní politice ČR na léta 2009–2014“, 2.8 – Zvýšení počtu zahraničních studentů na českých vysokých školách v uměleckých a kulturních oborech a 2.9 – Podpora systému celoživotního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury. Vzdělávání je úkolem i nové „Kulturní politiky“ – konkrétně v bodě 2.1.5 – Zavést akreditovaný systém celoživotního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury.

Vzdělávací projekty jsou podporovány v rámci programu Kulturní aktivity, kde jsou v jednotlivých oborech vyhlašovány samostatné okruhy:

- výtvarné umění – rezidenční pobyty, tvůrčí dílny a sympozia mezinárodního a celostátního charakteru,
- divadlo, tanec – tvůrčí dílny, odborné kurzy, konference, semináře,
- hudba – tvůrčí dílny, kurzy, soutěže s postgraduálním dosahem pro mladé profesionální umělce v oblasti interpretace, skladby apod.

MK ČR podporuje další vzdělávání bohemistů ze zahraničí každoročním pořádáním Bohemistického semináře, který má za cíl poskytnout bohemistům aktuální informace o současné české literatuře, upozornit na knižní novinky, tendence a témata v současné próze, poezii, esejistice, ale i literatuře pro děti a mládež nebo komiksu, a to formou přednášek, diskuzí, autorských čtení, setkání s nakladateli, literárními agenty atp. Bohemistický seminář se koná každoročně v rámci nějaké literární akce celostátního významu (např. 2013 Svět knihy v Praze, 2014 a 2015 Měsíc autorského čtení v Brně).

S podporou MK ČR realizuje od roku 2004 Institut umění – Divadelní ústav Program tvůrčích rezidenčních pobytů, který spočívá v koordinaci a zajištění recipročních pobytů umělců v oblasti umění. Vedle vysílání českých umělců do zahraničí se IDU zároveň stará o přijímané umělce včetně zajištění kontaktů na české straně. Reciproční pobyty jsou uskutečňovány na základě vzájemné participace na finančních nákladech.

Od roku 2007 IDU z pověření MK ČR realizuje také tvůrčí rezidenční pobyty v Egon Schiele Art centru v Českém Krumlově, jedná se o jedno- až tříměsíční tvůrčí rezidenční pobyty v ateliéru pro výtvarné umělce a scénografy do 35 let věku, včetně studentů posledních ročníků vysokých uměleckých škol.

Na základě pověření MK ČR a v souladu s naplňováním aktualizované „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“ (léta 2013 a 2014 s výhledem na léta 2015 až 2020), usnesení vlády ČR č. 7 ze dne 9. 1. 2013, vyhlásil IDU poprvé pro rok 2013 jako zadavatel výběrové řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění. Na toto výběrové řízení byla pro rok 2013 vyčleněna celková částka ve výši 190 tis. Kč, v roce 2014 částka 340 tis. Kč. Podpora zahraničních kontaktů je zaměřena na vysílání jednotlivců do zahraničí jako účastníků odborných konferencí, seminářů, workshopů, zasedání mezinárodních sítí, pozorovatelů na festivalech, přehlídkách, výstavách, veletrzích a dalších odborných akcích. Podpora je udělena formou příspěvku na cestu a pobyt. Podpořené žádosti vybírá komise pro krátkodobou mobilitu, která byla ustanovena pro toto výběrové řízení.

Rezidenční programy i program krátkodobé mobility jsou pro představitele umění klíčové. Především program krátkodobé mobility (i když byl rozpočet navýšen) nestačí zdaleka naplnit potřeby a očekávání žadatelů. Prostřednictvím těchto programů je významně podporována současná domácí tvorba. Proto je nutné prostředky v budoucnosti navyšovat.

IDU se též věnuje vzdělávací činnosti formou organizace seminářů a ediční činnosti, a to především z oblasti uměleckého managementu a kulturní politiky. Ve sledovaném období byl založen rovněž obor Arts managementu na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Nicméně dosud chybí častější vzdělávací programy celoživotního vzdělávání pro zaměstnance i fyzické osoby v oblasti umění formou kvalitních workshopů a seminářů. Proto byl úkol splněn pouze částečně.

17. Podpora uchovávání a zpřístupňování uměleckých děl – včetně audiovizuálních a elektronických archivů a dalších archivů institucí a subjektů zabývajících se živým uměním a sbírkovou činností. Zajištění jejich využitelnosti pro současné potřeby i pro budoucí generace. Dořešení sporných otázek držení a využívání audiovizuálních děl společností Krátký film Praha.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími institucemi, které se zabývají archivací a dokumentací

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

Úkol byl rovněž součástí „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“, kapitola 3.6 – Digitalizace kulturního obsahu, jeho součástí bylo vypracování podkladové studie k národní strategii digitalizace kulturního obsahu. V roce 2013 vláda ČR schválila „Strategii digitalizace kulturního obsahu na léta 2013–2020“. Nicméně i v novém dokumentu „Kulturní politika“ je hned několik úkolů věnovaných problematice digitalizace a uchování uměleckých děl. V bodě 3.3.4 – Podporovat důvěryhodné dlouhodobé uložení digitálních dokumentů, dále pak v bodě 4.1.2 – Digitalizovat a zpřístupnit kulturní obsah důležitý pro rozvoj kulturních a kreativních odvětví včetně vyřešení autorskoprávních aspektů prezentace digitalizovaných děl a v kapitole 5.1 – Zavést v České republice eCulture.

V rámci Integrovaného operačního programu (IOP) bylo počátkem roku 2010 podáno několik projektů z oblasti digitalizace a zpřístupnění kultury, jako jsou „Národní digitální knihovna“ nebo „Informační kulturní portál Czechiana“, který měl být národním agregátorem dat pro Europeanu. Realizován byl pouze projekt „Národní digitální knihovna“ Národní knihovny ČR a Moravské zemské knihovny v Brně, který byl zaměřen na hromadnou digitalizaci novodobých dokumentů. Cílem projektu bylo zpřístupnění faktografického a kulturně-informačního potenciálu bohemikálních dokumentů široké veřejnosti prostřednictvím Portálu veřejné správy ČR.

Podpora v rámci dotačních programů OULK MK ČR je zaměřena mj. také na digitalizaci rukopisů, starých a vzácných tisků a periodik 19. století. Knihovny výběrově digitalizují i novější literaturu, při respektování autorských práv. Např. Městské knihovně v Praze byla udělena cena MK ČR Knihovna roku 2009 v kategorii informační počin v poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb za digitalizaci díla Karla Čapka.

Vedle toho dochází k realizaci specificky zaměřených projektů digitalizace, např. v Institutu umění – Divadelním ústavu sbírky scénografie, divadelní fotografie a dalších fondů, které obsahují bibliografickou databázi, fond dokumentace a fond knihovny. IDU rovněž v roce 2013 spustil elektronické zpřístupňování dosud digitalizovaných dokumentů prostřednictvím Virtuální studovny (<http://vis.idu.cz>). IDU dále participoval na mezinárodním projektu „Linked Heritage“, díky kterému byla část digitalizovaných materiálů zpřístupněna v rámci evropské digitální knihovny Europeana.

V oblasti neprofesionálního umění realizoval NIPOS projekt digitalizace archivu filmů „8 a 16mm“ (2010), projekt online databáze pěveckých sborů všech kategorií (2012) nebo webový portál Dítě v tanci – Zlatý fond dětského scénického tance (od roku 2013).

V Národním divadle (ND) jsou součástí digitalizačního projektu i umělecká díla (fotografie, kostýmní a scénické návrhy, audiovizuální nahrávky); fotografie, kostýmní a scénické návrhy jsou postupně ukládány do elektronického archivu ND – Soupis repertoáru ND od roku 1883 do současnosti. Dále dochází ke zpracování archivu Laterny magiky (k 31. 12. 2009 zrušena – archivace dokumentů o její padesátileté činnosti).

Národní ústav lidové kultury zveřejnil periodický tisk a další publikace v rámci elektronické knihovny. Vytváří digitální archiv svých sbírek, které zahrnují i umělecká a dokumentární díla, zejména fotografie, hudební nahrávky a filmy.

Národní filmový archiv (NFA) zahájil v roce 2008 tříletý mezinárodní projekt „The European Film Gateway“, přičemž NFA byl jedním ze šesti archivů, které projekt připravovaly. NFA ve spolupráci s evropskými filmovými archivy, které vytvořily konsorcium, pokračoval v práci na projektu „Moving Image Database for Access and Re-use of European Film Collections“ (MIDAS) a na projektu „Film Archives On-line“.

V rámci Filmové rady, která je tvořena zástupci profesních asociací, filmových festivalů a kinematografické instituce, vznikla v roce 2008 pracovní skupina zabývající se digitalizací, jež pro MK ČR vytvořila návrh „Koncepte digitalizace filmu“ (2010). Filmová rada vybrala z celovečerních hraných a animovaných filmů 200 titulů, které podle jejího názoru představují nejlepší díla české kinematografie od roku 1898 do roku 1993 a jež by měly být v co nejkratší době digitalizovány, aby je bylo i nadále možné využívat a zpřístupňovat divákům.

Digitalizační projekty muzeí a galerií jsou podporovány prostřednictvím státních dotací z programu Kulturní aktivity prostřednictvím Odboru muzeí a galerií MK ČR. Uchovávání a zpřístupňování uměleckých děl sbírkotvorných institucí vyplývá přímo z poslání muzeí a galerií. Sbírkové fondy příspěvkových organizací jsou ze zákona vedeny ve veřejně přístupné Centrální evidenci sbírek.

V podpoře uchovávání a zpřístupňování uměleckých děl je nezbytné pokračovat, proto i úkol nebyl zcela naplněn.

18. Optimalizace programu Podpora akviziční činnosti muzeí a galerií zřizovaných Ministerstvem kultury ČR, na léta 2004 až 2008 (usnesení vlády České republiky ze dne 3. 11. 2004 č. 1069) s přihlédnutím k akvizicím výtvarných děl současných českých i zahraničních umělců do sbírek ve vlastnictví České republiky. Aktualizace programu na léta 2009–2013.

Zajistí: MK ČR

Termín: I. etapa 2007–2008 dle usnesení vlády ČR ze dne 3. 11. 2004 č. 1069, poté 2009–2013

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: ne

V roce 2007 měla být vládě ČR předložena Zpráva o plnění programu akviziční činnosti muzeí a galerií zřizovaných MK ČR ve smyslu usnesení vlády ČR č. 1069 ze dne 3. 11. 2004, které ukládalo ministru kultury ČR uplatnit na tento program v návrhu rozpočtu kapitoly MK ČR finanční prostředky, a to v letech 2004–2008 částky podle rozpočtu v důvodové zprávě: v letech 2004–2006 a 2008 – 145 mld. Kč, roku 2007 – 60 mld. Kč. Na žádost MK ČR byl nejprve posunut termín předložení zprávy z 31. 3. 2007 na 31. 5. 2007, následně byla povinnost podat zprávu o programu zrušena. Program nikdy nebyl naplněn finančními prostředky, a tedy nebyl realizován.

Podpora akviziční činnosti však zůstala i nadále jednou z priorit MK ČR, byla začleněna do „Státní kulturní politiky České republiky na léta 2009–2014“ (bod 3.3). Působnost úkolu byla navíc rozšířena i na oblast knihoven a Národní filmový archiv. Úkol nicméně zůstal rovněž nenaplněn a stal se součástí i nové „Kulturní politiky“ v bodě 2.1.11 – Podporovat akviziční činnosti knihoven, muzeí a galerií. Podpora akvizic je rovněž úkolem „Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR v letech 2015–2020“.

C) ZAJIŠTĚNÍ DOSTUPNOSTI UMĚNÍ PRO OBČANA (ROVNÝ PŘÍSTUP)

19. Rozšířit a implementovat kritéria pro posuzování dostupnosti umění pro občana na celoroční výstavní činnost v rámci nového dotačního programu.

Výkonnostní (minimální počet produkcí/akcí), umělecká (podmínka diverzity uměleckých žánrů, podíl současné tvorby mladých umělců, produkcí pro děti a mládež) a ekonomická kritéria (efektivita, minimální procento soběstačnosti) a princip vícezdrojového financování z veřejných rozpočtů stanoví zajištění rovnosti přístupů občanů ke kulturnímu bohatství, usnadní přístup znevýhodněným společenským skupinám ad.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími subjekty (IDU, NIPOS aj.)

Termín: 2007

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: ne

Nový program pro muzea nebyl zpracován.

Zákon o ochraně sbírek muzejní povahy č. 122/2000 Sb. na základě novely č. 483/2004 Sb. stanovuje standardy územní, časové, ekonomické a fyzické dostupnosti veřejných služeb muzeí a galerií. Tam je zakotvena povinnost muzeí a galerií minimálním způsobem prezentovat veřejnosti své sbírky, ale také připravovat programy pro různé skupiny návštěvníků (děti a mládež, handicapovaní), povinnost poskytovat slevy na vstupném a omezovat překážky pro handicapované. To vše z důvodu zajištění rovného přístupu občanů ke službám, což je rovněž jako povinnost pro muzea a galerie, které jsou poskytovateli standardizovaných veřejných služeb, zakotveno přímo v zákoně. Standard územní dostupnosti – síť poskytovatelů veřejně prospěšných služeb – zveřejňuje MK ČR v informačním systému s dálkovým přístupem, jímž je Centrální evidence sbírek (CES). V CES jsou uvedeny charakteristiky (textová i obrazová) oborových částí sbírek (např. podsbírkou výtvarného umění a uměleckého řemesla).

V nové „Koncepti rozvoje muzejnictví v ČR v letech 2015–2020“ chce MK ČR připravit zavedení Registru muzeí a galerií (dále jen Registr), splňujících ještě další standardy muzeí jako veřejných sbírkotvorných institucí, které spravují sbírky zapsané v CES, bez ohledu na vlastnictví sbírek. Registr by byl zveřejněn v informačním systému s dálkovým přístupem a veřejnost by tak měla možnost odlišit muzea (a galerie), která odborně tvoří, uchovávají, spravují a využívají sbírky ve veřejném zájmu a poskytují nejen standardizované, ale i další služby veřejnosti, od institucí, které jsou „muzeí“ pouze podle názvu. Registr bude také např. vodítkem pro udělování dotací z veřejných rozpočtů.

Činnost příspěvkových organizací MK ČR je dána statutem a většina muzeí umění a galerií zřizovaná MK ČR spravuje přímo sbírku současného či moderního umění, z níž vyplývá její výstavní činnost (Národní galerie v Praze, Moravská galerie v Brně, Muzeum umění Olomouc, Uměleckoprůmyslové museum v Praze atd.).

NIPPOS jako gestor systému postupových přehlídek v oblasti neprofesionálního umění a pořadatel řady celostátních přehlídek prosazuje a v praxi realizuje metodu vícezdrojového financování (veřejná správa, soukromé zdroje účastníků, sponzorství podnikatelských subjektů). Tento systém je dostupný i sociálně či zdravotně znevýhodněným občanům. Je odborným gestorem celostátní přehlídky pantomimy a pohybového divadla Otevřeno Kolín, která je koncipována jako integrovaná. V některých uměleckých oborech (např. scénický tanec) se dlouhodobá tendence podporovat aktivity osob se zdravotním handicapem již projevila ve vysoké míře inkluze v souborech.

V roce 2010 bylo rozšířeno statistické zjišťování o data z oblasti přístupu znevýhodněných občanů ke kulturním statkům. Na podporu přístupu jsou určeny dotační programy spravované ORNK MK ČR: Program na podporu kulturních aktivit zdravotně postižených občanů a seniorů, Program na podporu integrace příslušníků romské komunity a Program na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice.

20. Zapojení uměleckých projektů při začleňování cizinců do společnosti, účast na vytváření a realizaci migrační a integrační politiky prostřednictvím uměleckých a kulturních institucí.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími subjekty

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

V návaznosti na usnesení vlády ČR č. 1266 ze dne 11. 12. 2000 o realizaci „Zásad koncepce integrace cizinců na území České republiky“ a o návrhu „Koncepce integrace cizinců na území České republiky“ a na usnesení vlády ČR č. 40 ze dne 10. 1. 2001 k aktualizaci „Strategie účinnější státní podpory kultury“ (tzv. „Kulturní politiky“) vyhlášovalo MK ČR počínaje rokem 2001 grantový program na podporu integrace cizinců žijících v České republice. Od roku 2009 s přechodem agendy spojené s koordinací realizace „Koncepce integrace cizinců na území ČR“ z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR na Ministerstvo vnitra ČR a vzhledem k nově nastaveným prioritám a cílům v oblasti integrace cizinců a limitovaným finančním zdrojům na jejich plnění, MK ČR samostatné výběrové řízení na podporu integrace cizinců již nevyhláší. Avšak od roku 2010 na základě jednání MK ČR s Ministerstvem vnitra ČR je v rámci „Koncepce integrace cizinců na území ČR“ účelově podporován projekt IDU „Portál mezikulturní dialog (<http://www.mezikulturnidialog.cz>) – zajištění provozu a aktualizace“.

Portál vznikl již v roce 2008 v rámci Evropského roku mezikulturního dialogu jako součást národního projektu. Portál přináší informace o dění v České republice v oblastech, jako jsou kulturní a jiné aktivity organizací národnostních menšin, integrace cizinců do společnosti, inkluzivní vzdělávání (zaměřené na cizince a příslušníky menšin) atd. Stránky mohou využívat k propagaci své činnosti nejrůznější občanská sdružení a subjekty, které se zabývají – ať už z jakékoli perspektivy – multikulturní problematikou. Tyto subjekty a sdružení mohou na portálu uveřejňovat informace o svých aktivitách bezplatně.

Na portálu jsou také zveřejňovány informace o výše uvedených otázkách na vládní úrovni. Konkrétně jde o témata, jako jsou vyhlášení grantů a dotací na podporu národnostních menšin a cizinců (např. podpora kulturních aktivit, podpora vzdělávání), vydávání zpráv a analýz o národnostních menšinách, cizincích a migraci apod. Zveřejňovány jsou v této souvislosti informace, které souvisejí s činností Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny, Rady vlády ČR pro lidská práva, Rady vlády ČR pro národnostní menšiny, ale také Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstva vnitra ČR a MK ČR.

„Koncepce integrace cizinců na území ČR“ byla poprvé přijata vládou ČR v prosinci 2000, její poslední aktualizovaná verze je z roku 2011. Integrací je myšlen proces začleňování cizinců do společnosti, a to proces vzájemný, do kterého nezbytně vstupují jak cizinci, tak majoritní společnost. Koncepce počítá od svého vzniku se zapojením řady resortů, přičemž koordinací je pověřeno Ministerstvo vnitra ČR, které také každoročně předkládá vládě ČR Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců. Aktualizovaná verze vychází z analýzy současné situace a problémů identifikovaných v oblasti integrace cizinců a konkrétně rozpracovává záměry této politiky. Aktuální rozpracování konkrétních úkolů pro realizaci integrační politiky přináší každoroční usnesení vlády ČR „Společné soužití“.

Úkol byl splněn pouze částečně. Neexistuje žádný podpůrný program na inkluzi (začleňování) cizinců, ale i dalších znevýhodněných skupin obyvatel do české společnosti prostřednictvím umění.

21. Vytvoření metodiky řízení a způsobu evaluace činnosti stávajících uměleckých příspěvkových organizací MK ČR v návaznosti na připravovanou podrobnou metodiku výdajových bloků Ministerstvem financí ČR, podle níž by mělo být rozšiřováno zavádění prvků programového financování na všechny výdaje státního rozpočtu.

Zajistí: MK ČR

Termín: 2007

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: částečně

Pro hodnocení příspěvkových organizací stanoví MK ČR každoročně závazné ukazatele, které musí obsahovat výroční zpráva. Jejich hodnocení je součástí celkového hodnocení organizace za příslušný kalendářní rok.

K postupným změnám směrem k projektovému financování dochází při financování příspěvkových organizací ze strany MK ČR, které vedle provozních dotací získávají na konkrétní projekty účelové dotace z programu Kulturní aktivity.

Jako součást implementace nové metodiky řízení příspěvkových organizací je příkazy ministra kultury ČR usměrňována administrativa nákupů tzv. povinných komodit příspěvkových organizací MK ČR, dále centralizované zadávání nákupů některých komodit a systém veřejných zakázek obecně. Cílem je nastavit závazné postupy pro transparentní, efektivní, hospodárné a účelné vynakládání veřejných prostředků MK ČR a jím přímo řízených organizací.

Vzhledem k tomu, že jednotlivé odbory MK ČR mají pro výroční zprávy různou metodiku, je komplikováno porovnání příspěvkových organizací MK ČR mezi sebou, jakkoli je jejich činnost rozdílná.

Nová „Kulturní politika“ celou svoji kapitolu 6 – Efektivnější prostředí pro podporu kulturních činností, poskytování veřejných kulturních služeb, vzniku kulturních statků a uchování kulturního dědictví věnuje evaluaci. V oblasti umění potom konkrétně například v bodech 6.6 – Zefektivnit poskytování kulturních služeb a 6.6.1 – Zavést systém evaluace veřejných kulturních služeb (viz též úkol č. 22).

22. Analýza poskytování kulturních služeb v oblasti umění prostřednictvím organizací zřizovaných státem.

Zajistí: MK ČR

Termín: 2008

Dopad na státní rozpočet: 0

Splněno: ne

Úkol byl též obsažen ve „Státní kulturní politice ČR na léta 2009–2014“, úkol 2.1 – Mechanismus evaluace nabídky veřejných kulturních služeb a je obsažen i v nové „Kulturní politice“, úkoly kapitoly 6 – Efektivnější prostředí pro podporu kulturních činností, poskytování veřejných kulturních služeb, vzniku kulturních statků a uchování kulturního dědictví. Celková analýza za sektor organizací zřizovaných státem však zatím chybí.

Kvantitativní data sbírá NIPOS a jsou každoročně zveřejněna v publikaci „Základní statistické údaje o kultuře v ČR“. Na základě těchto dat NIPOS ve spolupráci s NK ČR pracuje na projektu „Benchmarking knihoven“ a ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií v ČR na projektu „Benchmarking muzeí“.

Rovněž další analýzy NIPOS přinášejí příklady zabezpečení veřejných kulturních služeb a kulturní infrastruktury v oblasti umění:

- 2009: zpracována analýza a komparace vybraných krajů,
- 2010: analýza financování kultury ve všech krajích ČR s výjimkou hl. m. Prahy,
- 2011: analýza financování kultury v Poděbradech a Českém Krumlově,
- 2012: analýza dotační a rozpočtové politiky ve městě Pacov a obci Vlčnov.

D) POSILOVÁNÍ INFRASTRUKTURY VČETNĚ INVESTIČNÍ PODPORY KULTURNÍCH INSTITUCÍ

23. Zmapování stavu a podmínek stávajících kulturních a uměleckých organizací, vytvoření kritérií posuzování projektů investičního charakteru a podpora investic v rámci programového financování ve spolupráci mezi resorty, s kraji a s možností využití Strukturálních fondů.

Zajistí: MK ČR, MMR ČR

Termín: první etapa, tj. zmapování stavu a vytvoření kritérií, 2007, poté průběžně

Doporučuje se: k využívání orgánům státní správy a samosprávy, jakož i dalším subjektům poskytujícím podporu v oblasti umění

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR, MMR ČR

Splněno: částečně

Úkol byl též zahrnut jako úkol „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“, kapitola 3.4 – Podpora lepšího materiálního, prostorového a technického zázemí muzeí, galerií a knihoven a 3.5 – Program podpory modernizace kulturní infrastruktury pro účely poskytování moderních kulturních služeb s vyšší přidanou hodnotou. Úkol nebyl zcela naplněn a v pozměněné podobě se stal součástí i nové „Kulturní politiky“ v bodě 2.2 – Modernizovat infrastrukturu pro poskytování veřejných kulturních služeb, bod 2.2.1 – Předložit vládě nový program, který plynule naváže na program Péče o národní kulturní poklad a jehož cílem bude podpora vybraných národních institucí nebo bod 2.2.2 – Aktualizovat program Rozvoj materiálně technické základny regionálních kulturních zařízení a vytvořit tak příznivé podmínky pro modernizaci regionální a městské infrastruktury pro kulturní služby.

V roce 2006 bylo vládou ČR schváleno finanční zajištění Programu péče o národní kulturní poklad na léta 2007–2011, v celkové výši 10,3 mld. Kč, přičemž 2 mld. Kč byly poskytnuty ze zrušeného Fondu národního majetku ČR. Program byl určen na zajištění majetku ve vlastnictví státu, respektive na přípravu a realizaci výstavby objektu Národní knihovny ČR, na rekonstrukci Klementina a na rekonstrukci Národního muzea v letech 2007–2011, později byl doplněn o investiční projekty Národního filmového archivu, Uměleckoprůmyslového musea a Národního technického muzea.

V souvislosti s přechodem na digitální projekce obrazu a zvuku vypracoval Odbor médií a audiovizu MK ČR technickou studii a databázi kin v ČR, která vytvořila jednotný přehled kin a jejich technického i programového stavu na základě dotazníku zasláného všem kinům v ČR. Žádná evidence stavu kin v České republice do té doby neexistovala. Vybavení většiny kin zřizovaných městy a obcemi není vždy dostačující, a než se začnou vybavovat finančně nákladnými digitálními projekty, bylo nutné zjistit jejich celkový stav. MK ČR v roce 2009 přijalo materiál „Digitalizace kin v ČR“ a byla vytvořena strategie podpory kin Státním fondem kinematografie. V listopadu 2011 byla vyhlášena pátá vlna digitalizace kin v ČR. Ke konci roku 2011 by mělo být v ČR na 300 digitálních kin.

Dalším projektem je projekt „Vracíme památky do života“ v rámci Integrovaného operačního programu. Cílem projektu je nejen prostá oprava památek, ale i jejich oživení a navrácení do života společnosti. Ačkoli se jedná o rekonstrukce památek, většina objektů plánuje v budoucnu poskytovat i kulturní služby a lze předpokládat, že se stanou funkční součástí kulturní infrastruktury využitelné i pro oblast umění. Mezi podpořené projekty patří např. rekonstrukce vily Tugendhat v Brně nebo Národní centrum divadla a tance ve Valticích. V některých případech se však ukazuje, že právě udržitelnost projektů založená na oblasti umění bez zajištěné finanční podpory není realizovatelná (viz např. zmiňovaný projekt ve Valticích).

24. Podpora nových činností neziskových organizací, které doplní mezery ve stávající infrastruktuře poskytování služeb v oblasti umění a jeho specifických oborů, a to na praktické i teoretické úrovni.

Zajistí: MK ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

V souvislosti s tímto úkolem nebyl zjištěn posun či aktivity ze strany MK ČR. V poslední době se objevují nové projekty, které dosud nebyly podpořeny – Czech Music Export Office, České literární centrum apod.

E) POSÍLENÍ PREZENTACE ČESKÉHO UMĚNÍ V ZAHRANIČÍ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

25. Koordinace a transparentní příprava a realizace prezentace českého umění na reprezentativních mezinárodních projektech typu bienále, velkých mezinárodních festivalech, veletržích apod. Zavedení pravidelného vyhodnocování a průběžného mapování účasti státních i nestátních subjektů na významných mezinárodních akcích prostřednictvím Zprávy o mezinárodní spolupráci v oblasti umění.

Zajistí: MK ČR, MZV ČR, MPO ČR, MMR ČR, NIPPOS, IDU, Správa Českých center, České filmové centrum, Svaz českých knihkupců a nakladatelů a další subjekty

Termín: průběžně

Doporučuje se: krajským úřadům vytvářet koncepce zahraniční prezentace a exportu umění

Dopad na státní rozpočet: MK ČR, MZV ČR, MPO ČR

Splněno: částečně

Zpráva o mezinárodní spolupráci v oblasti umění sice nebyla naplněna, nicméně v roce 2013 byla schválena první „Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013–2018“, která reflektuje zásady „Státní kulturní politiky na léta 2009–2014“ a rovněž tak východiska celkové zahraniční politiky ČR („Koncepce zahraniční politiky ČR“, usnesení vlády ČR č. 589 ze dne 20. 7. 2011).

Řadu let rozvíjí MK ČR systematickou prezentaci současné české literatury na mezinárodních knižních veletržích, literárních festivalech a dalších reprezentativních akcích nadnárodního formátu. V posledních letech se osvědčila v tomto směru jednak úzká spolupráce se sítí Českých center, jednak realizace doprovodných propagačních materiálů na téma (česká literatura v překladu, komiks, literatura pro děti a mládež, drama ad.). MK ČR prezentuje každoročně současnou literaturu formou národního stánku (s doprovodnou výstavou, případně autorskými čteními) na MKV v Lipsku, Boloni, Londýně a ve Frankfurtu nad Mohanem. Od roku 2015 byla pověřena realizací Moravská zemská knihovna v Brně, příspěvková organizace MK ČR.

Dále bylo každoročně ze strany MK ČR podpořeno vyslání cca 45 autorů na autorská čtení zejména po Evropě, výjimečně do zámoří.

V oblasti kinematografie byla podpora MK ČR udělována Českému filmovému centru, o. p. s. (nyní součást Národního filmového archivu), které zajišťuje českou účast na nejvýznamnějších mezinárodních filmových festivalech (Cannes, Berlín, Benátky aj.) a trzích.

V oblasti performing arts mezinárodní spolupráci zajišťuje příspěvková organizace MK ČR IDU (veletrhy performing arts APAP New York, TPAM Yokohama, PAMS Soul, Cinars Montreal či Tanzmesse Düsseldorf apod.), stejně jako i v oblasti hudby (Mezinárodní hudební veletrh MIDEM a WOMEX).

V oblasti výtvarného umění byla převedena koordinace české prezentace na Benátském bienále nejprve z Národní galerie v Praze přímo pod MK ČR a následně zpět na Národní galerii. Podpora účasti na zahraničních veletrzích, která dříve byla jednou z možných kategorií výběrového dotačního řízení, byla zrušena.

NÚLK vytvořil v roce 2009 v rámci českého předsednictví v EU pro sídlo UNESCO v Paříži úspěšnou výstavu „HOMO FABER – člověk tvůrce“, která prezentovala český projekt „Nositel tradice lidových řemesel“. Výstava je koncipována jako putovní a od roku 2009 dosud byla prezentována na mnoha místech v ČR a je vhodná i k prezentaci v zahraničí.

Kromě toho, že Zpráva o mezinárodní spolupráci není realizována, byl úkol splněn pouze částečně i z důvodů ekonomických, ale především proto, že podpora dalších oblastí umění např. soudobé alternativní hudby neexistuje, či je velmi omezená.

26. Posílení a optimalizace dotačního řízení pro projekty přijímané ze zahraničí, vysílané do zahraničí, projekty podporované programy EU s důrazem na posílení kvalitní prezentace českého umění v zahraničí.

Zajistí: MK ČR, MZV ČR a Správa Českých center, komunitární programy EU, MZe ČR (program Leader +), MMR ČR

Termín: průběžně

Doporučuje se: krajským úřadům podporovat projekty zahraniční spolupráce

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

Dotační řízení v této oblasti se nepodařilo posílit a optimalizovat s ohledem na snižování finanční výše celého programu Kulturní aktivity.

Samostatné oddělení EU MK ČR (SOEU MK ČR) podporovalo projekty, které byly podpořeny v rámci programu EU Kultura, nicméně opět docházelo ke snižování každoročního objemu podpory.

V roce 2011 (s platností na rok 2012) došlo ke změně ve výběrovém řízení v oblasti profesionálního umění, do kterého se mohou podávat výlučně ty projekty, které jsou vysílány do zahraničí. O dotaci si tedy může zažádat pouze subjekt, který je pozvaným či přihlášeným účastníkem akce v zahraničí. Projekty, které zvou zahraniční účastníky do ČR, respektive konají se v ČR, jsou nadále podporovány pouze v rámci oborových výběrových řízení OULK MK ČR, a to bez adekvátního navýšení finančních prostředků.

Oblast zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit je podporována v rámci výběrového řízení Odboru regionální a národnostní kultury MK ČR (ORNK MK ČR). Program je vyhlášen pro obory:

- amatérského divadla všech druhů včetně dětského,
- tanečního umění všech druhů s výjimkou folkloru,
- dechových, symfonických a komorních orchestrů,
- dětských a dospělých folklorních souborů,
- dětských a dospělých pěveckých sborů.

OULK MK ČR financoval v rámci dotačního programu na podporu překladu každoročně řadu překladů české literatury do cizích jazyků (od roku 1998 do současnosti víc než 600 titulů).

Úkol byl splněn velmi omezeně, a to především s ohledem na nedostatečnou finanční saturaci výběrových řízení. Chybí velmi žádaný nástroj na podporu vzniku a přípravu nových projektů mezinárodní spolupráce, především potom z programu EU Kreativní Evropa (viz též úkol č. 27).

27. Vytvoření podpůrného programu zaměřeného na iniciaci a navazování nové mezinárodní spolupráce, přípravu konkrétních projektů a mezinárodních koprodukcí spojenou s jejich realizací prostřednictvím právnických a fyzických osob působících v umění.

Zajistí: MK ČR

Termín: 2007

Doporučuje se: krajům

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno:

Systematicky byl tento úkol plněn v oblasti kinematografie, a to díky zahraničním zdrojům. Program Rady Evropy Eurimages podporuje realizaci evropských koprodukcí a přispívá ke stimulaci spolupráce se zahraničními tvůrci a producenty. Fond Eurimages podporuje koprodukce celovečerních hraných, dokumentárních a animovaných filmů s minimální délkou 70 minut, které jsou určeny pro distribuci v kinech. Koprodukce se musí zúčastnit alespoň dva členské státy fondu. Eurimages podporuje také distribuci evropských filmů mimo státy, kde film vznikl, a přispívá na podporu kin.

Mezi lety 2007–2013 byl vyhlášen program EU Media, který byl zaměřen na zvyšování konkurenceschopnosti a oběhu evropských děl na mezinárodním audiovizuálním trhu, a dále program EU Kultura na podporu projektů kulturní spolupráce. MK ČR podporuje v limitované výši kofinancování úspěšných projektů z programu Kultura. Na vlastní iniciaci a navazování nové spolupráce v oblasti umění žádná finanční podpora ze strany státu neexistuje, proto úkol nebyl splněn.

28. Podpora účasti národních sekcí na práci mezinárodních nevládních organizací v oblasti umění. Posilování integrace českých subjektů do sítí EU formou částečné úhrady nákladů spojených s účastí na pracovních setkáních a posilování účasti na společných mezinárodních projektech. Vytvoření metodiky posuzování integrace českých subjektů v rámci mezinárodních asociací a sítí a jejich průběžné mapování v rámci Zprávy o mezinárodní spolupráci v oblasti umění.

Zajistí: MK ČR ve spolupráci s dalšími subjekty

Termín: 2007 (vytvoření metodiky a první zprávy)

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR

Splněno: částečně

Tento úkol nebyl systémově řešen. České národní sekce mezinárodních nevládních organizací zajišťují kolektivní členství českých právnických a fyzických osob. Tyto mezinárodní sítě jsou oborovými a profesními platformami. Národní sekce mezinárodních nevládních organizací v oblasti literatury jsou podporovány pravidelně v rámci výběrového dotačního řízení OULK MK ČR. V oblasti divadla zajišťuje organizační i finanční podporu Institut umění – Divadelní ústav, a to i pro Českou hudební radu. NIPOS je členem českých středisek a komitétů AITA/IATA (Mezinárodní asociace amatérského divadla) a členem mezinárodní organizace AMATEO, sdružující vládní i nevládní organizace působící v oblasti metodických služeb amatérského umění. NÚLK je sídlem České národní sekce CIOFF (Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů a lidového umění). Ostatní obory institucionální zastřešení nemají, fungují prakticky pouze z příspěvků svých členů, což zásadně limituje účast na mezinárodních jednáních (zejména zámořských) a účast na konkrétních projektech.

Podpora účasti národních sekcí na práci mezinárodních nevládních organizací v oblasti umění je považována za zásadní, přičemž nedostatek finanční podpory vede k absenci českých členů v orgánech mezinárodních organizací. Částečně se tento problém daří řešit v rámci výběrového řízení na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění, které bylo ustaveno v IDU v roce 2013 (viz též úkol č. 16).

Nicméně zatím byl úkol naplněn jen velmi omezeně, metodika posuzování integrace českých subjektů v rámci mezinárodních asociací a sítí nebyla vytvořena a chybí zásadnější finanční podpora kontinuální činnosti jak národních sekcí mezinárodních nevládních organizací, tak ostatních profesních organizací, kromě již zmíněné oblasti literatury.

29. Šíření povědomí a informací o českém umění prostřednictvím českých umělců, teoretiků, manažerů, pedagogů, stážistů, novinářů, lektorů českého jazyka, překladatelů apod. působících v zahraničí krátkodobě, dlouhodobě i trvale.

Zajistí: MK ČR, MŠMT ČR, MZV ČR

Termín: průběžně

Dopad na státní rozpočet: v rámci rozpočtu MK ČR, MZV ČR, MŠMT ČR

Splněno: částečně

MK ČR každoročně vysílá umělce, teoretiky a další osoby působící v umění do zahraničí v rámci mezinárodních kulturních dohod. Ročně vysílá OULK MK ČR a Zahraniční odbor MK ČR v rámci šíření povědomí a informací o české literatuře na literární festivaly, autorské pořady či diskuse několik desítek spisovatelů a literárních odborníků; informace o Bohemistickém semináři viz čl. 16.

V rámci programu propagace českého divadla do zahraničí, který realizuje IDU, probíhá účast českých umělců, odborníků, překladatelů, lektorů či manažerů na řadě akcí pořádaných zahraničními partnery nebo ve spolupráci s IDU (např. účast umělců a manažerů na veletrzích scénických umění a festivalech, scénická čtení české dramatiky, účast umělců na diskusních fórech, přednášky o českém divadle a umění, semináře vedené českými lektory atd.).

Z krátkodobého pohledu se úkol podařilo vyřešit, chybí však systematická dlouhodobá podpora.

PŘÍLOHA Č. 2: VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY ČR ZA ROK 2013⁴⁰

1. Úvod

Satelitní účet kultury ČR (dále také „účet kultury“) byl, v návaznosti na úkol vyplývající z usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008, poprvé zpracován v ověřovacím provedení za referenční rok 2009.⁴¹ V průběhu sestavování účtu i v rámci hodnocení jeho výsledků za tento rok a za rok následující se ukázalo, že některé předpoklady a záměry obsažené v původním metodickém manuálu k účtu nemohou být zcela naplněny, resp. musí být poopraveny.⁴²

Změny se týkaly **zejména vymezení rozsahu sektoru kultury**. S ohledem na složitost a různorodost kulturních aktivit byly řešeny otázky zahrnutí navazujících produkčních etap tvorby kulturních statků (např. nakladatelské a vydavatelské činnosti) a také maloobchodních činností (např. prodej knih, starožitností atd.).

Pro prvé ověřovací sestavení kulturního účtu za rok 2009 byl sektor kultury vymezen v rámci dohody zainteresovaných institucí (MK ČR resp. NIPOS a ČSÚ). Na podzim roku 2011 byl však ukončen projekt ESSnet Culture organizovaný Eurostatem, jehož úkolem – mimo jiné – bylo jednotné vymezení sektoru kultury v rámci celé EU. Výsledky výše uvedeného projektu byly zapracovány do novelizované metodiky sestavení kulturního účtu a staly se východiskem pro sestavení účtu za rok 2010 a následující léta.

Co se změn – v porovnání s původním pojetím kulturního účtu za rok 2009 – týče, byl sektor kultury rozšířen o některé maloobchodní činnosti (NACE 47.63, 78 a 79), překladatelské a tlumočnické služby (NACE 74.30), pronájem videokazet a disků (NACE 77.22) a umělecké vzdělávání (NACE 85.52). Nutno dodat, že některé maloobchodní aktivity (NACE 47.78 a 79) se však vztahují ke kultuře jen částečně a odpovídající data je proto nezbytné složitými postupy kvantifikovat (resp. částečně i odhadovat).

Další odlišnosti oproti prvému ověřovacímu zpracování účtu spočívaly **v rozsahu a kvalitě zjištěných dat**. Pomocí dodatečných zjišťování (např. v uměleckých řemeslech či v archivech) se postupně rozšiřuje okruh respondentů, jejichž data jsou k sestavení kulturního účtu využita. Svůj význam pro kvalitu dat měla také skutečnost, že si respondenti postupně začali zvykat na vykazování ekonomických údajů, které byly do statistických šetření zavedeny teprve v roce 2009.

Jak je z výše uvedeného patrné, **srovnávání výsledků účtů kultury v časové řadě je prozatím velmi problematické**. Zejména **data za referenční rok 2009, která vycházejí z užšího vymezení sektoru kultury**, nejsou s daty za pozdější roční období v přijatelné míře porovnatelná. Tuto skutečnost je třeba mít při práci s uvedenými údaji a zejména s jejich časovými řadami, vždy na paměti.

1.1 Vymezení a členění sektoru kultury

Před vlastním zjišťováním a hodnocením ekonomického rozměru kultury je nutné jasně určit rozsah a strukturu objektu, který je předmětem našeho zájmu. Nejdříve je třeba **odlišit jeho vymezení z pohledu věc-ného od vymezení průřezového charakteru, které vychází z účelu resp. funkce a z průběhu dějů času**. V prvním případě lze hovořit o jednotlivých oblastech či sférách, poskytovatelích, kulturních a kreativních sektorech kultury a ve druhém o tzv. kulturním cyklu.

40. Obsah přílohy je převzat z dokumentu: Národní informační středisko pro kulturu, Český statistický úřad: Výsledky účtu kultury ČR rok 2013, NIPOS, Praha, 2015, originál dostupný zde: <http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2010/01/V%C3%BDsledky-%C3%BA%C4%8Dtu-kultury-%C4%8CR-za-rok-2013.pdf>

41. Viz Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009, ČSÚ a NIPOS, Praha 2011

42. Viz Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2011

V souladu s dostupnými mezinárodními dokumenty (EUROSTAT, UNESCO, OECD) rozlišujeme tyto **kulturní oblasti či odvětví** označené „0. 11 – 0. 19“ (s uvedením CZ - NACE) :

- kulturní dědictví – 0. 11 (91.01, 02, 03; 47.78, 79)
- interpretační (scénické) umění – 0. 12 (90.01, 02, 04)
- vizuální (výtvarné) umění a řemesla – 0. 13 (74.10, 20; 90.03, část sekce C)
- periodický a neperiodický tisk – 0. 14 (58.11,13; 63.91; 74.30; 47.61, 62)
- audiovizuální a interaktivní média – 0. 15 (58.21; 59.11, 12, 13, 14, 20; 60.10, 20; 47.63; 77.22)
- architektura – 0. 16 (71.11)
- reklama – 0. 17 (73.11)
- umělecké vzdělávání – 0. 18 (85.52)
- správa kultury vč. její podpory – 0. 19 (84.11 - část, 12 – část; 94.99.2)

Z praktických důvodů, souvisejících s problémy se získáním a členěním potřebných dat, je nutné výše uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast či oblasti, kterou budeme nazývat „neznámá oblast“.

V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní činnosti (představují či zprostředkovávají kulturní projevy) jako např. činnost muzeí a galerií a dále kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí či originály zvukových nahrávek). **Nositelé** uvedených **kulturních činností**, popř. služeb či statků, lze také souhrnně **označit za poskytovatele** kulturních statků a služeb (dále jen „poskytovatele“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, kina, rozhlas či televize. Nutno dodat, že jejich počet je do značné míry dán pragmatickými důvody spočívajícími v dosažitelnosti statistických dat (zejména cestou statistických zjišťování). Jinými slovy řečeno to znamená, že data o některých významných kulturních aktivitách (např. archeologických nalezištích, uměleckých řemeslech, činnosti spisovatelů, malířů či sochařů apod.) v současné době nejsou, popř. z velké části nejsou k dispozici.

V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře (KULT) přiřazujeme stávající **institucionálně vymezené poskytovatele** (respondenty šetření) k **obsahově vymezeným kulturním oblastem** (odvětvím) tj. 0. 11 – 0. 19, takto:

- historická památka – (0. 11)
- muzeum a galerie – (0. 11)
- archiv – (0. 11)
- knihovna – (0. 11)
- divadlo – (0. 12)
- koncertní sál – (0. 12)
- kulturní domy – (0. 12)
- výstavní sál – (0. 13)
- nakladatelství/vydavatelství – (0. 14)
- výrobci a distributoři audiovizuálních děl – (0. 15)
- rozhlas – (0. 15)
- televize – (0. 15)
- školy uměleckého vzdělávání – (0. 18)
- organizace ochrany aut. práv – (0. 19)
- ostatní poskytovatelé – (0. 11 – 0. 19)

Jak je z uvedeného členění patrné, např. ve velmi významné oblasti architektonických činností (O. 16) se zatím žádný jednoznačně vymezený poskytovatel – z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními – nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než činnosti poskytovatelů, kteří do nich jsou zařazeni. Poskytovatelé jsou tak svým způsobem vybranými (statisticky zvláště sledovanými) reprezentanty jednotlivých oblastí, kteří však vyčerpávajícím způsobem celou oblast nepokrývají.

Za údaje o ostatních poskytovatelích se považují zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k předcházejícím poskytovatelům (např. maloobchodní prodej knih, starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.).

Z podobných důvodů jako v případě oblastí – tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat – je nutné předpokládat i tzv. „neznámého poskytovatele“. V této souvislosti je patrné, že postupné snižování významu (váhy) dat uvedených za neznámou oblast či neznámého poskytovatele v relaci k celkovým údajům za kulturu by mělo být projevem zdokonalování účtu kultury jako takového. To je však velmi obtížný a dlouhodobý úkol související zejména s možnostmi rozšiřování a prohlubování statistického výkaznictví (finanční možnosti a pracovní kapacity statistických pracovišť, ochota respondentů, snahy o snižování jejich administrativní zátěže apod.).

Jak je z výše uvedeného zřejmé, členění poskytovatelů kulturních služeb, které je do značné míry ovlivněno možnostmi získání potřebných dat za danou sféru kulturních aktivit, se bude se změnami ve statistickém zjišťování v čase měnit.

Lze použít i jiné členění sektoru kultury než je výše uvedené, které můžeme označit za výchozí či základní. Tak např. **kulturní oblasti lze seskupit do čtyř tzv. sfér**. Každá z nich odráží rozhodující příbuzné rysy několika oblastí. Za takovou skupinu příbuzných oblastí lze považovat sféru **kulturního** (hmotného a nehmotného) **dědictví**, kam patří např. památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny, dále sféru **živé originální umělecké tvorby** (např. interpretační a výtvarné umění, umělecká řemesla, design, architektura, reklama) a sféru **kulturních medií** (např. film, televize, rozhlas, vydávání software a tisk). Čtvrtou sféru – ač ne ryze kulturní – by mohly tvořit **správní (režijní) činnosti** (včetně ochrany autorských práv a podpory kultury), které jsou i s kulturou – jako s každou jinou oblastí lidských aktivit – neoddelitelně spojeny a dále umělecké vzdělávání.

Samozřejmě, nemalý význam mají i jiná členění kulturního sektoru. Evropská Komise člení kulturu v zásadě na **kulturní sektor** a **kreativní sektor**. Prvý tvoří **oblast tradičního umění** (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a **oblast kulturních průmyslů** (film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk), **druhý** – kreativní sektor tvoří **oblast kreativních průmyslů** (design, architektura a reklamní průmysl) a oblast příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů apod.). Jak dále uvidíme, toto členění má mimo jiné nemalý význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a v této souvislosti rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí.

V souvislosti s vymezením kultury z pohledu účelu či času hovoříme o druhém rozměru kultury – **kulturním cyklu**. Ten představuje souhrn fází či etap členících kulturu (resp. její oblasti) na **tvorbu či produkci, uchovávání hodnot, šíření kulturních služeb a statků, obchod s nimi, vzdělávání a spotřebu** kulturní produkce. Průřezový charakter pojetí kulturního cyklu svým způsobem sektor kultury jako takový překračuje a zasahuje také do jiných odvětví či sfér lidských aktivit (např. vzdělávání, obchod).

Co se týče faktoru času, lze mezi kulturním cyklem a kulturními sférami (skupinami oblastí) nalézt určité styčné body. Zatímco cyklus lze připodobnit k momentálnímu řezu právě probíhajícími kulturními aktivitami, tak sféry člení kulturu z dlouhodobého pohledu. S určitou mírou zobecnění lze říci, že kulturní dědictví vychází z minulosti, živá tvorba produkující kulturní služby a statky spotřebované v daném čase a na daném místě se váže na přítomnost a média rozšiřující zmíněné služby a statky směřují do budoucnosti.

Lze také říci, že výše uvedené **čtyři sféry zároveň představují základní etapy kulturního cyklu** (uchovávání kulturních hodnot, jejich tvorba, šíření kulturních služeb a statků, umělecké vzdělávání a související správní činnosti).

Jak ukázaly již výsledky prvního zpracování kulturního účtu za rok 2009, **z ekonomického pohledu se vine silná dělicí čára mezi tzv. „tradičními“ a „novými“ kulturními obory** či odvětvími. Mezi prvními lze uvést na čelném místě celou sféru kulturního dědictví a dále část živé originální umělecké tvorby (divadlo, soubory, festivaly, výstavní sály a kulturní domy a režijní činnosti v kultuře). Tyto aktivity v zásadě nejsou finančně soběstačné a směřuje k nim 50 - 60% veřejných výdajů na kulturu. Naopak tomu je v případě pořizování zvukových nahrávek, televizního a rozhlasového vysílání, výroby a distribuce audiovizuálních děl, tvorby videoher, architektonických, návrhářských a reklamních činností.

K otázce členění sektoru kultury je třeba dodat, že může být různorodé. **Pro jeho odpovídající postižení je podstatné získat potřebná data za co nejnižší části celku**, kterým je kulturní sektor jako takový, tj. za jednotlivé oblasti či poskytovatele kulturních služeb. S jejich využitím lze uspokojit informační potřeby spojené s různým členěním kulturního sektoru.

1.2 Zdroje dat a související problémy

K sestavení účtu kultury se **využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování**. Do první skupiny patří v první řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty), které jsou získávány od MF ČR. Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí (pod označením KULT, popř. KULT-MK). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od naprosté většiny dalších kulturních institucí (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření (KULT-MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd.) jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ (SBS). Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1-01) jsou získávána také data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).

Pro potřeby sestavení účtu se využívají i různé doplňkové zdroje informací. Údaje o zaměstnanosti a mzdách jsou částečně k dispozici z výběrového šetření pracovních sil a ze statistiky práce a mezd. Obě zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).

Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.

Konečně informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťována pomocí NIPOS vybraných respondentů jednorázově (archivech, umělecká řemesla, amatérské umění atd.).

Nutno dodat, že se na mapě statistického sledování sektoru kultury najdou ještě „bílá místa“. **Některé činnosti prozatím nejsou statistickým zjišťováním pokryty** (např. archeologická naleziště), zatímco jiné jsou pokryty jen částečně (např. umělecká řemesla). Ani v případě zahrnutí daných kulturních aktivit do statistického zjišťování však není získání potřebných údajů snadné. Základní překážkou je vysoká míra neodpovědí (nonrespons) a to zejména v případě ekonomických údajů, které jsou pro sestavení kulturního účtu nezbytnou podmínkou.

Získáním dat však problémy nekončí. Je třeba se vypořádat s problémy souvisejícími s klasifikacemi (NACE, COICOP, ISCO). Údaje o kulturních činnostech jsou velmi často zahrnuty v agregovaných položkách s jinými aktivitami. V případech kdy nejsou, bývá z úsporných důvodů výběrový soubor šetření nedostatečně velký na to, aby bylo možno získat a dopočítávat výsledky v potřebném jemném členění (např. na čtyři místa NACE).

Jednou věcí je získat data (velmi často ne zcela úplná a „čistá“, popř. v jiném než potřebném členění) a druhou získat je v potřebném či přijatelném **časovém termínu**. Data o veřejných výdajích jsou k dispozici zhruba pět měsíců, údaje o výdajích domácnosti osm a o podnicích či neziskových institucích až dvanáct měsíců po referenčním období. Podobné to je s dopočtenými údaji sbíranými od kulturních institucí (poskytovatelů). Nejpozději jsou dosažitelná data ze systému národního účetnictví (více než rok po referenčním období), která jsou navíc postupně zpřesňována.

Samozřejmě, nemalé **rozdíly jsou i v kvalitě informací**. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematičtější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickým šetřením, ať už v domácnostech (rodinné účty), tak zejména specializovanými šetřeními v kulturních institucích (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ), dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích a šetřeními doplňkovými. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí, úrovní dopočtů apod.

V rámci řešení úlohy založené na různorodých zdrojích informací se lze ztěží vyhnout rozhodnutí o tom, která data – v případě kontradikce – lze považovat za spolehlivější a prvořadá a která za méně významná či odvozená. V souvislosti s účtem kultury by do první skupiny měla patřit bezesporu data o veřejných výdajích na kulturu, vycházející z čerpání státního rozpočtu. Mezi dalšími datovými zdroji by měl také náležet jistý stupeň preference údajům ze systému národního účetnictví, které procházejí řadou bilančních úprav a navíc „zapadají do mozaiky“ makroekonomických ukazatelů sestavovaných dle detailně propracovaných pravidel v souladu s jednotnou mezinárodní metodikou (např. upravená data ze šetření rodinných účtů).

2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2013

2.1 Zdroje financování kultury

Celková výše finančních zdrojů vstupujících do sektoru kultury dosáhla v roce 2013 více než 219,3 mld. Kč⁴³ (viz tab. č. 1 v příloze). V porovnání s rokem předcházejícím to bylo o 16,8 mld. Kč (o 7,1%) méně.

Co se původu finančních zdrojů týče, největší část jich pochází z oblasti finančních a nefinančních podniků (dále také „podniky“), na druhém místě jsou domácnosti, na třetím veřejné rozpočty, dále neziskové instituce a na posledním místě je mezinárodní prostředí.

V jednotlivých oblastech (odvětvích) kultury je obrázek podílů zdrojů financování poněkud odlišný. Zatímco v kulturním dědictví, interpretačním umění, uměleckém vzdělávání a v činnostech správního charakteru jsou rozhodující veřejné rozpočty (s více než 76% podílem), v tržně orientovaných odvětvích (výtvarné umění, tisk, média, architektura, reklama) to jsou zdroje podniků a domácností.

Jak ukazuje následující tabulka, ve čtyřleté časové řadě (2010 – 2013) jsou patrné tendence růstu podílu domácností na celkových zdrojích a naopak poklesu podílu podniků. Veřejné a ostatní zdroje v zásadě stagnují. S ohledem na poměrně nízkou absolutní úroveň, jsou výkyvy podílů ostatních zdrojů velmi vysoké.

43. V souladu s výše zmíněným manuálem se použitými zdroji rozumí veškeré provozní příjmy (snížené o zaplacené daně), investiční dotace, přijaté úvěry a půjčky (bez splacených), dary apod. získané institucemi s převažujícími kulturními aktivitami získané během referenčního roku.

Podíl jednotlivých zdrojů na financování kultury (v %)

Původ zdroje	2010	2011	2012	2013	Index 2013/10 v %
Veřejné rozpočty	13,5	14,6	14,5	15,8	117,0
Domácnosti	16,8	17,2	19,3	19,5	116,1
Podniky	66,7	65,9	62,2	62,5	93,7
Neziskové instituce	2,8	1,2	3,2	1,1	39,3
Ostatní svět	0,2	1,1	0,8	1,1	550,0

Z **veřejných rozpočtů** bylo v roce 2013 věnováno na kulturu 34,6 mld. Kč tj. o 343 mil. Kč (o 0,9%) více než v roce předcházejícím. Tato částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávných celků a státních mimorozpočtových fondů (kultury a pro podporu a rozvoj české kinematografie) na bázi pokladního plnění.

Z celkové výše výdajů bylo více než 28,2 mld. Kč určeno na provozní účely a 6,4 mld. Kč na investice. Z pohledu úrovně veřejných zdrojů bylo nejvíce – jak provozních, tak i investičních prostředků – vydáno na kulturu z obecních a městských rozpočtů (více než 53%) a to zejména do oblastí kulturního dědictví, interpretačního umění a uměleckého vzdělávání.

Celková částka věnovaná kultuře v roce 2013 představovala – tak jako v roce 2012 – 2,16% veřejných rozpočtů.

Nepřímou pomoc státu kultuře je nemožné kvantifikovat, mimo jiné i proto, že její část může přicházet i prostřednictvím výdajů domácností a podniků (snížení základu daně v případě daru kulturní instituci).

Výdaje domácností na kulturu v roce 2013 poklesly, dosáhly 42,8 mld. Kč, což je téměř o 6% (2,7 mld. Kč) méně než v předcházejícím roce. Přesto – s ohledem na výrazné snížení zastoupení podniků a neziskových institucí ve zdrojích vstupujících do kultury – podíl domácností proti minulému roku mírně vzrostl.

Výdaje domácností směřovaly nejvíce do sféry médií a tisku (televize, rozhlas, kino, knihy a tisk atd.) a to ve výši 30,8 mld. Kč, což představuje podíl téměř 72%. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (interpretační a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání (5,8 mld.). Výdaje domácností na kulturu mají nejčastěji podobu vstupného, koncesionářských poplatků, jiných poplatků za služby, úhrad školného, zápisného a úhrad nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových čistých peněžních výdajích domácností dosáhl zhruba 3,2%.

V rámci **ostatních zdrojů** financování kultury (téměř dvoutřetinový podíl na celkových zdrojích) mají nejvýznamnější postavení finanční a nefinanční podniky (137,2 mld. Kč), dále nevládní neziskové instituce (2,5 mld. Kč). Zdrojem doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (2,3 mld. Kč). V porovnání s předcházejícím rokem byly ostatní zdroje o více než 14 mld. Kč (9,1%) nižší. V souvislosti s pokračujícím ekonomickým poklesem v roce 2013 se výrazně snížily zejména zdroje tvořené v neziskových institucích a v podnikové sféře.

Co se týče jejich rozdělení do jednotlivých oblastí, směřovaly ostatní zdroje zejména do reklamy (61,5 mld. Kč), médií (27,8 mld. Kč) a tisku (20,8 mld. Kč). Na druhé straně mnohem méně do oborů živé umělecké tvorby, ve kterých tradičně převažuje účast zdrojů veřejných.

Uplatnění různorodých zdrojů v rozdílných kulturních oblastech je odrazem rozdílné úrovně rozvoje tržních vztahů v kulturním sektoru. Zatímco se veřejné zdroje nejvíce angažují v oblasti kulturního dědictví, uměleckého vzdělávání, interpretačního umění a správy, tak domácnosti a zejména podniky v oblastech tisku, audiovizu, reklamy a architektury.

2.2 Mikroekonomický pohled

Tabulky č. 3 a 4 uvedené v příloze umožňují hodnotit základní ekonomické ukazatele z výkazů zisku a ztrát kulturních institucí získané z ročních zjišťování podnikového charakteru (výkazy P 5 – 01, NI a KULT). Je třeba dodat, že podniky jsou v rámci těchto šetření zařazovány do jednotlivých odvětví či oborů dle zásady převažující části tržeb a tak jejich veškeré tržby nutně nepocházejí z aktivit kulturního charakteru. Na druhé straně nejsou zahrnuty podniky, které mohou provozovat i kulturní činnosti avšak převažující část jejich tržeb souvisí s aktivitami ne - kulturními. Cenou za úplnější pohled, který tak získáváme je nižší přesnost (resp. „odvětvová“ jemnost či čistota) zjištěných dat.

Jak ukazují tab. č. 3, 4 a 10 **hospodaření sektoru kultury** skončilo v roce 2013 kladným hospodářským výsledkem ve výši přesahující 8,6 mld. Kč. Tato částka zhruba odpovídá ziskové marži (zisk po zdanění dělený tržbami) ve výši 3,4% (tj. o 1,5 p. b. méně, než v roce 2012). Také tento výsledek svědčí o tom, že se ekonomický pokles pokračující i v roce 2013 nevyhnul ani kultuře.

Hospodaření jednotlivých oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb je tradičně velmi nevyrovnané. Zatímco v interpretačním umění a částečně i v kulturním dědictví bylo dosaženo nemalé ztráty (zejména divadla, archivy, knihovny, památky), jiná odvětví byla značně zisková (reklama, architektura, média, tisk). Podle stupně ekonomické soběstačnosti (relace mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji) **lze v rámci sektoru kultury odlišit dvě rozdílné sféry hospodaření**. Do první patří oblasti tradičního umění orientovaného spíše na publikum a návštěvnost, pro které je nepostradatelná finanční podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.) a do druhé – orientované na trh – lze zařadit sféru kreativních aktivit (reklama, architektura, design) a dále média a tisk. To je zřejmé i na úrovni stupně soběstačnosti (relace tržeb za vlastní výkony k celkovým výdajům), který při průměrné úrovni 85,7% dosahuje např. v tvorbě videoher 194,4%, v designu 112,4% a v pronájmu videokazet 103,7%. Na druhé straně v interpretačním umění pouze 35%.

Tabulka č. 7 obsahuje údaje o **zaměstnanosti** a mzdách v kultuře. V roce 2013 v ní pracovalo zhruba 92 tis. pracovníků, z toho více než 81 tis. zaměstnanců (přepočtený stav) a zbytek dobrovolníků bez nároku na odměnu. Nad tento počet lze zřejmě předpokládat dalších několik tisíc osob pracujících v resortu na základě dohod o pracovní činnosti či v postavení osoby samostatně výdělečně činné. Pokud bychom přepočítali výši vykázaných ostatních osobních výdajů a honorářů v kultuře pomocí průměrných mezd podle daných oblastí, dojdeme k počtu dalších cca 17 370 pracovníků zapojených na základě dohod a autorských smluv (přepočtených na plnou pracovní dobu). Z výsledku různých statistických zjišťování lze odhadovat, že v kultuře dále působí cca 45 tis. OSVČ (podnikatelů). Celkem by tedy bylo možné odhadnout počet osob pracujících v kultuře zhruba na 155 tis. (zaměstnanců, dobrovolníků, pracovníků na dohody, autorů a OSVČ). Tento počet samozřejmě nezahrnuje pracovníky zabývající se kulturními aktivitami v ne kulturních organizacích.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře v roce 2013 dosáhla 24 431 Kč a byla o více než 2 tis. Kč (o více než 7%) nižší než v celostátním měřítku. Zejména v případě kultury platí, že průměry mají velmi nízkou vypovídací schopnost. Samozřejmě, že i do oblasti mezd se promítají podstatné rozdíly v úrovni hospodaření dvou odlišných sfér sektoru kultury – tradičních odvětví na straně jedné a médií, tisku a kreativních oborů na straně druhé (viz tab. č. 10). Zatímco v kulturním dědictví přesáhla průměrná měsíční mzda mírně 19 tis. Kč, tak v reklamě či tisku to bylo více než 27 tis. Kč a v oblasti audiovizuální a interaktivní techniky více než 34 tis. Kč. Celkově platí, že více než 57% zaměstnanců v sektoru kultury pracuje v odvětvích s nižší než celostátní průměrnou mzdou.

Rozdílné ekonomické podmínky a výsledky mají svůj odraz také v investiční aktivitě. Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 131,1 tis. Kč na zaměstnance v celém kulturním sektoru to bylo v oborech tradičního umění jen 96,4 tis. Kč., v kreativních průmyslech 171,6 tis. Kč a v kulturních průmyslech (tisk a média) až 165,4 tis. Kč. (viz tab. č. 10).

Pohled na hospodaření sektoru lze částečně doplnit daty o **vývozu a dovozu** kulturního zboží a služeb (viz tab. č. 9). V zahraničním obchodu se zbožím a službami kulturního charakteru bylo dosaženo – podobně jako v předcházejících letech – kladného salda (5,4 mld. Kč). V této souvislosti je však třeba dodat, že uvedené údaje neodrážejí celý rozsah obchodní výměny v oblasti kultury (příslušná šetření jsou výběrová).

2.3 Makroekonomický pohled

Charakteristiku úrovně hospodaření kultury jako celku i jejích jednotlivých částí zcela přirozeně provází otázka místa a váhy tohoto sektoru v ekonomice. Při hledání odpovědi je třeba využít údajů a metod národního účetnictví.

S ohledem na disponibilní data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty zjištěné odpočtem mezipotřeby od hodnoty produkce (HPH) a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu by měla vycházet z údajů národního účetnictví, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační soustavu co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Uvedené přednosti jsou však vykoupeny vysokou pracností a z pohledu uživatelů dat dlouhou dobou čekání na (postupně upřesňované) výsledky.

Nutno dodat, že na základě těchto údajů **lze makroekonomické ukazatele sektoru kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat**. Je tomu tak zejména pro – z našeho pohledu – nevhodné členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa NACE), zatímco jsou kulturní aktivity často až na úrovni tříd (4 místa NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE. Za součást kulturního sektoru je však považována pouze třída 71.11. Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím znalosti různých vztahů – např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd. – mezi údaji zjištěnými v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI).

Z předběžných údajů obsažených v tabulkách dodávek a užití byla propočtena váha kulturního sektoru na celkové produkci ČR v roce 2012 v rozsahu 2,16 % (210,9 mld. Kč) a na hrubé přidané hodnotě v úrovni 2,38 % (82,2 mld. Kč).

Pomocí upřesněných údajů lze tato data poopravit resp. mírně snížit. Podíl kulturního sektoru na celkové produkci lze odhadovat na 2,17 % (209,0 mld. Kč), jeho podíl na HPH ve výši 2,32 % (84,4 mld. Kč) a na HDP v úrovni 1,40 % (57,3 mld. Kč). Poměrně nižší úroveň HDP v porovnání s HPH je dána poměrně nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou úrovní přijatých provozních dotací.

Z předběžných dat lze za rok 2013 předpokládat (odhadovat), že objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 203,3 mld. Kč (2,11 % na celostátní produkci) a úroveň HPH 82,8 mld. Kč (tj. 2,26 % z celkové HPH vytvořené v ekonomice). Objem HDP vytvořeného v kultuře lze odhadovat v úrovni 55,9 mld. Kč (1,37 % z celkového HDP). Výchozí předběžné údaje budou dále zpřesňovány a výše uvedený odhad zřejmě mírně pozmění.

Nicméně, tato předběžná data nasvědčují tomu, že při celkovém snížení výkonu ekonomiky v roce 2013 byl pokles v kulturním sektoru ještě hlubší.

3. Závěr

Nutno dodat, že ač se kulturní účet za období 2013 zpracovává již po páté, lze považovat **ověření metodických přístupů za téměř stejně významné jako hledání věcných výsledků**. S ohledem na rozšíření sektoru kultury, jeho úplnějšího postihu statistickým zjišťováním i částečné uplatnění pozměněných metodických přístupů, jsme stále ještě na počátku vznikající časové řady, a proto ještě není zcela možné s jistotou porovnávat a hodnotit dynamiku úrovně jednotlivých ukazatelů. Bez ohledu na tuto skutečnost však I toto **zpracování kulturního účtu ukázalo, že některé významné poznatky o kulturním sektoru se každoročně v zásadě potvrzují** (např. postavení jednotlivých oblastí v rámci sektoru, počty zaměstnanců atd.).

Základní otázkou, na kterou by měl dát účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se podílí na příjmech kulturních institucí částkou 34,6 mld. Kč (tj. 15,8%) s tím, že tyto prostředky plynou zejména do oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle šetření v domácnostech dosáhly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby, 42,8 mld. Kč (tj. 19,5% celkových zdrojů). Zdroje vytvořené v podnicích (137,2 mld. Kč tj. 62,5% z celkových) a neziskových institucích se snížily ještě více než zdroje pocházející od domácností. Tato skutečnost ovlivnila celkový pokles rozsahu disponibilních zdrojů (provozního i investičního charakteru) v kulturním sektoru (o 16,8 mld. Kč tj. o více než 7 %).

Opět se potvrdilo, že se **jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření**, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diference bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Problematické ekonomické výsledky výše jmenovaných kulturních oblastí by bylo možné přisuzovat i omezeným možnostem finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost). V této souvislosti **je proto na místě doplnit ekonomické ukazatele naturálními**, z nichž se jako nejvhodnější, pro svou komplexnost, jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že i celková návštěvnost kulturních institucí se v porovnání s rokem 2012 mírně – o 0,2% – snížila (viz. tab. č. 13).

Horší hospodářské výsledky v porovnání s předcházejícím rokem dokládá také nižší tvorba zisku (pokles z 12,1 mld. Kč na 8,6 mld. Kč (o 29%) a ziskové marže ze 4,9% na 3,4% tj. o 1,5 p. b. – viz tab. č. 3 a č. 10).

V makroukazatelích se porovnání se zpřesněnými údaji za rok 2012 nejeví tak nepříznivě. Při mírném poklesu produkce (o 2,7%) klesla mezispotřeba ještě hlouběji (o 3,3%) a hrubá přidaná hodnota se tak snížila o 2%.

Jak se ukazuje, **váha či podíl sektoru kultury na ekonomice jako celku v několika významných ukazatelích osciluje** (v poměrně širokém rozmezí) kolem 2%.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 2,16% celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů, podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností dosahuje 3,2% a počet zaměstnanců v sektoru kultury necelé 2% z celkového počtu zaměstnanců v ekonomice. Konečně předběžně odhadované podíly produkce a hrubé přidané hodnoty v kultuře mírně přesahují dvouprocentní úroveň (2,11% a 2,26%), zatímco odhadovaný hrubý domácí produkt kultury svou výší zůstává pod touto úrovní (1,37% celostátního ukazatele).

Pokud bychom přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl jistě mnohem vyšší. To, co nelze finančně vyjádřit je však mimo naše možnosti. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět opatření – zejména v oblasti statistických zjišťování – která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.

4. Použité zdroje a literatura

Systém účtů kultury. Praha, NIPOS 2014

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009. Praha, ČSÚ, NIPOS 2011

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010. Praha, ČSÚ, NIPOS 2012

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2011. Praha, ČSÚ, NIPOS 2013

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2012. Praha, ČSÚ, NIPOS 2014

ESSnet on Culture statistics 2009–2011, Task Force 1: Framework and definitions (Final Report 2011)

National report on public expenditure, Eries, 2004

The Economy of Culture, studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, (2006)

Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, MV, ČSSZ a Unie filmových distributorů a různá doplňková zjišťování provedená NIPOS

Tabulky dodávek a užití ČSÚ za rok 2012 a 2013

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Praha, ČSÚ 2008

5. Tabulková příloha

Tabulka č. 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2013

Tabulka č. 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

Tabulka č. 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2013

Tabulka č. 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

Tabulka č. 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2013 (odhad)

Tabulka č. 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2013 (sl. 3–5 odhad)

Tabulka č. 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2013

Tabulka č. 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2013

Tabulka č. 9 Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2013

Tabulka č. 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2013

Tabulka č. 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury za léta 2010–13

Tabulka č. 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

Tabulka č. 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v natur. ukazatelích v roce 2013

Tabulka č. 1: Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2013 (v tis. Kč)

OBLAST	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky ⁴⁴	Nevládní neziskové instituce ⁴⁴	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Ostatní svět celkem	ZDROJE CELKEM
Kulturní dědictví	3 728 527	8 762 852	12 491 379	2 365 852	3 598 140	284 571	6 248 563	240 791	12 732	253 523	18 993 465
Interpretační umění	1 000 112	3 443 352	4 443 464	2 374 486	1 881 941	117 392	4 373 819	32 713	14 613	47 326	8 864 609
Výtvarné umění	20 006	41 075	61 081	1 403 456	5 106 383	5 913	6 515 752	15 933	9 742	25 675	6 602 508
Periodický a neperiodický tisk	22 588	17 464	40 052	12 325 137	20 788 355	1 911	33 115 403	15 320	-	15 320	33 170 775
Audiovizuální a interaktivní technika	306 415	887 471	1 193 886	18 498 884	24 450 365	1 389 944	44 339 193	22 901	1 838 618	1 861 519	47 394 598
Architektura	-	-	-	149 079	19 222 170	7 425	19 378 674	52 920	-	52 920	19 431 594
Reklama	-	-	-	121 187	61 518 434	-	61 639 621	-	-	-	61 639 621
Umělecké vzdělávání	12 563	7 183 902	7 196 465	993 825	-	-	993 825	742	-	742	8 191 032
Správa	2 374 896	24 280	2 399 176	45 894	599 530	661 329	1 306 753	85	-	85	3 706 014
Neznámá oblast	193 684	6 625 240	6 818 924	4 569 528	-	-	4 569 528	-	-	-	11 388 452
CELKEM	7 658 791	26 985 636	34 644 427	42 847 328	137 165 318	2 468 485	182 481 131	381 405	1 875 705	2 257 110	219 282 668

44. Celkové příjmy jsou sníženy o příjmy z veřejného sektoru, domácností, mezinárodního prostředí, zaplacené daně a zvýšeny (sníženy) o změnu stavu úvěrů apod.

Tabulka č. 2: Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013 (v tis. Kč)

OBLAST	Historické památky	Muzeum a galerie	Divadla	Kulturní domy	Hudební soubory	Výstavní sály	Knihovny	Archívy	Rozhlas	Televize	Org. ochrany autor. práv	Školy uměl. vzděl.	Ostatní poskytovatelé	CELKEM
Kulturní dědictví	2 187 827	4 822 575	-	-	-	-	3 107 697	949 602	-	-	-	-	7 925 764	18 993 465
Interpretační umění	-	-	4 970 043	2 740 466	1 087 030	-	-	-	-	-	-	-	67 070	8 864 609
Výtvarné umění	-	-	-	-	-	272 523	-	-	-	-	-	-	6 329 985	6 602 508
Výrobci a distr. audioviz. děl	-	-	-	-	-	-	-	-	4 903 958	23 058 230	-	-	19 470 222	47 432 410
Umělecké vzdělávání	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8 191 032	-	8 191 032
Správa a podpora kulturní činnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	601 196	-	3 104 818	3 706 014
Neznámá oblast	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	125 492 630	125 492 630
CELKEM	2 187 827	4 822 575	4 970 043	2 740 466	1 087 030	272 523	3 107 697	949 602	4 903 958	23 058 230	601 196	8 191 032	162 390 489	219 282 668

Tabulka č. 3: Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2013 (v tis. Kč)

OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	16 772 722	8 522 071	16 678 829	5 001 437	5 927 640	5 749 752	93 893
Interpretační umění	10 513 124	3 738 260	10 681 238	4 295 771	4 722 876	1 662 591	-168 114
Výtvarné umění	7 111 559	6 785 358	6 138 349	3 025 603	909 402	2 203 344	973 210
Periodický a neperiodický tisk	40 253 135	38 104 294	38 925 423	18 600 569	6 194 346	14 130 508	1 327 712
Audiovizuální a interaktivní media	46 773 399	34 668 936	45 316 811	28 875 650	5 591 154	10 850 007	1 456 588
Architektura	19 693 980	17 626 223	18 036 505	11 102 257	3 189 862	3 744 386	1 657 475
Reklama	62 332 502	59 068 782	59 232 830	43 110 459	5 661 722	10 460 649	3 099 672
Umělecké vzdělávání	821 373	596 762	703 727	354 470	240 021	109 236	117 646
Správa a podpora kulturní činnosti	2 455 171	748 891	2 397 748	817 952	1 087 987	491 809	57 423
CELKEM	206 726 965	169 859 577	198 111 460	115 184 168	33 525 010	49 402 282	8 615 505

Tabulka č. 4: Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013 (v tis. Kč)

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historické památky	2 020 987	1 269 117	2 020 101	758 002	763 207	498 892	886
Muzea a galerie	4 664 142	1 039 489	4 594 596	1 631 234	2 169 539	793 823	69 546
Archivy	948 974	120 781	1 295 468	445 502	814 934	35 032	-346 494
Knihovny	3 171 674	278 705	3 233 552	1 126 276	1 793 680	313 596	-61 878
Divadla	5 166 235	2 133 168	5 227 768	1 641 961	2 547 372	1 038 435	-61 533
Hudební soubory	1 089 414	324 957	1 191 199	396 152	694 499	100 548	-101 785
Festivaly	1 052 136	401 186	1 033 918	607 434	329 357	97 127	18 218
Kulturní domy	3 109 559	1 057 001	3 140 618	1 607 834	1 138 324	394 460	-31 059
Výstavní sály	273 382	139 667	282 557	186 320	73 862	22 375	-9 175
Rozhlas	4 921 536	2 970 551	3 687 020	1 954 316	1 065 127	667 577	1 234 516
Televize	23 178 016	14 572 966	24 161 064	13 749 281	3 480 022	6 931 761	-983 048
Ostatní poskytovatelé	157 130 910	145 551 989	148 243 599	91 079 856	18 655 087	38 508 656	8 887 311
CELKEM	206 726 965	169 859 577	198 111 460	115 184 168	33 525 010	49 402 282	8 615 505

Tabulka č. 5: Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2013 (odhad) – v tis. Kč b. c.

OBLAST	Produkce v zákl. cenách	Mezispotřeba v kup. cenách	Hrubá přidaná hodnota	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě v %
Kulturní dědictví	13 312 307	4 748 349	8 563 958	10,3
Interpretační umění	11 997 508	6 099 719	5 897 789	7,1
Výtvarné umění	7 850 875	4 539 601	3 311 274	4,0
Periodický a neperiodický tisk	31 562 265	18 407 029	13 155 236	15,9
Audiovizuální a interaktivní media	48 308 780	26 809 372	21 499 408	26,0
Architektura	18 484 677	11 060 150	7 424 527	9,0
Reklama	58 030 863	44 229 086	13 801 777	16,7
Umělecké vzdělávání	8 093 287	1 818 106	6 275 181	7,6
Správa a podpora kult. činnosti	5 671 249	2 822 924	2 848 325	3,4
CELKEM	203 311 811	120 534 336	82 777 475	100,0

Tabulka č. 6: Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2013 (sl. 3–5 odhad) – v tis. Kč

SEKTOR	OBLAST	PŘÍJMY (VÝNOSY) CELKEM	VÝDAJE (NÁKLADY) CELKEM	HODNOTA PRODUKCE (v mil. Kč) ⁴⁵	MEZI- SPOTŘEBA (v mil. Kč) ⁴⁵	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA (v mil. Kč) ⁴⁵	POČET ZAMĚSTN. (PŘEPOČ.) v os.	VÝDAJE NA INVE- STICE	EXPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	IMPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	POČET PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB	NACE
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KULTURNÍ SEKTOR	–	–	4 970 043	2 740 466	1 087 030	–	–	–	–	–	–	–
	Kulturní dědictví	16 772 722	16 678 829	13 312	4 748	8 564	18 046	1 875 857	286 288	1 055 377	7 155	91.01, 02, 03; 47.78, 79 ⁴⁶
	Scénická umění	10 513 124	10 681 238	11 998	6 100	5 898	14 440	1 341 792	105 744	293 418	5 919	90.01,02,04
	Výtvarná umění ⁴⁷	4 045 860	3 411 482	5 058	2 594	2 464	1 478	177 502	113 535	339 002	7 099	74.20; 90.03
	Kulturní a umělecké vzdělávání	821 373	703 727	8 093	1 818	6 275	583	28 617	–	–	1 145	85.52
	Uměl. řemesla	792 921	753 056	763	494	269	1 636	64 993	5 728 997	2 998 620	1 000	odd.14, 15, 16, 23, 25, 31, 32, 43 (část)
	Sektor celkem	32 946 000	32 228 332	39 224	15 754	23 470	36 183	3 488 761	6 234 564	4 686 417	22 318	–
KULTURNÍ PRŮMYSLY	Film a video	15 490 112	15 213 824	19 479	11 574	7 905	1 466	1 234 032	12 398 888	9 354 372	1 161	59.11,12,13,14; 77.22; 47.63 (část)
	Hudba	1 911 189	1 651 650	2 212	1 057	1 155	308	174 704	1 444 080	2 556 083	2 574	59.20, 47.63 (část) ⁴⁶
	Rozhlas	4 921 536	3 687 020	4 454	1 745	2 709	1 798	120 066	7 406	8 663	60	60.10
	Televize	23 178 016	24 161 064	20 983	12 273	8 710	5 582	943 446	77 464	530 857	135	60.20
	Knihy a tisk	40 253 135	38 925 423	31 562	18 407	13 155	13 267	1 149 828	7 949 880	5 523 128	34 575	58.11, 13, 14; 63.91; 74.30; 47.61,62 ⁴⁶
	Videohry	1 272 546	603 253	1 181	160	1 021	195	118 624	–	–	30	58.21
	Sektor celkem	87 026 534	84 242 234	79 871	45 216	34 655	22 616	3 740 700	21 877 718	17 973 103	38 535	–
KREATIVNÍ PRŮMYSLY	Architektura	19 693 980	18 036 505	18 485	11 060	7 425	7 260	1 383 754	256 357	116 964	8 788	71.11
	Reklama	62 332 502	59 232 830	58 031	44 229	13 802	11 991	1 910 521	10 217 023	10 483 246	8 065	73.11
	Design	2 272 778	1 973 811	2 030	1 452	578	633	118 892	241 985	150 313	1 783	74.10
	Sektor celkem	84 299 260	79 243 146	78 546	56 741	21 805	19 884	3 413 167	10 715 365	10 750 523	18 636	–
Správa a podpora kult. činnosti		2 455 171	2 397 748	5 671	2 823	2 848	2 734	32 881	–	–	803	84.11, 12 (část); 94.99.2
KULTURA CELKEM		206 726 965	198 111 460	203 312	120 534	80 778	81 417	10 675 509	38 827 647	33 410 043	80 292	–

45. odhad na základě vlastních propočtů z údajů národního účetnictví

46. údaje za maloobchod se vztahují jen ke sloupcům 1 až 6

47. bez designu a um. řemesel

Tabulka č. 7: Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2013

POSKYTOVATEL	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání „ne-kulturního“ charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností	Dobrovolníci	Neznámý charakter povolání	CELKEM		
						Počet zaměstnanců celkem	Mzdy v tis. Kč	Průměrná mzda v Kč
Historická památka	522	-	-	1 245	1 794	2 316	520 885	18 742
Muzeum a galerie	2 875	-	-	1 785	3 414	6 289	1 501 712	19 899
Archív	-	-	-	-	2 259	2 259	584 147	21 549
Knihovna	4 524	-	-	1 950	842	5 366	1 250 042	19 413
Divadlo	3 133	-	-	3 571	4 449	7 582	1 742 249	19 149
Kulturní dům	1 440	-	-	1 832	1 893	3 333	744 975	18 626
Nakladatelství/ vydavatelství	6 236	-	-	-	3 821	10 057	3 397 220	28 149
Film a video	-	-	-	-	1 465	1 465	492 582	28 019
Rozhlas	1 089	-	-	-	709	1 798	749 989	34 760
Televize	4 412	-	-	-	1 170	5 582	2 400 050	35 830
Organizace ochrany autorských práv	-	-	-	-	258	258	106 961	34 548
Ostatní poskytovatelé	-	-	-	-	35 112	35 112	10 378 114	24 631
CELKEM	24 231	-	-	10 383	57 186	81 417	23 868 926	24 431

Tabulka č. 8: Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2013 (v tis. Kč)

POSKYTOVATEL	Investice v kulturním sektoru	Zdroje investic				Z celkových investic	
		státní	ze zahraničí	z toho: EU	vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
Historická památka	556 736	119 725	67 886	67 628	369 125	544 197	12 539
Muzeum a galerie	808 352	297 479	130 822	123 728	380 051	794 132	14 220
Archív	134 498	124 914	-	-	9 584	10 415	124 083
Knihovna	254 000	209 657	3 866	3 866	40 477	245 706	8 294
Divadlo	211 180	96 493	260	260	114 427	203 726	7 454
Koncertní sál (hud. tělesa, folk. soubory a festivaly)	933 389	106 257	1 713	199	825 419	923 731	9 658
Kulturní domy	194 573	185 461	9 112	9 112	-	186 516	8 057
Výstavní sál	7 404	2 093	-	-	5 311	7 347	57
Rozhlas	120 066	-	-	-	120 066	100 887	19 179
Televize	943 446	557	-	-	942 889	434 696	508 750
Ostatní poskytovatelé	6 511 865	5 294 723	92 987	93 245	1 124 155	5 126 676	1 385 189
CELKEM	10 675 509	6 437 359	306 646	298 038	3 931 504	8 578 029	2 097 480

Tabulka č. 9: Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2013 (v tis. Kč)

Kulturní oblast	Geografické členění								
	EU		USA		Ostatní svět		CELKEM		
	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Saldo
Kulturní dědictví	251 077	685 598	5 884	55 638	29 327	314 141	286 288	1 055 377	-769 089
Interpretační umění	57 894	181 800	-	-	47 850	111 618	105 744	293 418	-187 674
Výtvarné umění	2 111 318	1 984 506	434 451	119 613	3 538 748	1 383 816	6 084 517	3 487 935	2 596 582
Periodický a neperiodický tisk	7 605 208	4 288 603	38 846	92 942	305 826	1 141 583	7 949 880	5 523 128	2 426 752
Audiovizuální a interaktivní technika	10 797 147	4 914 177	1 599 910	1 662 920	1 530 781	5 872 878	13 927 838	12 449 975	1 477 863
Architektura	168 124	104 635	-	4 319	88 233	8 010	256 357	116 964	139 393
Reklama	9 145 951	7 433 893	95 958	199 944	975 114	2 849 409	10 217 023	10 483 246	-266 223
Umělecké vzdělávání	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Správa a podpora kult. činnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CELKEM	30 136 719	19 593 212	2 175 049	2 135 376	6 515 879	11 681 455	38 827 647	33 410 043	5 417 604

Tabulka č. 10: Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2013 (v tis. Kč a %)

OBLAST SEKTOR	VEŘEJNÉ ZDROJE		ÚROVEŇ HOSPODAŘENÍ		HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA		ZAMĚŠTNANCI		MZDY		INVESTICE	
	v tis. Kč	podíl na sektoru v %	stupeň soběstačnosti v %	zisková marže v %	v mil. Kč	podíl na sektoru v %	počet	podíl na sektoru v %	průměrná měsíční mzda v Kč	index k prům. mzdě sektoru	v tis. Kč	podíl krytý dotacemi a granty v %
Kulturní dědictví	12 491 379	36,1	51,1	0,6	8 564	10,3	18 046	22,2	19 092	78,1	1 875 857	40,1
Interpretační umění	4 443 464	12,8	35,0	x	5 898	7,1	14 440	17,7	17 385	71,2	1 341 792	57,9
Výtvarné umění	61 081	0,2	110,5	12,7	3 311	4,0	3 747	4,6	14 610	59,8	361 387	3,3
Periodický a neperiodický tisk	40 052	0,1	97,9	2,6	13 155	15,9	13 267	16,3	27 551	112,8	1 149 828	3,1
Audiovizuální a interaktivní technika	1 193 886	3,4	76,5	1,5	21 500	26,0	9 349	11,5	34 621	141,7	2 590 872	1,7
Architektura	-	x	97,7	7,4	7 425	9,0	7 260	8,9	26 137	107,0	1 383 754	8,2
Reklama	-	x	99,7	4,3	13 802	16,7	11 991	14,7	27 965	114,5	1 910 521	-
Umělecké vzdělávání	7 196 465	20,8	84,8	13,2	6 275	7,6	583	0,7	22 690	92,9	28 617	3,1
Správa a podpora kult. činnosti a neznámá oblast	9 218 100	26,6	31,2	1,6	2 848	3,4	2 734	3,4	24 225	99,2	32 881	18,3
CELKEM	34 644 427	100,0	85,7	3,4	82 778	100,0	81 417	100,0	24 431	100,0	10 675 509	16,3
v tom:												
Kulturní sektor	24 172 148	69,8	56,4	2,3	23 470	28,4	36 183	44,4	18 014	73,7	3 488 761	44,3
Kulturní průmysly	1 233 938	3,6	86,4	2,0	34 655	41,9	22 616	27,8	30 436	124,6	3 740 700	2,1
Kreativní průmysl	241	0,0	99,3	5,2	21 805	26,3	19 884	24,4	26 999	110,5	3 413 167	3,5
Správa a podpora kult. činnosti	2 399 176	6,9	31,2	1,6	2 848	3,4	2 734	3,3	24 225	99,2	32 881	18,3

Tabulka č. 11: Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury za léta 2010–13 (v mil. Kč)

UKAZATEL	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12	Index 2013/10
Veřejné zdroje celkem	36 283	34 739	34 322	34 644	1,01	0,95
Náklady celkem	219 816	204 341	205 850	198 111	0,96	0,90
Výnosy celkem	229 110	216 212	217 971	206 727	0,95	0,90
Stupeň soběstačnosti v %	87,1	89,1	84,9	85,7	1,01	0,98
Počet zaměstnanců v os.	87 018	81 521	79 785	81 417	1,02	0,94
Průměrná hrubá měs. mzda v Kč	24 406	24 704	24 982	24 431	0,98	1,00
Investice v mil. Kč	13 748	11 416	10 369	10 676	1,03	0,78
Hrubá přid.hodnota v mld. Kč ⁴⁸	86,1	80,4	84,4	82,8	0,98	0,96
Hrubý dom. produkt v mld. Kč ⁴⁸	59,5	53,1	57,3	55,9	0,98	0,94

48. odhad, za rok 2013 z předběžných dat.

Tabulka č. 12: Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

POSKYTOVATEL	Kulturní podniky a instituce celkem	v tom		
		státní	soukromé	ostatní
Památkový objekt zpřístupněný za vstupné	297	193	56	48
Muzeum a galerie (muzea výtvarných umění)	512	405	59	48
Výstavní síň	433	143	157	133
Knihovna veřejná	5 381	5 381	–	–
Divadlo	215	74	55	86
Hudební těleso	203	36	34	133
Rozhlas	60	1	47	12
Televize	135	1	122	12
Festivaly	494	135	106	253
Kulturní domy	521	452	33	36
Vydavatelé neper.a period. tisku	856	34	749	73
Celkem	9 107	6 855	1 418	834

Tabulka č. 13: Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v natur. ukazatelích v roce 2013

POSKYTOVATEL	Počet návštěv kult. zařízení na 10 tis. osob	Počet vydaných titulů na 10 tis. osob	Počet vysílacích hodin na 1 držitele vys. licence	Index návštěvnosti 2013/2012 v %
Historické památky	10 155	x	x	91,8
Muzea a galerie	9 980	x	x	109,5
Výstavní sály	1 876	x	x	98,5
Knihovny	22 969	x	x	99,3
Kína	10 520	x	x	98,9
Divadla	6 831	x	x	98,4
Koncertní sály (soubory a festivaly)	2 505	x	x	112,5
Nakladatelství a vydavatelství	x	22	x	74,8
Rozhlas	x	x	13 422	x
Televize	x	x	9 584	x
Kulturní domy	8 134	x	x	100,6
CELKEM	72 970	22	23 006	99,8⁴⁹

49. zahrnuje pouze návštěvnost

PŘÍLOHA Č. 3: PŘEHLED PLATNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ V OBLASTI UMĚNÍ

V příloze je uveden přehled základních právních norem vztahujících se k oblasti umění v České republice. Přehled nezahrnuje bilaterální mezinárodní úmluvy o spolupráci.

Tabulka č. 1: Seznam platných právních předpisů v oblasti umění

Název zákona	Rok přijetí
Zákon o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSR	Zákon č. 2/1969 Sb.
Zákon, kterým se zrušují některé právní předpisy z odvětví kultury	Zákon č. 165/1992 Sb.
Zákon o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů	Zákon č. 203/2006 Sb., ve znění zákona č. 227/2009 Sb.
Zákon o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů	Zákon č. 122/2000 Sb.
Zákon o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (tzv. Knihovní zákon)	Zákon č. 257/2001 Sb.
Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů	Zákon č. 231/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (tzv. Autorský zákon)	Zákon č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných	Zákon č. 237/1995 Sb., ve znění zákona č. 121/2000 Sb.
Zákon o Státním fondu kultury ČR	Zákon č. 239/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie (tzv. Zákon o audiovizu)	Zákon č. 496/2012 Sb.
Nařízení vlády o oceněních v oblasti kultury, udělovaných Ministerstvem kultury	Nařízení č. 5/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o Národní galerii v Praze	Zákon č. 148/1949 Sb.
Dekret presidenta republiky o státním orchestru Česká filharmonie	Dekret č. 129/1945 Sb.
Zákon o neperiodických publikacích	Zákon č. 37/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tzv. Tiskový zákon)	Zákon č. 46/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl	Zákon č. 273/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon České národní rady o České televizi	Zákon č. 483/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon České národní rady o Českém rozhlasu	Zákon č. 484/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Plná znění příslušných právních předpisů jsou k dispozici na Portálu veřejné správy, dostupné z: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/_s.155/699/place (vid. 2015-04-17).

PŘÍLOHA Č. 4:

SEZNAM ÚMLUV A OSTATNÍCH MEZINÁRODNÍCH PRÁVNÍCH NÁSTROJŮ V OBLASTI UMĚNÍ

Název	Rok přijetí v ČR
UNESCO	
Dohoda o usnadnění mezinárodního oběhu obrazových a zvukových materiálů vzdělávacího, vědeckého a kulturního charakteru – Bejrút, 10. 12. 1948	1997 č. 101/1998 Sb.
Dohoda o dovozu vzdělávacích, vědeckých a kulturních materiálů (tzv. Florentská dohoda) a Protokol k Dohodě o dovozu vzdělávacích, vědeckých a kulturních materiálů – Florencie, 17. 6. 1950; Nairobi, 26. 11. 1976	1997 č. 102/1998 Sb. a č. 103/1998 Sb.
Všeobecná úmluva o autorském právu – Ženeva, 6. 9. 1952; Paříž, 24. 7. 1971	Československo 1960 a 1980 č. 2/1960, č. 16/1960 a č. 134/1980 Sb.; ČR od 1993
Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu Protokol k Úmluvě a Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu – Den Haag, 14. 5. 1954; tamtéž, 26. 3. 1999	Československo 1958 a ČR 1997 č. 94/1958 Sb. a č. 71/2007 Sb. m. s.
Úmluva o mezinárodní výměně publikací – Paříž, 3. 12. 1958	Československo 1965 č. 12/1965 Sb.
Úmluva o výměně oficiálních publikací a vládních dokumentů mezi státy – Paříž, 3. 12. 1958	Československo 1965 č. 12/1965 Sb.
Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací – Řím, 26. 10. 1961	Československo 1964 č. 192/1964 Sb.; ČR od 1993
Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovolenému dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků – Paříž, 14. 11. 1970	Československo 1980 č. 15/1980 Sb.
Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů – Ženeva, 29. 10. 1971	Československo 1985 č. 32/1985 Sb.; ČR od 1993
Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví – Paříž, 16. 11. 1972	1991 č. 159/1991 Sb.
Mnohostranná úmluva o zamezení dvojího zdanění autorských práv – Madrid, 13. 12. 1979	1993
Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví – Paříž, 17. 10. 2003	2009 č. 39/2009 Sb. m. s.
Úmluva UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů – Paříž, 20. 10. 2005	2010 č. 93/2010 Sb. m. s.
WIPO	
Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 8. 9. 1886 (Pařížská revize z r. 1971)	Československo 1921; ČR od 1993
Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě 26. 10. 1961	Československo 1964; ČR od 1993
Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů, sjednaná v Ženevě 29. 10. 1971	Československo 1985; ČR od 1993
Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském – Ženeva, 1996	2002
Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech – Ženeva, 1996	2002
WTO	
Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (tzv. Dohoda TRIPS), Příloha 1C k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace, 15. 4. 1994	od 1996, resp. 2000
Rada Evropy	
Evropská kulturní úmluva č. 018 – Štrasburk, 19. 12. 1954	ČR se stala stranou Úmluvy datem vstupu do Rady Evropy 1. 1. 1993

PŘÍLOHA Č. 5: KONCEPČNÍ DOKUMENTY DOTÝKAJÍCÍ SE OBLASTI UMĚNÍ

- „Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)“, <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2015--2020--s-vyhledem-do-roku-2025-252032/>.
- „Koncepte účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013–2018“, <http://www.mkcr.cz/assets/zahranicni-vztahy/Zahranicni-kulturni-politika.pdf>.
- „Koncepte podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011–2016“, <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/kinematografie/koncepce-podpory-a-rozvoje-ceske-kinematografie-a-filmoveho-prumyslu-2011---2016-79977/>.
- „Koncepte účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2010 až 2014“, <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/koncepce-ucinnejsi-pece-o-movite-kulturni-dedictvi-v-ceske-republice-na-leta-2010-az-2014-78614/>.
- „Koncepte rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015“, http://www.mkcr.cz/assets/literatura-a-knihovny/Koncepce_rozvoje_knihoven_2011-2015.pdf.
- „Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020“, http://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/aktuality/Narodni-plan-OZP-2015-2020_1.docx.
- „Vládní plán financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny na období 2016–2025“, <http://www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/aktuality/vladni-plan-financovani-narodniho-rozvojoveho-programu-mobility-pro-vsechny-na-obdobi-20162025-121825/>.
- „Strategie sociálního začleňování 2014–2020“, http://www.mpsv.cz/files/clanky/17082/strategie_soc_zaclenovani_2014-20.pdf.
- „Koncepte podpory mládeže na období 2014–2020“, <http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>.
- „Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015“, <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/regionalni-a-narodnostni-kultura/koncepce-a-jine-ustavujici-dokumenty/koncepce-ucinnejsi-pece-o-tradicni-lidovou-kulturu-v-cr-na-leta-2011-az-2015-82426/>.
- „Meziresortní koncepte aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity do roku 2015“, <http://www.mkcr.cz/assets/vyzkum-a-vyvoj/Koncepce---finalni-verze.pdf>.
- „Meziresortní koncepte aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022“, <http://www.mkcr.cz/cz/vyzkum-a-vyvoj/meziresortni-koncepce-aplikovaneho-vyzkumu-a-vyvoje-narodni-a-kulturni-identity-na-leta-2016---2022-206155/>.
- „Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“, <http://www.mpsv.cz/cs/14540>.
- „Národní strategie ochrany práv dětí na období 2012–2015“, <http://www.mpsv.cz/cs/14308>.
- „Strategie romské integrace do roku 2020“, http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/roma_czech_republic_strategy2_cs.pdf.

- „**Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020**“, <http://www.vzdelavani2020.cz/>.
- „**Program rozvoje příspěvkových organizací v oblasti kultury zřizovaných Královéhradeckým krajem na léta 2014–2020**“, <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/krajsky-urad/kultura/program-rozvoje-PO-kultura-65427/>.
- „**Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2014–2016**“, http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/rozvoje-dokumenty/program-rozvoje-kralovehradeckeho-kraje-2014-_2016-74365/.
- „**Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020**“, <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>.
- „**Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020**“, http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_srk_9-20.html.
- „**Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje**“, <http://databaze-strategie.cz/cz/olk/strategie/program-rozvoje-uzemniho-obvodu-olomouckeho-kraje-2012-2015?typ=struktura>.
- „**Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+**“, <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>.
- „**Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje 2014–2020**“, <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20541/155976/PRK+SK+2014-2020.pdf/6b847e48-b09b-486f-b262-1d42e132124e>.
- „**Koncepce kulturní politiky hlavního města Prahy 2010–2015**“, http://kultura.praha.eu/public/21/96/bf/1198318_175607_KONCEPCE_KP_HMP.pdf.
- „**Strategický plán hl. m. Prahy**“, <http://www.monet.cz/strategplan/obsah.asp>.
- „**Koncepce kultury Karlovarského kraje pro období let 2013–2020**“, <http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/dokumenty/Stranky/koncepce/seznam/koncepce-kultury.aspx>.
- „**Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2014–2016**“, <http://www.kr-olomoucky.cz/kultra-olomouckeho-kraje-cl-100.html>.
- „**Koncepce rozvoje kultury a památkové péče v Ústeckém kraji 2014–2020**“, <http://www.kr-ustecky.cz/koncepce/ds-99697>.
- „**Program rozvoje Kraje Vysočina 2015–2018**“, <http://www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/archiv=0&p1=61524>.
- „**Strategie rozvoje marketingu a propagace organizací Zlínského kraje v oblasti kultury na období 2012–2016**“, <http://www.kr-zlinsky.cz/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-v-oblasti-kultury-cl-2011.html>.
- „**Koncepce rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2014–2024**“, <http://www.kr-zlinsky.cz/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-v-oblasti-kultury-cl-2011.html>.

PŘÍLOHA Č. 6: METODIKY, DOPORUČENÍ A STUDIE

Ministerstvo kultury ČR

- „**Aproximační strategie**“, 2015, http://ipodpora.odborny.info/soubory/dms/wysiwyg_uploads/a4abd-49bbf28c42a/uploads/Aproximacni-strategie.pdf.
- „**Finanční podpora živého umění**“, 2015, <http://docplayer.cz/254231-Financni-podpora-pro-zive-umeni.html>.
- „**Příkaz ministra kultury č. 13/2014, kterým se stanoví úkoly k naplnění Programového prohlášení vlády podle usnesení vlády č. 96/2014**“, 2014, <http://www.mkcr.cz/assets/zpravodajstvi/zpravy/Prikaz-ministra-kultury-c13-2014.pdf>.

Výstupy Pracovních skupin otevřené metody koordinace členských zemí EU při Evropské komisi

- „**Final report and recommendations to the cultural affairs committee on improving conditions to support the mobility of artists and culture professionals**“, 2010, http://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries/documents/artist-mobility_en.pdf.
- „**Information systems to support the mobility of artists and other professionals in the culture field: a feasibility study**“, 2009, http://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries/documents/mobility-systems_en.pdf.
- „**Information standards for the mobility of artists and cultural professionals**“, 2011, http://ec.europa.eu/culture/library/publications/mobility-info-standards_en.pdf.
- „**OMC Working Group on developing synergies with education, especially arts education: final report**“, 2010, http://www.artscouncil.ie/uploadedFiles/wwwartscouncilie/Content/News/Young_people,_children,_and_education/MOCedu_final_report_en.pdf.
- „**Report on building a strong framework for artists' mobility: five key principles**“, 2012, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/artist-mobility-report_en.pdf.
- „**Policy handbook on artists' residencies**“, 2014, http://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries/documents/artists-residencies_en.pdf.
- „**Policy handbook on How to strategically use the EU support programmes, including Structural Funds, to foster the potential of culture for local, regional and national development and the spill-over effects on the wider economy?**“, 2013, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/policy-handbook_en.pdf.
- „**A report on policies and good practices in the public arts and in cultural institutions to promote better access to and wider participation in culture**“, 2012, http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-access-to-culture_en.pdf.
- „**Good practice report on the cultural and creative sectors' export and internationalisation support strategies**“, 2014, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/eac-omc-report-ccs-strategies_en.pdf.
- „**Report on the role of public arts and cultural institutions in the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue**“, 2014, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf.

Různé

- „**Mobility Matters. Programmes and schemes to support the mobility of artists and culture professionals: final report**“, Bonn: ERICarts, 2008, http://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries/documents/mobility-matters-report_en.pdf.
- „**European Audiences: 2020 and beyond. Conference conclusions**“, Brussels, European Commission, 2012, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/conference-audience_en.pdf.
- „**Access of young people to culture: final report**“, Barcelona: Interarts, 2009, <http://bookshop.europa.eu/en/access-of-young-people-to-culture-pbNC0113224/>.

9. SEZNAM VYBRANÝCH ZKRATEK

- AITA/IATA – Mezinárodní asociace amatérského divadla
 AMATEO – Mezinárodní síť organizací působících v oblasti metodických služeb amatérského umění
 BACH – Sbírkový fond v NÚLK
 CES – Centrální evidence sbírek
 CIK – Centrum informací o kultuře
 CIOFF – Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů a lidového umění
 ČC – Česká centra
 ČKA – Česká komora architektů
 ČR – Česká republika
 DAMU – Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze
 EHP – Evropský hospodářský prostor
 GA AV ČR – Grantová agentura Akademie věd České republiky
 GA ČR – Grantová agentura České republiky
 HAMU – Hudební fakulta Akademie múzických umění v Praze
 HZP – Hlavní tematická priorita (v rámci NAKI)
 IDU – Institut umění – Divadelní ústav
 IOP – Integrovaný operační program
 KKO – kulturní a kreativní odvětví
 LM – Laterna magika
 MIDAS – Moving Image Database for Access and Re-use of European Film Collections
 MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky
 MMR ČR – Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
 MPO ČR – Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
 MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
 MZV ČR – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
 NAKI – Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity
 ND – Národní divadlo v Praze
 NFA – Národní filmový archiv
 NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
 NÚLK – Národní ústav lidové kultury
 OULK MK ČR – Odbor umění, literatury a knihoven MK ČR
 PO – příspěvková organizace
 PQ – Pražské Quadriennale
 Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely (tzv. Stipendijní program)
 SOEU MK ČR – Samostatné oddělení Evropské unie MK ČR
 UNESCO – Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
 ÚV ČR – Úřad vlády České republiky
 ZO – Zahraniční odbor MK ČR

KONCEPCE PODPORY UMĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ NA LÉTA 2015–2020

Autoři: Pavla Petrová a kolektiv

Jazykový redaktor a citace: Viktor Debnár

Vydal Institut umění – Divadelní ústav v roce 2015

1. vydání

Neprodejné

ISBN 978-80-7008-364-2 (pdf)

Číslo publikace IDU: 699

